

landscape
L & A[®]
architecture

Guest editor
HELENA GUTMANE,
landscape architect (Latvia)

Гостьовий редактор
ГЕЛЕНА ГУТМАНЕ,
ландшафтний архітектор (Латвія)

WE WILL MEET IN THE GARDEN!

Landscapers do not write. And don't talk. They draw, grow, plant. If they talk about something, it's just about drawing, growing and planting. About Landscapes, beauty and harmony. With landscape journalists it is different. They write and talk. About landscapers and their works, about how beauty and harmony are created. Landscape journalists bring together and unite a family of landscapers.

Landscapers and landscape journalists have more in common than just passion for their professions. Both are not talking about themselves. Not because they are aloof. Balancing a human environment absorbs all thoughts, deeds and loving energy. There is no time to talk and think about yourself, taking care of the Garden is way more important. The Garden is a Paradise, a Link to the Sky and a Haven of Peace. That's how they think and feel.

In front of you, Reader, is the special edition of "Landscape and Architecture". Not only because it comes at a time when nature, beauty and harmony are being threatened, destroyed or humiliated every day. What makes this issue special is the difference in content. This time we share conversations with landscape specialists about themselves! About their feelings, thoughts and actions at the moment when the Haven of Peace explodes, the air raid siren seizes the link to the Sky and the collective Expulsion from Paradise takes place.

Made in peacetime, the February L&A issue has been postponed, although its time will come. Olga and Valeri, L&A long-time editors, had to learn war journalism, to report on what was happening on the "green" front, alas literally. Following the landscape journalist's mission to bring together and unite the landscapers, the editors invited to speak out their feelings those who knew how to talk only about gardens. They talked to Ukrainian landscape specialists, some of the dozens with whom talks are still ahead. Ahead there is also a conversation with the editors themselves about how and whether it is possible to remain landscape journalist at a time where there is talk and reading about destruction, not creating landscapes. There are still many conversations ahead, face-to-face and remote, with the green family in Ukraine and abroad. The team of the L&A magazine HAS PLANS – for co-creation and being together in the Garden!

МИ ЗУСТРІНЕМОСЬ У САДУ!

Ландшафтники зазвичай не пишуть тексти – вони малюють, креслять, садять рослини та доглядають за ними. А якщо про щось говорять, то лише про малювання, вирощування та посадки, про красиви, красу та гармонію. З ландшафтними журналістами все інакше. Вони й пишуть і говорять – про ландшафтиків та їх роботи, про те, як створюється краса та гармонія. Журналісти збирають разом членів спільноти та об'єднують сім'ю ландшафтних профі.

Втім, ландшафтники та ландшафтні журналісти мають більше спільного, ніж просто пристрасть до своїх професій, хоча й не говорять про себе. Не тому, що вони осторонь – балансування людського середовища поглинає всю енергію, впливає на думки та вчинки. Немає часу говорити і думати про себе, догляд за садом набагато важливіший. Сад – це рай, зв'язок із небом і притулок миру. Так вони думають, так відчують...

Перед тобою, Читачу, спеціальне видання «Ландшафт і архітектура». Спеціальне – не лише тому, що виходить в той час, коли природа, краса та гармонія щодня руйнуються та знищуються ворогом. Особливістю цього випуску є різниця у змісті. Цього разу ми ділимося розповідями ландшафтних фахівців не про проекти, рослини та садові технології, а про самих себе! Люди розповідають про свої почуття, думки та вчинки в момент, коли вибухає Гавань Миру, сирена повітряного нальоту перехоплює зв'язок із Небом та відбувається колективне Вигнання із Раю.

Зверстаний у мирний час, лютневий випуск L&A відкладено, але його час ще прийде. Ользі та Валерію, незмінним редакторам L&A, довелося повідомляти про те, що відбувається на «зелених» фронтах, на жаль, буквально.

Дотримуючись місії ландшафтного журналіста збирати та об'єднувати спільноту ландшафтиків, редакція запросила висловити свої почуття тих, хто раніше говорить лише про сади. Вони поспілкувалися з багатьма українськими ландшафтними спеціалістами; ще більше таких розмов буде у майбутньому. Попереду також розмова з самими редакторами про те, чи можна залишатися ландшафтним журналістом у той час, коли всі говорять і читають про руйнації та горе, а не про створення пейзажів. Попереду ще багато зустрічей та розмов, очних та дистанційних, із зеленою родиною в Україні та за кордоном. Команда журналу L&A МАЄ ПЛАНИ – на спільну творчість та перебування разом з вами у Саду!

Видавець журналу
ОЛЬГА КАМОЛІКОВА

OLGA KAMOLIKOVA,
publisher of the Landscape
and Architecture magazine

ЛАНДШАФТНА УКРАЇНА: МИР ТА ВІЙНА LANDSCAPE UKRAINE: PEACE AND WAR

Ми завжди писали про чудові сади та парки України та різних країн, про тих, хто створює їх. Але цей випуск зробили не таким, як завжди, бо хочемо показати, яка прекрасна наша Україна, як ми її любимо, і що з нами та нашою країною роблять російські бомби та ракети!

Головна тема: «Ландшафтна Україна: мир та війна».

У номері – міста та села, будинки та дерева, які постраждали від варварських бомбардувань.

У номері – історії тих, хто у мирний час проектував та садив сади, вирощував рослини, але знайшов, як допомогти країні у скрутний час.

У номері – надихаючі мирні фото з українських парків та скверів, адже ми впевнені: краса врятує світ!

Зараз перед вами електронний випуск: всі посилання на сайти і відео активні. Ви будь-якої миті можете перейти за посиланням, а потім повернутися і продовжити читання. Якщо ви захочете почитати журнал пізніше, просто скачайте його. Захочете роздрукувати – без проблем. А захочете поділитися журналом із друзями – просто натисніть на відповідну піктограму.

У номері традиційно є пропозиції продавців товарів та послуг з благоустрою та озеленення. Наша редакція щиро дякує їм та багатьом ландшафтним архітекторам і дизайнерам з різних країн за моральну та матеріальну за підтримку в цей складний час. І впевнено можемо про них сказати: вони – надійні партнери! Ми вистоїмо та відбудуємо нашу Україну! Вона буде ще красивішою! А ми будемо показувати всьому світові сади та парки, вулиці та сквери та розповідати про вас, про тих, хто все це створює! Миру всім нам!

“Landscape and Architecture” has always written about wonderful gardens and parks in Ukraine and abroad, about those who create this beauty, about green building technologies and new ideas of creation. However, this issue is different from the previous ones, because we want to remind to the world landscape community, to all our readers, how beautiful our Ukraine is, how we love it, and what Russian bombs and missiles are doing to us and our country! Main theme: «Landscape Ukraine: peace and war».

It contains towns and villages, houses and trees damaged by barbarian bombardments; the stories of those who in peacetime designed and planted gardens, grew plants, but found how to help the country in difficult times; peaceful photos from Ukrainian parks and squares because we are sure, we will restore everything that was destroyed and create new landscape masterpieces!

The special issue is published in an electronic format. It means that all links to websites and videos are active. You can follow the link at any time, and then return and continue reading our magazine. If you want to read the magazine on your computer later, just download it. If you want to print – print without problems. And if you want to share the magazine with your friends, just click on the appropriate icon.

Offers from our partners – providers of goods and services for landscaping and gardening are there as usually. The editors and many landscape specialists from around the world thank them for their moral and material support in this difficult time, for being reliable partners!

We will stand and rebuild our Ukraine! It will be even better and more beautiful! And we will show to the whole world gardens and parks, streets and squares and talk about those who create all this! Peace to all of us!

Головний редактор
ВАЛЕРІЙ
КОТЕЛЬНИКОВ

Editor-in-chief
VALERY KOTELNIKOV

ЧАС НЕ ЗУПИНИТИ TIME DOES NOT STOP

Попередній номер журналу «Журнал та Архітектура» ми здали до друкарні увечері 23 лютого... На жаль, події наступних днів і місяців не залишали шансів журналу вийти до своїх читачів.

Чесно кажучи, як головний редактор, я довго сумнівався, чи варто взагалі продовжувати робити журнал про сади та парки, коли в країні йде війна, рвуться ракети, гинуть люди. Може, зараз не найкращий час, щоб будувати плани на майбутнє?

Але ж час не зупинився, зрештою, плани щодо озеленення Копенгагена почали розробляти в найтемніші часи фашистської окупації. Сьогодні – це модельне місто, Мекка для будь-якого ландшафтного архітектора.

Україна безстрашно бореться на фронтах та налагоджує логістичні лінії, якими наші союзники забезпечують нас усім необхідним для Перемоги, бо розуміють її важливість для всієї цивілізації.

Вихід цього номера став можливим завдяки фінансовій та організаційній допомозі наших друзів з різних країн світу – Латвії та Великобританії, Італії та Грузії, Литви та Естонії, Бельгії та США. Щиро дякуємо вам, друзі!

Ми пішли від звичного формату і хочемо розповісти про життя різних людей з ландшафтною галузі у цей важкі воєнні часи. Хтось із них вступив до лав ЗСУ та тероборони, хтось став волонтером, допомагаючи людям вижити в умовах війни, доставляючи продукти та ліки. Цей номер про них, про вас!

The previous issue «Landscape and Architecture» was handed over to the printing house on the evening of February 23. Unfortunately, the events of the following days and months left no chance for the magazine to reach its readers.

To be honest, as the editor-in-chief, I doubted for a long time whether it was worth continuing to make a magazine about gardens and parks when the country is at war, rockets are exploding, people are dying. Maybe now is not the right time to make plans for the future?

But time does not stop, after all. Plans for the greening of Copenhagen began to be developed during the darkest times of the Nazi occupation. Today it is an exemplary city for every landscape architect.

Ukraine is fighting fearlessly on the fronts and establishing logistics lines through which our allies supply us with everything necessary for the Victory, because they understand its importance for the whole civilization.

The release of this issue was made possible by the financial and organizational assistance of our friends from around the world – Latvia and Great Britain, Italy and Georgia, Lithuania and Estonia, Belgium and the United States. Thank you very much, dear friends!

We have moved away from the usual format and want to talk about the lives of different people from the landscape industry in this difficult wartime. Some of them joined the Armed Forces of Ukraine and the Territorial Defense, someone volunteers, helping people survive in the conditions of war, delivering food and medicine. This number is about them, about you all!

ДО ПЕРЕМОГИ/ТО VICTORY

ЛАТВІЙСЬКІ ЛАНДШАФТНІ АРХІТЕКТОРИ – ЛАНДШАФТНІЙ УКРАЇНІ

LATVIAN LANDSCAPE ARCHITECTS FOR LANDSCAPE UKRAINE

ЛАНДШАФТНА МАЙСТЕРНЯ ALPS

Цього року весна прийшла повільно. Розумам і душам людей також довелося довше справлятися зі змінами: пандемія Ковіда була виключена зі свідомості, а Війна включена. Психічні наслідки того та іншого залишаться з кожним із нас надовго. Душа, розум і наші близькі ставлять запитання, а як нам жити з довгостроковими наслідками пандемії, війни, агресивної політики та агресії всередині нас? Що має померти у нас (читай: у місті), щоб з'явилися нові можливості? Як зорієнтуватися, як створити цілюще міське середовище, в якому процвітає Гармонія? Відповідь відома – це зв'язок із природою. Цей зв'язок вписаний у нашу ДНК, він дає притулок, годую, дозволяє сховатися від ворога. Щодня ми маємо пам'ятати, що ми – не господарі природи. Подібно до рослин, ми є його частиною. Зцілюючи природу, ми зцілюємо себе, Мир, Гармонію. Хоч би як суперечливе це звучало, Гармонія – природна дитина Афродіти, Богині Любові, і Ареса (Марса), Бога Війни. Дитина, яка багато разів рятує світ. І збереже навіки!

*З повагою, Ілзе Рукшане та команда ландшафтної майстерні ALPS
<http://www.alps.archi/>*

ЛАНДШАФТНЕ БУДІВНИЦТВО

Я знаю, наскільки боляче зараз Україні через те, що зробили з її народом, природою, економікою та ландшафтом. Жодні слова не зможуть втішити людей, що втратили свої домівки, рідних та близьких. Сльози часто чергуються з ненавистю до ворогів, але все ж таки любов сильніша за ненависть, і вона закликає нас до дії. Я хочу, щоб українці знали – ми поруч із вами, ми вас підтримуємо всім, чим можемо. Сьогодні ми можемо разом помовчати, і разом поплакати, але, коли прийде час, ми теж будемо тут, щоб стати разом, взятися за руки і виправити все, включаючи наші душі та розум!

*Щиро Ваші, ландшафтний архітектор Лаура Пліча-Станкевича та команда
Landscape construction <https://landscapeconstruction.lv/>*

АЙНАВИСТС

Іноді природа жорстока і незбагненна для людського сприйняття, та й самі люди часом таять у собі дикі та жахливі сили. Але водночас у людей є й інша сторона – любляча, добра та дбайлива. І ця сторона гостро потребує культури, краси, гармонійного середовища та ландшафтів. Ми знаємо, що це зцілює та відтворює порядок та рівновагу всередині нас. Бажаємо вам, наші дорогі колеги, не втрачати творчого настрою – плануйте, творіть, і нехай ваші сади ростуть та розквітають, нехай ваші ландшафти збирають та об'єднують не лише професіоналів, а й увесь народ!

*Щиро Ваші, ландшафтний архітектор Мартінс Штернбергс і команда Айनावістс
<https://ainavists.lv/>*

ALPS AINAVU DARBŅĪCA

This year, spring came slowly. People's minds and souls also had to deal longer with a change: the Covid pandemic was excluded from consciousness, and War was turned on. The mental consequences of either will remain with each of us for a long time. The soul, the mind, and our loved ones ask questions. How do we survive? How do we live with the lasting consequences of Covid, War, aggressive politics, and self-aggression within us? What has to die in us (read: in the city) in order to have new opportunities? How to orient, how to create and what is a healing urban environment where Harmony flourishes? The answer is known - the connection with nature. This connection is inscribed in our DNA, it provides shelter, feeds, allows us to hide from the enemy. Each and every day we should remember that we are not masters of nature. Like plants, we are part of it. By healing nature, we heal ourselves, the World, the Harmony. However contradictory it may sound, Harmony is the natural child of the Aphrodite, the Goddess of Love and Ares (Mars), the God of War. A child who saves the world many times. And will save it forevermore.

*Yours sincerely, Ilze Rukšāne and ALPS AINAVU DARBŅĪCA team
<http://www.alps.archi/>*

LANDSCAPE CONSTRUCTION

I know that it hurts so much for what has been done to Ukrainian people, to its nature, to its economy and to the landscape. No words could comfort the people of Ukraine. Tears often alternate with hate, but love grows over and calls for action. I want you to know – we are next to you to support, sometimes to be silent together, and even to cry together. But when the time comes, we are here to stand together, join hands, and fix everything, also our souls and minds.

Yours sincerely, Landscape architect Laura Pliča-Stankeviča and Landscape construction team <https://landscapeconstruction.lv/>

AINAVISTS

Sometimes nature is cruel and beyond comprehension and human himself has his wild and ugly sides. At the same time human has another side- loving, kind, nurturing and caring – this side has a need for culture, beauty, harmonic environment and landscapes. We know that it heals, creates order and balance inside us. We wish you, our dear colleagues, not to lose creativity – keep planning, let your gardens sprout and blossom, let your landscape gather and unite not only professionals, but tribes and whole nation!

*Yours sincerely, Landscape architect Martins Sternbergs and Ainavists team
<https://ainavists.lv/>*

LANDSHAPE

LANDSHAPE

З давніх-давен люди формували землю відповідно до своїх потреб. У наші дні антропогенні ландшафти оточують нас, наскільки вистачає зору. Кожен відіграє свою роль у цьому процесі, і кожен з нас відповідає за те, як саме ми формуємо наше природне оточення! Формування землі можливо цілеспрямованим, і може бути непрямим і випадковим. Іноді воно має бути терміновим, життєво важливим та професійним. Хоч би якими не були обставини — давайте перетворювати землю разом!

З повагою, команда LANDSHAPE
<http://www.landshape.lv/>

GALANTUS

Наш Дім — це Сад, а Сад завжди був символом Раю. Навіть якщо ми втратимо його, ми народжені, щоб знову і знову створювати свій земний Рай. Тому що Творчість — це найпрекрасніше, що може статися з людиною. Руйнування ніколи, ніколи не перемаже Творіння. Україна ще побачить багато особливих садів, адже їх створюватимуть особливі люди!

Команда Galantus завжди з вами!
<https://www.galantus.lv/>

ALEJAS PROJEKTI

Кожного дня непомітно для більшості людей різноманітна родина ландшафтних дизайнерів, будівельників, керівників проєктів, ландшафтних техніків, садівників, асфальтувальників, арбористів та інших спеціалістів створює та підтримує зелену красу місць, де люди живуть, працюють і відпочивають. Усіх разом я називаю їх Зеленою родиною. Україна може на них розраховувати — вони допоможуть зберегти та повернути відчуття щастя та миру.

Ландшафтний архітектор Андріс Дреска та команда «Alejas projekti»
<https://www.alejasprojekti.lv/>

LABIE KOKI

Настав час садити дерева, пересаджувати дерева, лікувати дерева. Все це ми робимо завжди; проте нинішня весна особливо до цього закликає! Древа перетворюють зло на добро, бо вони Добрі Древа!

Так вважає команда LABIE KOKI!
<https://labiekoki.lv/>

ПЕТЕРІС ВОРЗА

Ландшафт — це ті місця, де ми знаходимося, де ми відпочивасмо та насолоджуємось сонячним теплом. Звісно, ландшафтні архітектори не виробляють для людей тепло Сонця, проте вони вміють спланувати простір так, що можна буде насолитися всіма улюбленими сонячними теплом. Українське Сонце — це всім відомий Соняшник, який нині символізує це тепло та світ. Давайте створювати та думати про місця, які надихають мир та любов!

Петеріс Ворза, ландшафтний архітектор AINAVU STUDIJA, член правління Латвійської асоціації ландшафтних архітекторів

LANDSHAPE

People have shaped land since the beginning of time according to their needs. Nowadays shaped land is everywhere, as far as our eyes can see. Everyone plays a part of this process, and each of us is responsible for the ways/approach we take when shaping it! Land-shaping can be purposeful, or it can be indirect and accidental. Sometimes shaping needs to be urgent, vital and professional. Whatever the circumstance — lets land-shape together!

Yours, LANDSHAPE team
<http://www.landshape.lv/>

GALANTUS

Our Home is a Garden, and Garden has always been a symbol of Paradise. Even if we lose it, we are born to create our Paradise again and again. Because Creation is the most beautiful thing that can happen to man. The destruction will never, ever triumph over Creation. Ukraine will see a lot of special gardens, because they will be created by special people!

Galantus team stays with you!
<https://www.galantus.lv/>

ALEJAS PROJEKTI

Every day the diverse family of landscape builders, project managers, landscape technicians, gardeners, pavers, arborists and other specialists, invisibly for most of the people, ensure the green beauty of places where people live, work and recreate. I call it the Green Family. Ukraine can count on them — they will help to maintain and to restore the feeling of happiness and peace.

Landscape Builder Andris Dreska and Alejas projekti team
<https://www.alejasprojekti.lv/>

LABIE KOKI

Now is the time to plant trees, to replant trees, to heal trees. It has always been the time; however, this spring urges it especially! The trees will turn bedevil into good because they are GOOD TREES!

So thinks the team of LABIE KOKI!
<https://labiekoki.lv/>

PĒTERIS VORZA

The landscape is where we always are, where we have rest and enjoy warmth of the sun. Landscape architects do not create the warmth of the sun for people. However, they are able to plan an environment where to enjoy everyone's beloved warmth of the sun. The Ukrainian Sun is the well-known Sunflower that currently symbolizes this warmth and peace. Let's create and think about places that inspire peace and love!

*Pēteris Vorza, Landscape architect AINAVU STUDIJA
Member of the Board of the Latvian Association of Landscape Architects*

Звернення до читачів Appeal to readers	1
Латвійські ландшафтні архітектори – ландшафтній Україні Latvian landscape architects for landscape Ukraine	2
Рослини від розсадника Гарди Plants from the nursery Garda	5
Картина з обкладинки Picture from the cover	6
Пейзаж та креативне створення місця з Пітером Фінком Landscape and creative place creation with Peter Fink	6
Лотос-К: багаторічні та водні рослини Lotus-K: perennial and aquatic plants	6, 69
Благоустрій від 3D Ground Landscaping from 3D Ground	7, 67
Про редакцію та видання About editing and publishing	8
Мультигрін. Ландшафтний дизайн, проектування Multigreen. Landscaping, design	8
Розсадник декоративних рослин Europlants Nursery of ornamental plants Europlants	9
Ландшафтний фестиваль в Бергамо Landscape festival in Bergamo 2022	10
Розсадник декоративних рослин Терра Nursery of ornamental plants Terra	11
Рослини від Корнеліс Plants from Cornelis	12
ЛАНДШАФТНА УКРАЇНА. МИР ТА ВІЙНА LANDSCAPE UKRAINE. PEACE AND WAR	13
Інтерв'ю номера. Ольга Клейтман: «Я повернулася, бо відчувала, що потрібна своїй країні, своєму місту!» Interview number. Olga Kleitman: «I came back because i felt what my country, My city needed me!»	14
Ландшафтна Україна за мирних часів та Національна премія з ландшафтної архітектури і дизайну Landscape Ukraine in Peacetime and the National Award for Landscape Architecture and Design	18
Декілька громадських просторів – Лауреатів Національної Премії з ландшафтної архітектури та дизайну у 2020 та 2021 Several more public spaces – Laureates of the National Prize for Landscape Architecture and Design in 2020 and 2021:	
Інноваційний парк Unit.city Innovation park unit.city	22
Coexistence garden	23
Пішохідний бульвар «Південний» Pedestrian boulevard «South»	24
Паблік центр житлового комплексу «Республіка» Public Center of the Residential Complex «Respublika»	25
Парк з водними об'єктами на Троєщині Park with water bodies in Trojeschina	26
Ландшафтно-скульптурний парк у місті Коростишев Landscape and sculptural park in Korostyshev	27
Бучанський міський парк Bucha City Park	28

Водно-пейзажний парк Саржин яр Sarzhin Yar Water Landscape Park	30
Площа свободи в Маріуполі Freedom Square in Mariupol	32

УКРАЇНА У ВОГНІ ВІЙНИ UKRAINE IN THE FIRE OF WAR 34

Віктор Галушчак, директор Комунального підприємства «Бучазеленбуд» про два тижні своїх і міста Буча в окупації Victor Galushchak, director of the Municipal Enterprise «Buchazelenbud» about two weeks of his and the city of Bucha in occupation	38
--	----

КОЖЕН ЗНАЙШОВ СВІЙ ШЛЯХ БУТИ КОРИСНИМ СВОЇЙ КРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ EVERYONE FOUND THEIR WAY TO SERVE THEIR COUNTRY DURING THE WAR

Професійні ландшафтні архітектори та дизайнери, садівники та виробники рослин Professional landscape architects and designers, gardeners and plant growers	40
Викладачі ландшафтної архітектури та дизайну Teachers of landscape architecture and design	48
Команда «Київзеленбуд»: жити й відбудувати своє майбутнє вже зараз Kyivzelenbud team: live and rebuild your future now	50
Мир під час війни, весна 2022 Peace during the war, spring 2022	54
Сад як порятунку Rescue gardens and architecture of the future	58
Сади перемоги Victory gardens	59
Мир під час війни, весна 2022 Peace during the war, spring 2022	60
Українська архітектура буде нести нові сенси Ukrainian architecture will carry new meanings	62
Допомога українським фахівцям ландшафтної справи з Чорногорії та Латвії Assistance to Ukrainian landscape specialists from Montenegro and Latvia	63

МИСТЕЦТВО ART

Незвичний погляд на українську традиційну культуру
An unusual view of ukrainian traditional culture 64

ПОРАДИ З БЛАГОУСТРОЮ ТА РОСЛИНИ LANDSCAPING AND PLANT TIPS 66

Дмитро Долгіх: «Я прагну, щоб моя компанія формувала преміальний за якістю, але при цьому цілком доступний продукт» Dmytro Dolgikh: «I want my company to create a premium quality, but at the same time quite affordable product»	67
Небанальний сад в тіні. Нові ідеї Non-banal garden in the shadow. New ideas	69
Декоративні рослини для озеленення схилів Ornamental plants for landscaping slopes	70
Коли магнолії цвітуть When magnolias bloom	72
Що може бути кращим від ландшафтного дизайну? What could be better from landscape design?	74

МИ СТВОРЮЄМО МАЙБУТНЄ ДЛЯ ВАС ТА НАШИХ ДІТЕЙ РАЗОМ!

Розсадник декоративних рослин Гарди
Великий вибір листяних, хвойних дерев, ексклюзивних та
крупномірних рослин та кущів європейської якості!

www.gardi.biz

Розсадник декоративних рослин:
м. Кременчук, +380 67 531-55-12, shop@gardi.biz
Оранжерея квіткових рослин:
м. Горішні Плавні, +380 67 530-99-76, flowers@gardi.biz

STUDIO
FINK

Landscape Creative Placemaking

Пейзаж Креативне створення місця

www.studiofink.eu

landscape
L&A
architecture

На обкладинці:
«Берегиня», художниця
Ольга Гайдамака.
«Берегиня» зображує жінку із землею у долоні, з якої проростають колоски пшениці. У сиву давнину берегинєю наші прадіди називали богиню усього живого, первісну божество-захисницю людини, богиню родючості, природи та добра. Вже згодом так стали називати жінок узагалі, які підтримували й берегли сімейне вогнище, національні традиції і духовність. На фоні – лелечий клин та колесо, які доповнюють теплоту образу. Вбрана українська жінка в святковий одяг Західного Полісся. Детальніше про художницю та її картини на стор 64-65

On the cover:
«Guardian»,
artist Olga Haydamaka.
«Guardian» depicts a woman with earth in her hand, from which sprouts of wheat sprout. In ancient times, our ancestors Named so the Goddess of all living things, the original deity-protector of man, the Goddess of fertility, nature and good. Later, this was the name given to women who supported and preserved the family hearth, national traditions and spirituality. In the background – a stork wedge and a wheel, which complement the warmth of the image. Ukrainian woman dressed in festive clothes of Western Polissya. More about the artist and her paintings on pages 64-65

 Лотос К

Вул. І. Сулими 2, смт. Глеваха, Київська обл., Україна

Широкий асортимент рослин за доступними цінами

Тел: +38(044)454-75-14
Моб: +38(068)608-83-38
www.lotosk.com.ua
pitornikLotosK

3D GROUND

БЛАГОУСТРІЙ ЛАНДШАФТ МЕРЕЖІ

12

років на ринку

100+

реалізовано об'єктів

Тільки якісний результат завдяки професійній команді та найкращим постачальникам.

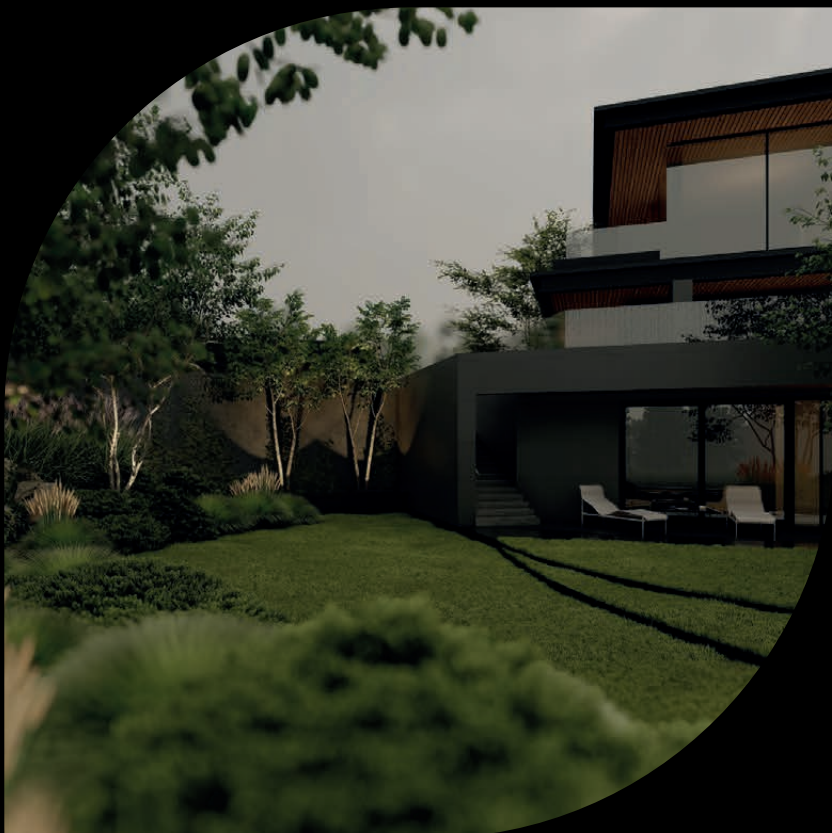
- Ландшафтне проектування
- Озеленення та благоустрій
- Вертикальне планування
- Системи водовідведення та дренажу
- Системи автоматичного поливу
- Системи ландшафтного освітлення
- Системи автономної каналізації

+38 (044) 360 3139

+38 (044) 337 3139

www.3dground.biz

info@3dground.biz

ЛАНДШАФТНИЙ ДИЗАЙН, ПРОЕКТУВАННЯ ГРОМАДСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ, БЛАГОУСТРІЙ, ЕКСПЛУАТАЦІЯ ЗЕЛЕНИХ ЗОН НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

НАШІ ПЕРЕВАГИ:

- ◆ 100% індивідуальний дизайн
- ◆ Супровід від ескізу до обслуговування об'єкту
- ◆ Тільки якісні росли з власного розпліднику, адаптовані для українського клімату
- ◆ Планування озеленення з урахуванням понад 20 факторів
- ◆ Працюємо 365 днів на рік

НАШІ КОНТАКТИ:

м. Одеса,
вул. Люстдорфська дорога, 55/2

+38(063)747-15-37

multigreen19@gmail.com

Facebook

Instagram

№ 1/2022

Журнал «Ландшафт и архитектура»[®]
«Ландшафт і архітектура»[®]
«Landscape and architecture»[®]

Про видання

Головний редактор, відповідальний за випуск:

ВАЛЕРІЙ КОТЕЛЬНИКОВ

Випускаючий редактор, журналіст:

ОЛЬГА КАМОЛІКОВА

Гостьовий редактор:

ХЕЛЕНА ГУТМАНЕ (Латвія)

Переклад на англійську:

ЕРІКА ГУТМАНЕ та ЛІНДА ЕЙДУСЕ (Латвія),

КАТЕРИНА ЛИТВИНЕЦЬ (США)

Дизайн та верстка:

ГАННА ПЕРЕВЕРТЕНЬ

Видавець: ПП «КБ «Ландшафт і архітектура»

Засновник, директор: Ольга Камолікова

Адреса: Україна, м. Київ, вул. Машинобудівельна, 37, оф. 236

About the publication

Editor-in-Chief responsible for the issue:

VALERY KOTELNIKOV

Graduating editor, journalist:

OLGA KAMOLIKOVA

Guest Editor:

HELENA GUTMANE (Latvia)

Translation into English:

ERIKA GUTMANE and LINDA EIDUSE (Latvia),

KATERINA LITVINEC (USA)

Design and layout:

HANNA PEREVERTEN

Publisher: PE «Landscape and Architecture»

Founder, director: Olga Kamolikova

Address: Ukraine, Kyiv, street Machine-building, 37, of. 236

З ПИТАНЬ РЕКЛАМИ ТА СПІВПРАЦІ ЗВЕРТАЙТЕСЬ

тел.: +38 (050) 6289169, +38 (067) 5058553,

e-mail: landscape_kiev@ukr.net, <http://laburo.com.ua>

Розповсюдження: журнал поширюється за підпискою. Електронна

версія представлена на сайті Journals.ua на додатках для iPad і

планшетів на базі Android Play Market AppStore.

Тираж електронної версії (підписка): безмежний.

Безкоштовна електронна версія представлена

на сайті www.laburo.com.ua

The free electronic version is available at www.laburo.com.ua

Свідоцтво про реєстрацію КВ №20755-10555P від 15.05.2014

Всі права захищено. Передрук матеріалів тільки за умови посилання на

журнал та за попередньою угодою з видавцем, яку можна отримати,

написавши нам на емейл: landscape_kiev@ukr.net

Reprint of materials only with a link to the journal and with the prior

agreement of the publisher, which can be obtained by writing to us by email:

landscape_kiev@ukr.net

Редакція може не поділяти точки зору авторів.

Вартість дзвінків за номерами телефонів,

вказаними в журналі, згідно тарифів вашого оператора

Періодичність: 6 разів на рік

Підписано до друку 23.05.2022. Спеціальний електронний випуск

У номері представлені фото: авторів статей, архітекторів та редакції.

«Ландшафт і архітектура» (с)

- декоративні дерева та кущі,
- листяні та плодові дерева,
- хвойні рослини будь яких розмірів (в т.ч. крупноміри),
- рослини стрижених форм та бонсаї

LANDSCAPE FESTIVAL 2022

8 - 25 September
BERGAMO
Italy

Weihenstephan
+
Cassian Schmidt

in
FORGOTTEN LANDSCAPE

discover why it is fundamental to start from the landscape
in which we find ourselves to emphasise and strengthen
the roots of the place, it's **Genius Loci**.

www.imaestridelpaesaggio.it

**Підприємство Terra Plants на ринку декоративних рослин з 2009 року.
Продукують власне виробництво хвойних рослин із маленького вкоріненого живця.**

Розсадник декоративних рослин

Більше ніж **300** видів топових
декоративних рослин в контейнерах
на площадці у **3** га.

Туї західної Смарагд, загальною
кількістю понад **400 000** тисяч
одиниць (бл. **20** га).

Рослини в теплицях — **1,1** га.

Садовий центр

Хмельницька обл., Волочиський р-н.,
с. Мислова (шоссе Тернопіль-Хмельницький).

Розсадник

Тернопільська обл., Підволочиський р-н.,
с. Качанівка, вул. Застави, 61-В.

+38 068 7290157,
+38 068 0064396,
+38 096 3444609

✉ terra_plants@ukr.net
📷 terra_plants
📘 Terra Plants
🌐 terraplants.com.ua

**20 га рослин в ґрунті
3 га рослин в горщиках**

KORNELIS.BIZ

КОРНЕЛІС
РОЗСАДНИК ДЕКОРАТИВНИХ РОСЛИН

ЛИСТЯНІ • ШПИЛЬКОВІ • БАГАТОРІЧНІ РОСЛИНИ
РОСЛИНИ З КОМОМ • ОПОРНІ СТОВПЧИКИ

☎ 096-700-51-65 (Арно)
☎ 067-413-33-02 (Тетяна)

✉ kornelis.dv@gmail.com

с.Двірець, 12447
вул. Житомирська, 6
Житомирський р-н/обл.

Парк «Олександрія»/Alexandria Park

Сучасний житловий комплекс Тетріс хол з сучасним озелененням на даху/
Modern residential complex Tetris Hall with modern landscaping on the roof

Садиба
Закревських
у Березовій
Рудці/
Manor
of Zakrewski
in Berezova
Rudka

Палац Лопухіних у Корсунь-Шевченківському/ Lopukhin Palace in Korsun-Shevchenkivskyi

Фото: Ольга Камолікова (4)

Ландшафтна Україна мир та війна Landscape Ukraine peace and war

Україна – унікальна за своєю красою країна, найбільша за площею у Європі. Різноманітність природних ландшафтів не залишить байдужим будь-якого мандрівника – заболочене Полісся, широколистяні ліси з реліктами буків та дубів, Подільські Товтри та Дніпровські кручі, лісостеп, степи та навіть справжня піщана пустеля в Олешках, Карпати та Кримські гори, солоні лимани Бессарабії та субтропіки Південного узбережжя Криму – все це разом є наша Україна! Широко відомі в цілому світі наші пам'ятники садово-паркового мистецтва – Софіївка в Умані, Олександрія у Білій Церкві, садибне-паркові комплекси у Тростянці, Качанівці, Батурині, Корсунь-Шевченківському та інших місцях. За тридцять років незалежності України з'явилося й чимало нових сучасних архітектурних та ландшафтних об'єктів. Але прийшов ворог...

Ukraine, unique in its beauty in Europe. The diversity of Ukraine's natural landscapes will leave no traveler indifferent – swampy Polissya, deciduous forests with relics of beeches and oaks, Podolsk Tovtry and Dnieper cliffs, forest steppe, steppes and even a real sandy desert in Oleshky, Carpathians Crimean Mountains, the Southern Coast of Crimea – all this together is our Ukraine! Our monuments of garden and park art are widely known all over the world – Sofiyivka in Uman, Aleksandriya in Bila Tserkva, manor and park complexes in Trostyanets, Kachanivka, Baturyn, Korsun-Shevchenkivsky and other places. During the thirty years of Ukraine's independence, many new modern architectural and landscape objects have appeared. But the enemy came...

«Я ПОВЕРНУЛАСЯ, БО ВІДЧУВАЛА, ЩО ПОТРІБНА СВОЇЙ КРАЇНІ, СВОЄМУ МІСТУ!»

«I CAME BACK BECAUSE I FELT WHAT MY COUNTRY, MY CITY NEEDED ME !»

Бесіду вела Ольга КАМОЛІКОВА. Переклад: Валерій КОТЕЛЬНИКОВ. Фото: Ольга КЛЕЙТМАН

Ольга Клейтман, керівник та ідеолог харківського архітектурного бюро SBM-studio – один із наймодніших та найзатребуваніших архітекторів України. За її проєктами побудовано десятки будівель, створено багато громадських просторів. Вона – лауреат багатьох престижних зарубіжних та українських архітектурних та ландшафтних конкурсів. У 2020 році харківський парк «Саржин яр» (далі сторінка 30), який проєктувала та втілювала в життя Ольга разом зі своїм бюро, був удостоєний Гран-Прі Національної Премії з ландшафтної архітектури та садового дизайну, організованій нашим журналом «Ландшафт та архітектура» (L&A) та Національною Спілкою Архітекторів України.

L&A давно хотів поспілкуватися з Ольгою про її мирну професію, про роль та місце архітектора у сучасному житті, про світові тренди. Так вийшло, що час мирного інтерв'ю настав у немирний час. Тому ми говоримо про мир і війну, про людей, що захищають свою землю та наближають нашу перемогу, про архітектуру та дерева майбутнього.

L&A Олю, ти була у Харкові, коли росія напала на нашу країну?

Ні. Напередодні я купила приголомшливий тур до Колумбії – давно мріяла відвідати цю дивовижну країну. 24 лютого мій літак перетнув Атлантичний океан і приземлився в аеропорту Боготи, я ввімкнула телефон та прочитала страшну новину. Відразу, не виходячи із зали аеропорту, почала шукати варіанти повернення додому. Повітряний простір над Україною на той час вже закрили, тому довелося найближчим рейсом повертатися до Європи, а далі автобусами-потягами добиратися до України. Лише 1 березня я опинилася у Львові, звідки вже поїздом доїхала до Харкова.

L&A Що ти відчула, коли дізналася, що почалася війна?

Що росія нападе, я відчувала давно. Але думала, що буде трохи пізніше, що я встигну злітати до Колумбії.

Що відчула у момент, коли прочитала, що ворог обстрілює мирні міста? Душа стиснулася в залізний кулак. Нерви були межі. Всі дні до повернення до Харкова я нічим, окрім війни, не цікавилася, не могла сприймати жодної іншої інформації.

L&A Чимало українців поїхали за кордон подалі від війни, а ти повернулася. Чому?

Як «чому»? Питання «поїхати чи залишитися» навіть не обговорювалося! Я вважаю, що в такі критичні моменти навіть жменька правильно налаштованих людей може зробити історію. Тим більше, якщо ти маєш внутрішню позицію, стрижень. Я повернулася, бо відчувала, що потрібна своїй країні, своєму місту. Якщо всі поїдуть, – хто захищатиме і допомагатиме тим, хто не зміг виїхати: самотнім старим, інвалідам?

У перші дні після приїзду я зателефонувала сестрі в США і попросила організувати там допомогу для України. Завдяки їй та її друзям

Ольга Клейтман приміряє бронезилет. Olga Kleitman tries on a bulletproof vest

Olga Kleitman, a head and an ideologist of the Kharkiv architectural bureau SBM-studio, is one of the most fashionable and sought-after architects in Ukraine. Dozens of buildings have been built according to her designs, many public spaces have been created. She is a laureate of many prestigious foreign and Ukrainian architectural and landscape competitions. In 2020, the Kharkiv park «Sarzhin Yar» was awarded the Grand Prix of the National Award for landscape architecture and garden design, organized by our magazine «Landscape and Architecture» (L&A) and the National Union of Architects of Ukraine.

We have been planning to interview Olga for a long time, to talk about her peaceful profession, about the role and a place of an architect in the modern creative process, about trends. It appeared that the time for a peaceful interview happened during a non-peaceful time. That is why we are talking about

peace and war, about people defending their land and bringing our victory closer, about architecture and trees of the future.

L&A Olya, were you in Kharkiv when Russia attacked our country?

No. Just before I bought an amazing tour to Colombia – I have long dreamed of visiting this amazing country. On February 24, my plane crossed the Atlantic Ocean and landed at the Bogota airport, I turned on the phone and read the terrible news. Immediately, without leaving the airport hall, I began to look for options to return home. The airspace over Ukraine had already been closed by that time, so I had to return to Europe on the next flight, and then get to Ukraine by bus and train. Only on March 1, I reached Lviv, where I took train to Kharkiv.

L&A How did you feel when you found out that the war had begun?

I felt for a long time that Russia would attack,. But I thought that it would be a little later, that I would have time to fly to Colombia ... What did you feel when you read that the enemy was shelling peaceful cities? The soul clenched into an iron fist. Nerves were on edge. All the days before returning to Kharkiv, I was not interested in anything but the war, I could not perceive any other information.

L&A Many Ukrainians went abroad to get away from the war, and you returned. Why?

How why?! The question of «leave or stay» was not even discussed! I believe that at such critical moments even a handful of the right people can make history. Especially if you have an internal position, a core. I returned because I felt that my country, my city needed me. If everyone leaves, who will protect and help those who could not leave: lonely old people, the disabled?

In the first days after my arrival, I called my sister in the USA and asked to organize help for Ukraine there. Thanks to her and her

Ольга Клейтман відмиває гуртожиток для притулку людей похилого віку. Olga Kleitman washes the dormitory and prepares it for the elderly

Волонтер Крістіан з США допомагає немічній у притулку. Christian volunteer from the USA helps the weak in the Kharkiv shelter for the elderly

Кадри з розбомбленого рашистами Харкова. Footage of the Russian-bombed Kharkiv

було організовано збирання грошей, і також розпочалися пошуки різних військових девайсів для захисників Харкова. А оскільки в усьому має бути порядок, прозорість та звітність, на початку березня ми зареєстрували неприбуткову громадську організацію «Крізь війну» <https://throughthewar.org>

L&A Ти згадала про «гаджети для військових», про що саме йде мова?

Ми перебуваємо у стані, коли сили противника перевищують наші багаторазово за чисельним складом, тяжким озброєнням та авіацією. І перемогти його ми можемо лише розумом, хитрістю та мегасучасними девайсами. Тому ми почали шукати інтелектуальні девайси (smart wearable devices) та оснащувати ними наших захисників.

L&A Чим зараз займається громадська організація «Крізь війну»?

У нас два основні напрямки: захист та турбота.

Ми допомагаємо нашим захисникам «воювати» розумніше.

Також допомагаємо нужденним — до нас почали звертатися спочатку знайомі, які поїхали, але у Харкові залишилися їхні літні родичі. На жаль, багато людей у похилого віку категорично відмовляються їхати з Харкова, незважаючи на небезпеку. Потім у нашому полі зору з'явилися харків'яни з обмеженими можливостями, яким теж потрібна допомога... Нині під патронатом нашої організації понад 70 людей, кому ми доставляємо їжу та допомагаємо зі прибиранням у квартирі. Крім того, ми відкрили пансіон для тих людей, яким потрібен цілодобовий догляд, оскільки приходиться до кожного з них або перебувати у них вдома цілодобово ми не маємо можливості. А в пансіоні ці люди завжди під наглядом помічників. Першими в цей пансіон прийшли дві самотні бабусі, які місяць просиділи у підвалі. Саме просиділи на стільцях. Вони були так змучені і так там замерзли, що кілька днів спали на ліжках у шубах, хоч у нашому пансіоні тепло.

Сьогодні у нас у цьому пансіоні постійно живе 25 людей. Ми зробили їм кінозал, де показуємо лише позитивні фільми, щоб хоч так відвернути їхню відмінність від страшною дійсності. А кілька тижнів тому до нас приїхав волонтер із Америки медбрат Крістіан. Уявіть собі: він має відпустку три місяці на рік, і цю відпустку він витрачає на волонтерську допомогу в гарячих точках планети. Був в Африці та в Таджикистані. Приїхав до України, спочатку — до Києва, але ж вирішив, що там — вже не гаряча точка, й поїхав до нас у Харкова. Тепер щодня з 8.00 до 17.00 він на чергуванні — «вигулює» цих стареньких, допомагає їх годувати, ділиться з нами санітарками досвідом, як доглядати людей похилого віку.

L&A Як зібралася команда?

У перші дні після повернення в Харків ми зустрілися мою приятелькою — власницею магазину-салону, що розташований поруч з

friends, a fundraiser was organized, and the search for various military devices for the defenders of Kharkov also began. And since there must be order, transparency and accountability in everything, in the first days of March we registered a non-profit public organization «Through the War» <https://throughthewar.org>

L&A You mentioned some military gadgets for the defenders. What is this about?

We are in a state where we are repeatedly outnumbered by enemy forces. And we can defeat them only with intelligence, cunning and mega-modern devices. Therefore, we began to look for smart devices and equip our defenders with them.

L&A What is the “Through the War” doing now?

We have two main areas: protection and care. We help our defenders, as I said, be smarter than their enemies. We also help those in need - we were first contacted by acquaintances who left, but their elderly relatives remained in Kharkiv. Unfortunately, many older people firmly refuse to leave Kharkiv, despite the danger. Then, Kharkiv residents with disabilities, who also need help, appeared in our field of vision... There are more than 70 people under the patronage of our organization now, to whom we deliver food and help with house chores. In addition, we opened an assisted living facility for those people who need round-the-clock care, since we do not have the opportunity to visit each of them or stay at their home around the clock. These people are always under the supervision of assistants in the facility. The first to come to this boarding house were two lonely old women who spent a month in the basement. They just sat on the chairs. They were so exhausted and so cold there that for several days they slept on beds in fur coats, although it is warm in our boarding house.

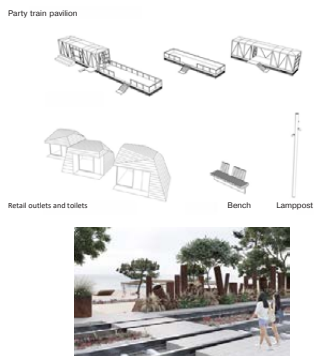
Today we have 25 people permanently living in the facility. We made a cinema hall for them, where we show only positive movies in order to somehow distract them from the terrible reality. A few weeks ago, a volunteer from America, a nurse Christian, came to us. Imagine: he has a vacation of three months a year, and he spends this vacation on volunteering in the hot spots of the planet. He has been to Africa and Tajikistan. He came to Ukraine, first to Kyiv, then he decided that it was no longer a hot spot there. And he joined us in Kharkiv. Now every day from 8.00 to 17.00 he is on duty. He “walks” these old women, helps to feed them, shares experience on how to care for the elderly.

L&A How did your team get together?

In first days after return to Kharkiv I met with my friend, an owner of a salon that is by my office, and we drafted a plan of actions. Then I called my colleagues and those who stayed, answered and joined. Later other people who cared started to join. We have around 30

We wanted to leave some train carriages on the edge of the railway track, as an integral historical part of the area. We aimed for them to be used as cafes, shops and rental outlets. This line was supposed to be a walking zone, separated from the functioning train line.

Central entrance

We moved the main entrance slightly and planned an overpass above the park (also accessible to people with limited mobility), which would allow for comfortable crossing of the railway tracks and leisurely walks among the crowns of trees with the view of the whole coastline from the height of a bird's flight.

*Проект набережної в Маріуполі, який переміг у міжнародному конкурсі. Це був проект командний Ольги Клейтман – SBM-studio. Його мали реалізувати цього року...
The project of the embankment in Mariupol, which won the international competition. Olga Kleitman's team project. It was had to be realized this year ...*

моїм офісом і намітили план дій. Потім я зателефонувала своїм співробітникам, і ті, хто був відгукулиси й долучилися. Потім почали долучатися й сторонні та небайдужі люди. Зараз в громадській організації нас приблизно 30. І кожен зайнятий справою. Плюс ще люди з різних країн: з Америки, з Канади, з Польщі тощо, які допомагають нам знайти різні розумні девайси для військових.

I&A Страшно тобі?

Найбільший страх був за дітей. Я повернулася до Харкова та відправила дітей на Західну Україну, туди, де відносно безпечно. Заспокоїлася настільки, наскільки можливо. І зараз почуваюся вільною людиною, яка може дозволити допомагати людям, не боятися вибухів та смерті. Можу навіть з'їздити, якщо треба, на Північну Салтівку під час обстрілів (район Харкова, що постійно зазнає обстрілів, найбільш постражданий район міста. — Примітка редактора).

Втім, якийсь час тому була ситуація, коли мені стало по-справжньому страшно. Я мала поїхати додому, щоб забрати з квартири кота. Взяла перенесення, сіла в машину та поїхала. Побачила приятеля, зупинилася, взяли по філіжанці кави, хвилин 10-15 поспілкувалися. Потім я знову сіла в машину та поїхала до будинку. А далі все як в уповільненій зйомці: бачу військового, який показує, що далі не можна, бачу розбиті машини, кров, лежать трупи людей, чую стогін, бачу свій будинок, майже на всіх поверхках вибито вікна, двері в під'їзд покручені... Виявляється, як раз у той час, коли ми з приятелем спілкувалися, до нашого двору прилетіла касетна бомба. Якби я тут була на 10-15 хвилин раніше, мене б, можливо, вже не було...

А взагалі я думаю, страшніше їм, нашим ворогам. Вони намагаються стерти бомбами з лиця землі міста, бо бояться заходити в них. У містах, у кожній вулиці, у кожному будинку, у кожному під'їзді на них чекає смерть. Ми, українці, ми патріоти, ми любимо і цінуємо свою землю і захищатимемо своє.

I&A Ще триває війна, а архітектори вже заявляють про те, як відновлюватимуть міста. Наскільки це вчасно? І чи маємо ми думати зараз про відновлення міських ландшафтних об'єктів?

Думати можна і потрібно завжди, але поки що все це несвоєчасно. Ці архітектори, як і я, навчалися у вузах, то ж знають, що для початку проектування мають бути початкові умови. Так от початкових умов немає - ми ще не закінчили війну, що можна говорити? Що проектувати? Які маніфести писати? Як можна створити концепт, якийсь проєкт, якщо ти не знаєш, від чого треба буде відштовхуватися? Мені здається, що зараз це якісь популістські програми, і я їх не сприймаю.

Світ після війни буде іншим. Все після цієї війни буде іншим. І Харків буде іншим, і не дай Боже, щоб з ним зробили те, що з Маріуполем... Знаєш, минулого року наша команда виграла

people in our public organization at the moment. Every person is occupied. Plus, people from different countries, the USA, Canada, Poland etc. who help to find smart devices for the army.

I&A Are you scared?

The biggest fear was for the children. I returned to Kharkov and sent the children to Western Ukraine, where it is relatively safe. I tried to calm down as much as possible. And now I feel like a free person that allows me to help people without fear of explosions and death. I can go, if necessary, to Northern Saltivka even during the shelling (the area of Kharkiv, constantly under shelling, the most affected area of the city. — Editor's note).

However, some time ago there was a situation when I became really scared. I had to go home to pick up the cat from the apartment. I took the carrier, got into the car and started to drive. I saw a friend, stopped, took a cup of coffee, talked for 10-15 minutes. After that I got back in the car and drove to the house. And then everything is like in slow motion: I see a military man who shows that it's impossible to continue, I see broken cars, blood, the corpses of people lie, I hear groans, I see my house, windows are broken on almost all floors, the doors to the entrance are crumpled ... It turns out while my friend and I were talking, a cluster bomb flew into our yard. If I had been here 10-15 minutes earlier, I might not have survived ... In general, I think it's scarier for them, our enemies. They are trying to wipe out cities with bombs because they are afraid to enter them. In cities, at every street, in every house, in every entrance, death awaits them. We, Ukrainians, we are patriots, we love and appreciate our land and will defend ours.

I&A The war is still going on, and the architects are already declaring how they will rebuild the cities. How timely is this? And should we now think about the restoration of urban landscape objects?

You can and should always think, but so far, all this is untimely. These architects, like me, studied at the university. And they know that in order to start designing, there must be initial conditions. So, there are no initial conditions. We have not finished the war, what can we talk about? What to design? What manifestos to write? How can you create a concept, some kind of project, if you don't know what you need to start from? It seems to me that now these are some kind of populist programs and I do not perceive them. The world after the war will be different. Everything after this war will be different. And Kharkiv will be different, and God forbid that they do to it what happened to Mariupol... You know, last year our team won the International Competition for the design and construc-

Міжнародний конкурс на проєктування та будівництво набережної у Маріуполі. Ми мали створити велику красиву сучасну прогулянкову зону. Але умови у Маріуполі тепер інші... Місто зруйноване. Які можуть бути концепція, проєкти, якщо міста немає?

L&A Чи зміниться після війни принципи та підходи до ландшафтно-архітектури та дизайну?

Звісно! На першому місці буде безпека. Безпека у всьому! Знаєш, рік тому у мене були замовники, які попросили зробити глибокий підвал із виходом кудись далеко за межі ділянки. Я тоді дуже здивувалась – подібних замовлень не було жодного разу за всю мою професійну діяльність. Зараз би не здивувалася. Або – ось я звернула увагу на зламані дерева. Що з ним робити: залишити та лікувати чи замінити? І якщо замінити, то якими? І в майбутньому – які дерева висаджувати? Наприклад, біля нашої обласної адміністрації після вибуху ракети всі дерева нагадують зруйновані карієсом зуби...

L&A Коли закінчиться війна, ти продовжиш займатися ландшафтною архітектурою?

Звісно! Не буду ж я все життя волонтерити – у мене чудова професія, і я продовжуватиму реалізовувати себе в ній! Те, чим я займаюся зараз, важливо, потрібно, але це – сюрреалізм! Воювати у 21 столітті – це конценс! Я іноді дивлюся на себе і думаю: чи це я? Це я ношу скриньки, перевіряю бронжилети? Чи це страшний сон? Але зараз моя душа настільки стиснута в кулак, що я не можу творити.

L&A Як давно ти у професії?

Понад 20 років, але мені здається, я займаюся ландшафтним дизайном все життя, з самого дитинства. Пам'ятаю себе маленькою. Мої батьки були бідними студентами, винаймали житло в передмісті і в дитячий садок я ходила сама через лісопосадку – приблизно 3 км. Я йшла і спостерігала природу будь-якої пори року – від весняного пробудження і до завмирання пізньої осені. І це в дитинстві перейнялася цією красою. А коли навчалася у вузу та зайнялася проєктуванням, зрозуміла, що архітектура та ландшафтна архітектура нерозривно пов'язані. Я зрозуміла, що повинна проєктувати сама і будівлі, і навколишній простір, я нікому не можу це довірити.

L&A Що для тебе найважливіше в архітектурі?

Для мене важливо, щоб людина із задоволенням користувалася тим, що я проєктую та створюю. Щоб будинок, сад, парк були не лише сучасними та красивими, а й зручними. Ідеальними настільки, наскільки можливо.

L&A У будь-якої творчої людини і ландшафтні архітектори – не виняток, є особливі «місця сили», країни, де він черпає натхнення. Що тобі місце сили та джерело натхнення?

– Я люблю свій дім, свою країну, я люблю Україну, вона для мене – джерело сили та натхнення!

L&A Що б ти хотіла сказати своїм закордонним колегам?

Звертаюся до світу: люди ми стоїмо, ми воюємо, ми ризикуємо за всіх вас, допомагайте нам!

tion of the embankment in Mariupil. We were going to create a large beautiful modern walking area. But the conditions in Mariupol are different now... The city has been destroyed. What concepts, projects can be, if there is practically no city?

L&A Will the principles and approaches to landscape architecture and design change after the war?

Certainly! Safety will come first. Safety in everything! You know, a year ago I had customers who asked me to make a deep basement with access somewhere far beyond the site. I was very surprised then – there were never such orders in my entire professional career. Now I wouldn't be surprised. Or – so I paid attention to broken trees. What to do with it: leave and treat or replace? And if replaced, what with? And in the future – what kind of trees to plant? For example, near our regional administration, as a result of an explosion, all deciduous trees resemble teeth destroyed by caries, and blue spruces, unloved by many, stand as if nothing had happened ...

L&A When the war is over, will you continue to do landscape architecture?

Of course! I won't volunteer all my life – I have a wonderful profession, and I will continue to realize myself in it! What I'm doing now is important, necessary, but it's surreal! Fighting in the 21st century is nonsense! I sometimes look at myself and think: is it me? Am I the one carrying the crates, checking the armor? Or is it a bad dream? But now my soul is so clenched into a fist that I cannot create.

L&A How long have you been in the profession?

More than 20 years, but it seems to me that I have been engaged in landscape design all my life, since childhood. I remember being small. My parents were poor students, they rented housing in the suburbs and I went to the day care myself through a forest plantation – about 3 km. I walked and observed nature at any time of the year – from spring awakening to fading in late fall. And as a child I was imbued with this beauty. And when I studied at the university and took up design, I realized that architecture and landscape architecture are inextricably linked. I realized that I have to design both the buildings and the space around them myself, I cannot entrust this to anyone.

L&A What is the most important thing in architecture for you?

It is important for me that a person enjoys using what I design and create. It is important for me that it is convenient for a person to use what I create for him. So that a house, a garden, a park are not only modern and beautiful, but also comfortable. As perfect as possible.

L&A Every artist including landscape architects has special «places of strength», countries where they get their inspiration from. What is your place of strength and a source of inspiration?

I love my home, my country, I love Ukraine, it is my source of strength and inspiration!

L&A What would you like to say to your foreign colleagues?

I appeal to the whole world: people, we stand, we fight, we risk for all of you, help us!

ЛАНДШАФТНА УКРАЇНА ЗА МИРНИХ ЧАСІВ ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРЕМІЯ З ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА ДИЗАЙНУ

[HTTP://LAD.LABURO.COM.UA/](http://lad.laburo.com.ua/)

Лауреати Премії 2021 під час церемонії нагородження
Prize winners during the award ceremony

За тридцять років незалежності України з'явилося чимало нових ландшафтних об'єктів – гарні сади та парки, колишні промислові території зазнали значної трансформації, пройшли ревіталізацію та перетворилися на зручні громадські простори, стаючи частиною сучасної зеленої інфраструктури у містах. Багато українських ландшафтних архітекторів, дизайнерів, архітекторів та містопланувальників отримали освіту або підвищили свою кваліфікацію за кордоном, збагатили ландшафтну галузь нестандартним баченням, новими технологіями та прийомами роботи. А дехто з європейських ландшафтних

архітекторів, навпаки, переїхав в Україну, передбачаючи колосальний фронт робіт по благоустрою нашої країни.

У 2020 році журнал «Ландшафт і архітектура» разом з Національною Спілкою архітекторів України заснував Національну премію з ландшафтної архітектури та дизайну. Сьогодні Премія має статус високої професійної нагороди національного значення в галузі ландшафтної архітектури, садово-паркового мистецтва, ландшафтного будівництва, благоустрою та озеленення. Вона присуджується за підсумками роботи професійного незалежного міжнародного журі і відображає сучасні досягнення України в цій галузі.

ЛАУРЕАТ Національної української Премії з ландшафтної архітектури та дизайну

ВИСТАВКОВИЙ САД «НА БЕРЕЗІ ПРАЩУРІВ», 2021 рік
Автор: Даша Жарікова

«On the shores of ancestors», 2021
Author: Dasha Zharikova

ЛАУРЕАТ Національної української Премії з ландшафтної архітектури та дизайну

ВИСТАВКОВИЙ САД «ГНІЗДО ЛАСТІВКИ»
В концепцію було покладено ідею створення саду з умовами комфортного існування птахів, 2021 рік.
Автор: Мирослава Різник

Exhibition Garden «Swallow's Nest».
The concept was the idea of creating a garden with comfortable living conditions for birds, 2021.
Author: Myroslava Riznyk

ЛАУРЕАТ Національної української Премії з ландшафтної архітектури та дизайну
МЕМОРИАЛ НЕБЕСНОЇ СОТНІ (Львів)
 Автори: Гой Б., Лесюк А., Яструбчак М., Пундяк Х.
Memorial of the Heavenly Hundred (Lviv)
 Authors: Goy B., Lesyuk A., Yastrubchak M., Pundyak H.

На замовлення КО «Київзеленбуд» групою архітекторів (ТОВ «КИЇВМІСЬКБУД-БМУН» та ТОВ «Всеукраїнський центр державно-приватного партнерства») Commissioned by Kyivzelenbud by a group of architects (KYIVMISKVUD-BMU1 LLC and All-Ukrainian Center for Public-Private Partnership)

ЛАУРЕАТ Національної української Премії з ландшафтної архітектури та дизайну
ФОНТАН У ПАРКУ ПАРТИЗАНСЬКОЇ СЛАВИ (Київ)
Fountain in the Park of Partisan Glory (Kyiv)

ЛАУРЕАТ Національної української Премії з ландшафтної архітектури та дизайну
ВИСТАВКОВИЙ САД «САД ДЛЯ ВСІХ», 2021
 Автори: Хруськова М., Елістратова Е., Алмакєєва С., Бабенко К.
«Garden for all», 2021
 Authors: Khruslova M., Elistratova E., Almakeeva S., Babenko K.

ЛАУРЕАТ Національної української Премії з ландшафтної архітектури та дизайну
БЛАГОУСТРІЙ ВНУТРІШНЬОГО ПОДВІР'Я
 Автор: Urbanideaі-Ruthenia
Landscaping
 by Urbanidea and Ruthenia

ЛАУРЕАТ Національної української Премії з ландшафтної архітектури та дизайну
КИЇВСЬКИЙ ЗООПАРК
 (ТОВ «Київський інститут міського цивільного проектування «Місццивільпроект»). Автор скульптури жирафа: О. Степанов
Kyiv Zoo
 (Kyiv Institute of Urban Civil Design «Miskcivilproekt»). Author of the sculpture of the giraffe: O. Stepanov

ЛАУРЕАТ Національної української Премії з ландшафтної архітектури та дизайну

ПАРК «НАТАЛКА» (Київ).
Замовник «Київзеленбуд»

Natalka Park
(Київ). Kyivzelenbud
customer

За думкою організаторів, такий захід має сприяти підвищенню престижу професії ландшафтного архітектора/дизайнера; стимулювати творчі процеси у створенні об'єктів сучасної ландшафтної архітектури і дизайну.

За два роки ландшафтні архітектори, дизайнери, архітектори, управління зеленого господарства міст, громадські об'єднання та комерційні компанії подали понад 70 реалізованих рішень: приватних садів та міських парків, прибудинкових територій, площ, дитячих майданчиків, скверів, тощо.

Демонстрація робіт та Конкурс виставкових садів, який є однією з номінацій Премії, проходять на території Ботанічного саду ім. акад. О.В. Фоміна за підтримки Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Титульний партнером виступає виробник бетонних виробів та елементів мощення компанія «Золотий мандарин Квадра». Під час заходу проходять також конкурс «BalkonFest» та виставка Бонсай.

ЛАУРЕАТ Національної української Премії з ландшафтної архітектури та дизайну

«СТАРОКИЇВСЬКА ГОРА»
Автор: Максим Коцюба
«Old Kiev Mountain»
Author: Maxim Kotsyuba

За два роки на окремій ділянці у Ботсаду було створено 22 виставкових сади, Гран-Прі у 2020 році було присуджено парку у Хакові «Саржин Яр», а у 2021 р. міжнародне журі віддало виставковому саду «Гніздо ластівки». Редакція L&A вибрала декілька фото та робіт, які були Лауреатами заходу та отримали нагороди. На жаль, навіть електронні видання, не дозволяють показати фізично всі роботи. Якщо ж ви захочете ознайомитись детально з кожною роботою та виставковими садами — запрошуємо на сайт:

2020 рік <https://laburo.com.ua/peremozhchipershoi-nacionalnoi-premii-z-landshaftnoi-arkhitekturi-ta-sadovogo-dizajnu/>
2021 рік <https://laburo.com.ua/natsionalna-premiiia-z-landshaftnoi-arkhitektury-ta-sadovoho-dyzaynu-2021-pidsumky/>

Або переглянути кілька відео:

<https://www.youtube.com/watch?v=wu1qSV1svxs&t=195s>

<https://www.youtube.com/watch?v=Q9vtfMb0cM>

<https://studio.youtube.com/channel/UC8grUVRYkCehWDFXgrM8gQ/videos>

<https://www.youtube.com/watch?v=9t5iS9x9xeo>

According to the organizers, such an event should enhance the prestige of the profession of landscape architect/designer and to stimulate creative processes in the creation of objects of modern landscape architecture and design.

In two years, landscape architects, designers, architects, urban green economy departments, public associations and commercial companies have submitted about 70 implemented solutions: private gardens and city parks, residential areas, squares, playgrounds, squares, etc. The demonstration of works and the competition of exhibition gardens, which is one of the nominations of the Prize, are held on the territory of the acad. Fomin Botanical Garden with the support of the Taras Shevchenko National University of Kyiv. The main partner is the manufacturer of concrete products and paving elements «Golden Mandarin Quadra». The event also includes the BalkonFest competition and the Bonsai exhibition.

In two years, 22 exhibition gardens were created on a separate site in the Botanical Garden. The Grand Prize in 2020 was awarded to the park in Kharkov «Sarzhin Yar», and in 2021 a high-level international jury awarded the prize to the exhibition garden «Swallow's Nest».

The L&A editorial staff selected several photos and works that won the award. Unfortunately, even electronic publications are not able to fully show all the works. If you want to get acquainted in detail with each work and exhibition garden, please visit the following sites:

2020 <https://laburo.com.ua/peremozhchipershoi-nacionalnoi-premii-z-landshaftnoi-arkhitekturi-ta-sadovogo-dizajnu/>
2021 <https://laburo.com.ua/natsionalna-premiiia-z-landshaftnoi-arkhitektury-ta-sadovoho-dyzaynu-2021-pidsumky/>

ЛАУРЕАТ
 Національної української
 Премії з ландшафтної
 архітектури та дизайну 2020
LAUREATE
 of the National Ukrainian
 Prize for Landscape
 Architecture and Design
 2020

ІННОВАЦІЙНИЙ ПАРК UNIT.CITY

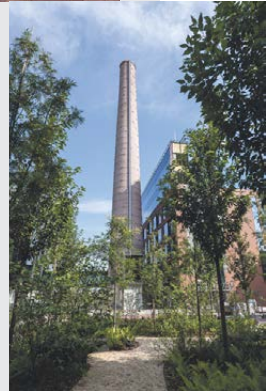
Проектування: 2016-2017
Реалізація: 2017-2020
Локація: вул. Дорогожицька,
 3, м. Київ, Україна
Площа: 2,6 га (дві черги
 реалізації)
Статус: Реалізовано
Замовник: UDP

Співпраця: Бюро ініціативної архітектури 'GA'
Архітектура: TSEH, APA Wojciechowski Architekci
Студія ландшафтної архітектури: KOTSIUBA
Ведучий ландшафтний архітектор: Максим Коцюба
Склад команди: М. Коцюба, М. Андриєнко, М. Криворучко, Т. Пономаренко, + в другій черзі: В. Качура, А. Васильєва, І. Добровольська
Фото: І. Авдієнко, М. Савоскула
UNIT.City – перший інноваційний парк в Україні. Місце, де створюється екосистема та інфраструктура для розвитку бізнесу в сфері високих технологій та креативних індустрій. Головна мета інноваційного UNIT.City – створення новітньої, зручної платформи для залучення та розвитку IT-спільноти. Ділянка знаходиться в колишній промзоні, де з

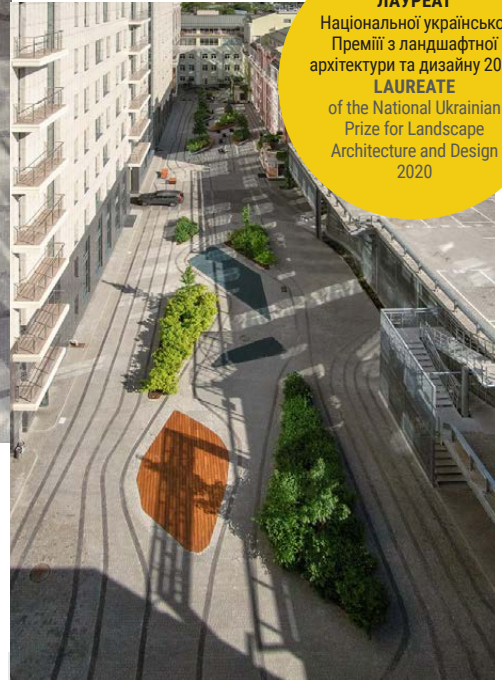
1945 р. діяв Київський мотоциклетний завод. В 2000-х роках завод припинив своє існування, і відтоді 24 гектари стояли покинутими. На момент початку реконструкції в 2016-му році будівлі здавалися в оренду, а територія була занедбаною. Ядром простору першої черги є площа з острівними лавами, яка об'єднує різні за функціями будівлі. Автори виділили окремі зони біля школи, кафе та офісного центру для роботи й спілкування на свіжому повітрі. На території є зелені та спортивні зони. Простір другої черги побудовано на контрасті відкритої площі та щільно насадженого рослинами лісу. Автори прагнули створити місце, комфортне для щоденної роботи та відпочинку. Димові труба – ключовий символ індустріального минулого території.

INNOVATION PARK UNIT.CITY

Design years: 2016-2017
Year Built: 2017-2020
Location: Dorogozhitskaya street 3, Kyiv, Ukraine
Size: 2,6 ha (2 implemented stages)
Status: Implemented
Client: UDP
Cooperation: Bureau of initiative architecture GA
Architecture: TSEH, APA Wojciechowski Architekci, Landscape architecture studio KOTSIUBA
Chief architect: Maksym Kotsiuba
Design team: M. Kotsiuba, M. Andriienko, T. Ponomarenko, M. Kryvoruchko, + in the second stage: V. Kachura, A. Vasylyeva, I. Dobrovolska
Contacts: +38 (044) 348 57 92, office@kotsiuba.com
Image credits: I. Avdeenko, M. Savoskula
 UNIT.City is the first innovation park in Ukraine. It is a place where unparalleled infrastructure and a comprehensive ecosystem allow high-tech, innovative and creative businesses to thrive and thrive. Here, the concentration of companies, startups, students, professionals and research laboratories creates the conditions for business in the park to grow faster than outside. The site is located in the former industrial zone in the city of Kyiv Motorcycle Plant. Since its closure, 24 hectares of land have been abandoned. At the beginning of the reconstruction in 2016, most of the buildings were leased. The core of the space of the first stage is the area with island benches, which combines different functions of the building. The authors identified separate areas near the school, cafe and office center for work and outdoor communication. There are green and sports areas. The space of the second stage is built on the contrast of an open area and a densely planted forest. The authors sought to create a place comfortable for daily work and recreation. Chimney – a key symbol of the industrial past of the territory.

ЛАУРЕАТ
 Національної української
 Премії з ландшафтної
 архітектури та дизайну 2020
LAUREATE
 of the National Ukrainian
 Prize for Landscape
 Architecture and Design
 2020

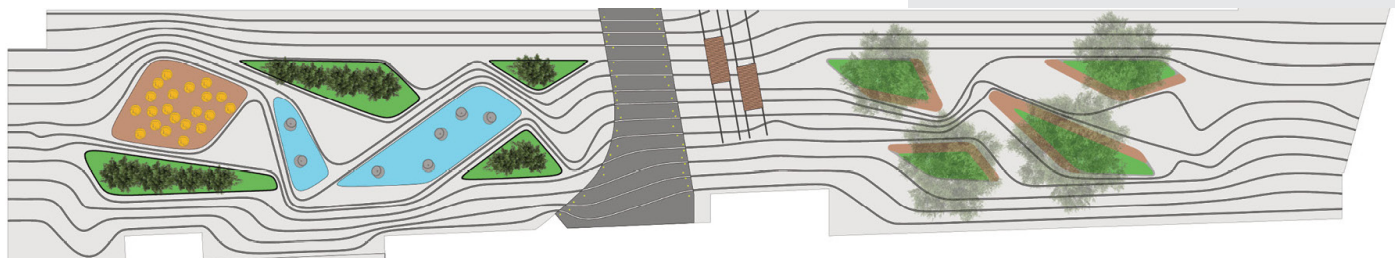
COEXISTENCE GARDEN

Площа: 1 600 м²
 Дата проектування: 2018
 Дата реалізації: 2020
 Програма: Двір офісної будівлі
 Статус: Реалізовано
 Архітектура: Dmytro Aranchii Architects
 Головний архітектор:
 Дмитро Аранчій
 Проектна команда: Богдан Гаджилов, Ангеліна Гладушевська
 Фото: Алік Усік
 Завданням була розробка проекту тераси, що створювала б затишний куток природи й відпочинку на терасі коло офісних приміщень. Працівники мають можливість відпочити у затінку дерев не спускаючись вниз і робити короткі перерви єднання з природою протягом робочого дня. Для прийняття оптимальних проектних рішень було проведено симуляцію сонячного освітлення у зонах тераси протягом року. Простір мав також запам'ятовуватися відвідувачам і вирізнятися своєю оригінальністю. На меті стояло створення тераси з використанням лише одного матеріалу, який би неперервно поєднував меблі й інші поверхні. Головні функції які передбачено: відпочинок працівників, проведення подій та зустрічей.

AREA: Overall 1 600 м²
DATE OF DESIGN: 2018
IMPLEMENTATION DATE: 2020
PROGRAM: Garden of the office building
STATUS: implemented

ARCHITECTURE:
 Dmytro Aranchii Architects
DESIGN: Dmytro Aranchii
DESIGN TEAM: Bohdan Hadzhylov, Anhelina Hladushevska
PHOTO: Alik Usik

The task was to develop a project of a terrace that would create a cozy patch of nature and recreation on the terrace of the office building. A simulation of sunlight on the terrace areas all throughout the year was conducted to make optimal design decisions. Employees have the opportunity to relax in the shade of trees without going downstairs and to take short breaks to connect with nature during their workday. The space was also designed to make an impression on visitors and to stand out by its originality. The goal was to create a terrace using single material, which would continuously combine furniture and other surfaces. The main functions provided are: recreation, events and meetings.

МИР/PEACE

ЛАУРЕАТ
Національної української
Премії з ландшафтної
архітектури та дизайну 2021
LAUREATE
of the National Ukrainian
Prize for Landscape
Architecture and Design
2021

ПІШОХІДНИЙ БУЛЬВАР «ПІВДЕННИЙ»

ПІШОХІДНИЙ БУЛЬВАР «ПІВДЕННИЙ»

по вул. Південній в м. Дніпро

Ведучий архітектор:

Филимонов Сергій

Склад команди: Филимонов Сергій,
Каширіна Наталія

Компанія: FILIMONOV & KASHIRINA
architects

Фото: з конкурсу, надані авторами
проекту

Вулиця Південна знаходиться в цен-
тральному районі м. Дніпро.

Габарити вулиці: ширина – близько 21 м,
довжина – близько 200 м; площа –

0,46 га. Вулиця сформована забудовою,
яка за останнє десятиліття істотно

перевлаштована. Проектований пішохід-
ний бульвар є продовженням вже сфор-
мованого Катеринославського бульвару.

І створює ланцюг пішохідних вулиць, що
зв'язують пр. Д. Яворницького і балки

Жандармської, яка в свою чергу в пер-
спективі буде освоюватися для житло-
вих і громадських функцій. Бульвар поз-
довжньо ділиться на три зони: уздовж

лінії забудови – транзитні зони, в центрі

– функціонально різноманітна зона. В

центральної частині бульвару влаштова-
ний струмок криволінійної форми, глиби-
ною 150 мм. Це відбиток підземної річки

Жабокряч, що протікає під вулицею. У

центральної частині висаджені два ряди

дерев. Модульна сітка – (4,8x4,8м), типи

мощення взяті з уже реалізованого

Катеринославського бульвару для мак-
симальної спорідненості сприйняття

існуючого і проєктованого бульварів.
Рік реалізації проекту: 2019-2021

PEDESTRIAN BOULEVARD

«SOUTH» ON THE PIVDENNA STREET IN THE CITY OF DNIPRO

Leading architect: Filimonov Sergey

Team members: Filimonov Sergey,
Kashirina Natalia

Company name:

FILIMONOV & KASHIRINA architects.

Photos from the competition, provided by
the authors

Pivdenna Street is located in the central
district of Dnipro. Dimensions of the street:
width – about 21 m, length – about 200
m; area – 0.46 hectares.

The street is formed by buildings that have
been significantly remodeled over the last
decade. The projected pedestrian
boulevard is a continuation of the already
formed Ekaterinoslavsky Boulevard. And it
creates a chain of pedestrian streets
connecting D. Yavornytskyi Avenue and
Zhandarnska Creek which, in turn, will be
developed for residential and public
functions in the future. The boulevard is
longitudinally divided into three zones.

There are transit areas along the building
line and a functionally-diverse area in the
center. In the central part of the boulevard
there is a stream of curvilinear shape, 150
mm deep. This is an imprint of the
underground river Zhabokryach, which
flows under the street. Two rows of trees
have been planted in the central part.

Modular grid – (4,8x4,8m) and types of
paving are taken from the already realized
Ekaterinoslavsky boulevard to provide for
the closest resemblance in the perception
of the already existing and projected
boulevards.

Year of project implementation:

2019-2021

ПАБЛІК ЦЕНТР ЖИТЛОВОГО КОМПЛЕКСУ «РЕСПУБЛІКА»

ЛАУРЕАТ
Національної української
Премії з ландшафтної
архітектури та дизайну 2021
LAUREATE
of the National Ukrainian
Prize for Landscape
Architecture and Design
2021

PUBLIC CENTER OF THE RESIDENTIAL COMPLEX «RESPUBLIKA»

Concept: Dmytro Vasiliev,
Oleksandr Popov, Mikola Morozov
Architects: Sergiy Grabar,
Oleksandra Brandt, Olga Morozova
Landscape architects:

Anna Kornilova, Anna Kulvanovska,
Margarita Kuzminova,
Katerina Romaniv
Name of the project:
Location: Ukraine, m. Kiev,
st. Teremkivska, 4-A
Timeline: 2019-2021

Construction area: 2130 m²

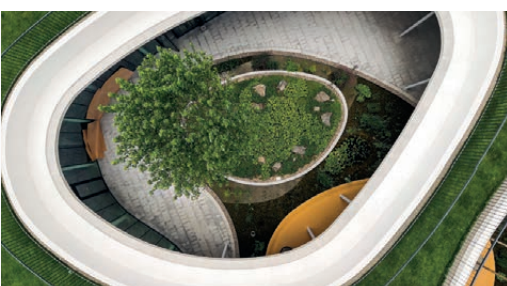
Author: Archimatika

Photos from the competition, provided by
the authors

The authors concentrated all the necessary leisure functions in the center of the square. They analyzed the pedestrian paths in advance and preserved them, having left a free access to passages under the green roof. Restaurants, shops, children playgrounds have both covered and open spaces for a year-round use. Green roof is free to be used, whereas its inclined part in the shape of a hill will be turned into a slope for winter sledding. In the center of the square there is the first bio-pond in an urban residential quarter in Ukraine. The water in the pond is naturally purified. In the middle of the pond there are two islands. The first one is a green hill with a sugar maple towering above the green roof through a specially-design roof aperture. In order to emphasise its shape, the hill is dressed in ground-covering plants: creeping jenny, bloody geranium, and Japanese pachysandra "green carpet". The second island hosts a playground furnished with slides, balancers, swings, and trampolines. The ecosystem of the pond will be supported by numerous herbs and flowers, for example, water mint, white water-lily, sedges.

Концепція: Дмитро Васильєв,
Олександр Попов, Микола Морозов
Архітектори: Сергій Грабар,
Олександра Брандт, Ольга Морозова
Ландшафтні архітектори: Анна Корнілова,
Анна Кульвановська, Маргарита
Кузьміна, Катерина Романів
Локація: Україна, м. Київ,
вул. Теремківська, 4-А
Таймлайн: 2019-2021
Площа забудови: 2130 м²
Автори: Архіматика

Фото: з конкурсу, надані авторами проекту
Автори зосередили всі необхідні функції
дозвілля в центрі площі. Попередньо
проаналізували пішохідні шляхи та зберегли їх, залишивши вільними транзити під зеленою покрівлею. Ресторани, магазини, дитячі майданчики мають як приміщення так і відкриті ділянки для забезпечення його цілолітнього використання. Зелена покрівля відкрита для експлуатації, її нахилена частина, що нагадує пагорб, взимку перетворюватиметься на дитячу гірку для катання на санчатах. В центрі площі влаштовано перший в Україні біоставок в міському житловому кварталі. Вода в ставку очищується природним чином. Посеред водойми розміщено два острови – зелений пагорб із мультиштамбовим кленом цукровим, що височіє над зеленою покрівлею через спеціально продуманий радіусний отвір. Пагорб вистелений ґрунтопокривними рослинами: вербозіллям лучним, червоною геранню та пахізандрою верхівковою «green carpet», щоб краще підкреслити його форму. На другому острові розміщений дитячий майданчик із гірками, балансирами, гойдалками та батутами. Підтримувати екосистему ставка буде безліч гарних трав та квітів, наприклад, водяна м'ята, білі латаття, осоки.

МИР/PEACE

ЛАУРЕАТ
Національної української
Премії з ландшафтно
архітектури та дизайну 2021
LAUREATE
of the National Ukrainian
Prize for Landscape
Architecture and Design
2021

ПАРК З ВОДНИМИ ОБ'ЄКТАМИ НА ТРОЄЩИНІ

Розташований на Троєщині у Деснянському районі Києва посеред великого спального району міста, де немає інших великих зон відпочинку. Загальна площа – 9,5 гектарів.

Раніше територія була захищеною та занедбаною, а водойми – замуленими та в очережі. Потрібно було створити комфортне місце біля води для сімейного відпочинку, дитячих розваг та занять спортом, зберігаючи флору та фауну місцевості. Проєкт будівництва нового парку було розроблено на замовлення Київського комунального об'єднання зеленого будівництва та експлуатації зелених насаджень міста «Київзеленбуд» групою архітекторів: ТОВ «УкрНДІагропроєкт» та ТОВ «АРХІТЕКТУРНО-КОНСТРУКТОРСЬКЕ БЮРО «ПРОПРОЕКТ» у 2016 році. Будівництво відбувалося у три етапи – по кількості водойм на його території. Ревіталізація зони розпоча-

лася із розчищення території та водойм, було виконано ландшафтне планування, пересаджено частину дерев, влаштовано габійне укріплення берегів та підпірних стінок. У парку були збудовані доріжки та велосипедні доріжки, велосипедні парковки, урни, а тому числі для роздільного збору сміття, LED-світильники, відеоспостереження та сигнальні кнопки. По всій площі гармонійно розташувалися дитячий майданчик, багатофункціональне спортивне поле, шаховий павільйон, майданчик для вигулу собак, альтанки та оглядовий майданчик на воді, помости для рибалок, сучасна громадська вбиральня. У новий парк повернулися тварини й птахи, які раніше тут мешкали. Сьогодні парк з водними об'єктами на Троєщині – це затишний парк із зручною інфраструктурою, локаціями за інтересами, місцями для пікніків та відпочинку біля водойм.

THE NEW PARK IN TROYESHCHYNA

The park is located in Troieschyna in the Desnianskyi district of Kyiv, which is in the middle of a large sleeping quarter with no other large recreation areas.

The total area is 9.5 hectares.

Previously, the area was cluttered and abandoned, and the reservoirs – muddy and covered in reeds. It was necessary to create a comfortable place near the water for family recreation, children's entertainment and sports while preserving the flora and fauna of the area.

The construction project for a new park was developed at the request of the Kyiv Municipal Association of Landscape Architecture and Maintenance of Green Plantations of Kyivzelenbud by a group of architects: UkrNDI Agroproekt LLC and ARCHITECTURAL CONSTRUCTION BUREAU LLC in 2016.

The construction took place in three stages according to the number of reservoirs on its territory. The revitalization of the area began with the clearing of the territory and reservoirs. Then landscaping was performed followed by transplanting part of the trees providing gabion fortification of the shores and setting up supporting walls. There are walking paths, bicycle lanes, bicycle parking lots, litter bins, including bins for separate garbage collection, LED street lights, CCTV and alarm buttons set up in the park. A children's playground, a multifunctional sports field, a chess pavilion, a dog walking area, gazebos and an observation deck on the water, fishing platforms, and a modern public restroom are organically located throughout the square.

Animals and birds that used to live here have returned to the new park. Today, the park with water reservoirs in Troieschyna is a cozy park with convenient infrastructure, locations of interest, places for picnics and recreation near water reservoirs.

ЛАУРЕАТ
 Національної української
 Премії з ландшафтно
 архітектури та дизайну 2020
LAUREATE
 of the National Ukrainian
 Prize for Landscape
 Architecture and Design
 2020

ЛАНДШАФТНО- СКУЛЬПТУРНИЙ ПАРК У МІСТІ КОРОСТИШЕВ

Автор концепції та скульптур:
 Віталій Рожик
 Цей ландшафтно-скульптурний
 парк розташовано у місті
 Коростишев (Житомирська
 область) на місці парку XVII-XVIII
 століття, закладеного графом
 Олізаром на мальовничих бере-
 гах річки Тетерів.
 Кілька років тому в нього вдихну-
 ли нове життя.
 Зусиллями скульптора Віталія
 Рожика, будинок якого розташо-
 ваний поруч з парком, та небай-
 дужих мешканців міста, занедба-
 ну територію та береги річки
 почистили. Віталій, з дозволу
 місцевої влади, розмістив по
 території парку свої скульптури. І
 з тих пір ця ділянка перетвори-
 лась на справжній ландшафтний
 твір, що став улюбленим місцем
 відпочинку місцевих жителів та
 чудовою туристичною атракцією.

LANDSCAPE AND SCULPTURE PARK IN THE TOWN OF KOROSTYSHEV

This landscape and sculpture park is
 located in the town of Korostyshev
 (Zhytomyr region) on the site of the
 seventeenth- or eighteenth-century park
 founded by Count Olizar on the
 picturesque banks of the river Teteriv.
 A few years ago the park got a new
 lease of life.
 Owing to the efforts of sculptor Vitaliy
 Rozhyk, whose house is located next to
 the park, and caring residents of the
 city, the abandoned area and river
 banks were cleaned. With the
 permission of local authorities Vitaly
 placed his sculptures on the territory of
 the park. And since then, this area has
 become a real landscape artefact,
 which has become a favorite vacation
 spot for locals and a great tourist
 attraction.

БУЧАНСЬКИЙ МІСЬКИЙ ПАРК

Замовник: директор Комунального підприємства «Бучазеленбуд» Галушчак В.

Розробник проєкту: директор Товариства з обмеженою відповідальністю «Проектний світ» Яценко А.

За підтримки: Бучанського міського голови Федорука А. та всього депутатського корпусу Бучанський міський парк був заснований в 2011 році на 110 річницю з дня заснування міста Бучі. Займає 52 гектара та вміщує в собі багато неймовірно мальовничих та дивовижних місць та елементів.

Розташований: м. Буча, Київська обл., вул. Інститутська, 54а.

Роботи розпочалися в 2011 року та з кожним роком доповнюються новими облаштованими зонами відпочинку.

У парку максимально збережено природну частину, об'єкти інфраструктури було вдало вписано, а доріжки прокладено по існуючим, що були протоптані мешканцями під час прогулянок.

Родзинкою парку є «французький дворик» у вхідній частині, облаштовані струмки та берег озера.

BUCHA CITY PARK

Customer: Galushchak V., Director of the Buchazelenbud Municipal Enterprise

Project developer: Director of the Limited Liability Company «Project World» Yashchenko A.

With the support of Bucha Mayor Fedoruk A. and the entire parliamentary corps.

Bucha City Park was created in 2011 to mark the 110th anniversary since the city of Bucha was founded. It occupies 52 hectares and features many incredibly picturesque and amazing places and elements.

Location: Bucha, Kyiv region, 54a, Institute Street. The works started in 2011 and every year are supplemented with new outdoor recreational spaces that are properly equipped. The natural part of the park has been preserved intact as much as possible, the infrastructure objects have been organically integrated into it while the paths have been laid along the existing trails, that residents use during their walks. The highlight of the park is the «French courtyard» at the entrance, that sports streams and lakes.

ВІЙНА/WAR

Кадри після 24.02.22

Footage after 24.02.22

в м. Буча і, зокрема,
в Бучанському парку,
побували рашисти
after racists visited Bucha
and, in particular, Bucha Park

Рашисти їздили по парку на техніці, потрощили багато рослин
Rashists drove around the park on machinery, plucked many plants
Фото: Віктор Галушчак
Photos: Viktor Galushchak

ЛАУРЕАТ
 Національної української
 Премії з ландшафтної
 архітектури та дизайну 2020
LAUREATE
 of the National Ukrainian
 Prize for Landscape
 Architecture and Design
 2020

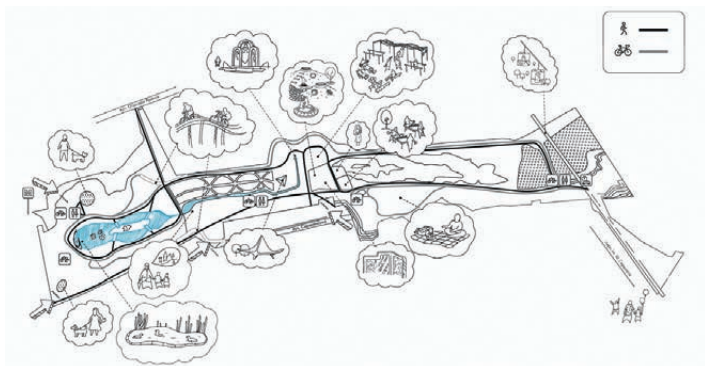
ВОДНО-ПЕЙЗАЖНИЙ ПАРК САРЖИН ЯР

Саржин Яр – це вузький і довгий зелений яр. Він розташований недалеко від ботанічного саду та міського парку розваг. Він пов'язаний із штучним лісом. Також навколо є ділові та житлові райони. Серед місцевих жителів він справді популярний, не тільки як місце відпочинку. Є безкоштовне джерело мінеральної води. Вода з нього використовується з 18 століття.

З 1960-х років частина території стала парковою, а джерело було вказано модерністично вигнутою бетонною конструкцією. Але більша частина Саржин-Яру довго залишалася «дикою». Занедбану місцевість (більш ніж 17га) у центрі мільйонного міста, понад 4 роки команда SBM намагається перетворити на водно-пейзажний парк. Його було задумано як альтернативу міському парку розваг, який знаходиться поряд. «У нас була ідея створити водно-ландшафтний парк у самому серці півтрамвайного міста, що дасть громадянам можливість насолоджуватися краєвидами, слухати пісні птахів і не бігати з міста щоп'ятниці» – розповідають автори. На цій території були дики зарослі та неосвітлені місця, які лякали людей. Але природа була гарною. Автори намагалися зберегти кожне дерево. Кожен новий об'єкт, введений в зону, змінювався, але не рельєф. Навіть нові велосипедні мости були ретельно розміщені, щоб не втрачати дерев. Лісову частину почистили від старих гілок та дрібних бур'янів. Були досліджені стежки у «дикій» частині, їх з'єднали з існуючими новими маршрутами для їзди на велосипеді та піших прогулянок – збудували 3,5 кілометрове велоколо з

ГАП та склад команди:
 Клейтман О., Агафонова К.,
 Федоренко Ю., Ганжа М.,
 Міщенко Ю., Муха Х.,
 Нікончук Д., Близнюк А.,
 Лисенко С., Стрибуль С.,
 Іволженко І., Анохіна Л.,
 Григор'єва С.
Фотографи:
 Авдєнко І., Сверделов С.

Статус на поточний момент:
 реалізований проект
Назва компанії:
 SBMstudio, Харків
Контактні дані:
 sbm_ua@yahoo.com
Місце реалізації проекту:
 Україна, м.Харків
Рік реалізації: 2017-2020
Площа: 17,5 га

ВІЙНА/WAR

Кадри після 24.02.22

Footage after 24.02.22

Снаряд, що потрапив в Саржин Яр (під канатною дорогою) і, на щастя, не розірвався. Фото Ольги Клейтман, ідеолога проекту оновленого парку.

The projectile hit Sarzhin Yar (under the cable car) and, fortunately, did not explode. Photo by Olga Kleitman, ideologue of the renovated park project

Ботанічний сад Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна знаходиться у балці «Саржин яр». Саме в балці дном протікає струмок, а схили її якраз разом і складають балку. Ботанічний сад розташований на правому північному схилі південної експозиції балки «Саржин яр». Фото влучання саме на територію ботанічного саду Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Фото Олександра Альохіна, директора ботанічного саду.

Botanical Garden of Kharkiv National University named after VN Karazina is located in the Sarzhin Yar beam on the right northern slope of the southern exposition. It is in the bottom beam that the stream flows, and its slopes together form the beam. The Botanical Garden is located. The territory of the Botanical Garden of Kharkiv hit by a shell. Photo by Alexander Alekhine, director of the Botanical Garden.

У перших трьох випадках елементи боєприпасів не розірвалися. Їх витягували рятувальники.

In the first three cases, the elements of the ammunition did not detonate and were removed by rescuers.

Фото влучання саме на територію балки «Саржин яр». Фото Галини Посохової, інженера ботанічного саду.

Beam «Sarzhin Yar» hit by shell. Photo by Galina Posokhova, engineer of the Botanical Garden.

SARZHIN YAR.

WATER AND LANDSCAPE PARK

Status: project implementation finished

Chief Architect and Team Members:

Kleitman O., Agafonova K., Fedorenko Y., Ganja M., Mishchenko Y., Mukha K., Nikonchuk D, Bliznyuk A., Lysenko S., Strybul S., Ivoljenko I., Anohina L., Grygoryeva S.

Photographers: Avdeenko Ivan, Sverdelov Sergey

Company name: SBM studio, Kharkiv

Contact details: sbm_ua@yahoo.com

Project location: Ukraine. Kharkiv

Year of implementation: 2017-2020

Area: 17.5 ha

Description of project:

For more than 4 years, the SBM team has been trying to turn an abandoned area (more than 17 hectares) in the center of a city with population of over a million into a water landscape park.

It was conceived as an alternative to the nearby amusement park. The aim was to create a feeling of a countryside dwelling for the citizens. It included three different zones — a quiet contemplative area, an area with a regular amount of noise and activity, and a fully wild one.

Furthermore, a 3.5-kilometer bicycle circle with two bicycle overpasses between the treetops was built.

From a small stream, by using dams, a system of lakes was created, where only environmentally friendly solutions like clay bottom, shores of willow pegs, paths of backfill were applied.

The complex includes a playground in a style which encourages children to pursue activities based on natural science: there is a 'volcano' which periodically emits smoke, a stream that repeatedly fills with water, and similar.

The playground is ringed with 4 m-high artificial cliffs and children can feel like real researchers and archaeologists, sometimes even "excavating" giant "skeletons" of mythical animals. Nearby is a water wall for which only water from a natural spring is used. Citizens use the park in very different ways. The terrace is periodically used to hold dance classes, as a boxing ring, and an auditorium for different artistic performances.

двома вело-естакадами між крон дерев. Також, завдяки збільшеній площі, додали кілька нових під'їздів, туалетів та паркінгів. Легкий доступ та візуальний контакт з водою були для авторів надзвичайно важливими, адже в місті водойм недостатньо. Була створена система озер із мальовничими ландшафтами та узбережжям для відпочинку. З маленького струмочка, за допомогою дамб, зробили систему озер, використовуючи виключно екологічні рішення: глиняне дно, береги з вербових кілків, доріжки з гранвідсіпки. Для дітей побудували майданчик, де вони можуть почувати себе справжніми дослідниками, де можна погратися в археологів, розкопуючи гігантські скелети міфічних тварин. Там є вулкан, з якого інколи йде дим, та струмок, який наповнюється водою. І все це заховано серед штучних ущелин. Містяни дуже по-різному використовують парк. Одна і та ж сама тераса може бути і танцкласом, і рингом, чи навіть аудиторією для різних митців.

https://www.youtube.com/watch?v=5Evi1nh5X3c&ab_channel=sbmsbm

ЛАУРЕАТ
 Національної української
 Премії з ландшафтно
 архітектури та дизайну 2021
LAUREATE
 of the National Ukrainian
 Prize for Landscape
 Architecture and Design
 2021

ПЛОЩА СВОБОДИ В МАРІУПОЛІ

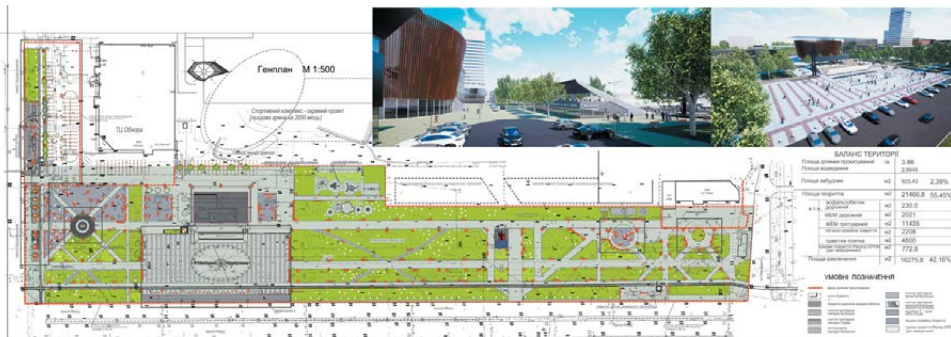
ЗАМОВНИК:
 КП «МіськУКБ»
 Маріупольської
 міської ради
ГЕНПІДРЯДНИК:
 ТОВ БТК «МІРА»,
 м. Маріуполь
ПІДРЯДНИКИ: фонтан –
 ТОВ «Імперія води», м. Київ;
 декоративне освітлення,
 автор і розробник
 скульптур птахів та
 перманентного лазерно-
 світлового шоу на цій
 площі з можливістю

інтерактивного запуску
 через смартфон –
 ТОВ «ЕКСПОЛАЙТ»,
 м. Дніпро
ГЕНПРОЕКТУВАЛЬНИК:
 «Міське архітектурне
 бюро», м. Маріуполь
АВТОРИ: Бердюгін А.В.,
 Андрушкевич І.Л.,
 Бердюгіна О.В.,
 Іванова Г.Л. (озеленення),
 Климович Е.Л.,
 Овчаренко Н.С., Каблука М.
БУДІВНИЦТВО: 2020 р.
ФОТО: Авдієнко І.,

та надані на конкурс
 «Міське архітектурне
 бюро» м. Маріуполь
**Площа Свободи в
 Маріуполі – головний гро-
 мадський простір міста.**
**В ході реконструкції доко-
 рінно змінилась функціо-
 нальна наповненість
 площі. Тут є можливість
 для реалізації різних сце-
 наріїв: концерти, театраль-
 ні дійства, виставки,
 ярмарки, зимові ковзанки,
 роллердроми, фанзони.**

FREEDOM SQUARE IN MARIUPOL

CUSTOMER: MUNICIPAL ENTERPRISE
 «MiskUKB» of Mariupol City Council
GENERAL CONTRACTOR:
 BTC MIPA LLC Mariupol
CONTRACTORS: fountain – «Water Empire»
 LLC, Kyiv; decorative lighting, author and
 developer of bird sculptures and permanent
 laser light show in this area with the possibility
 of interactive launch via smartphone –
 «EXPOLIGHT» LLC, Dnipro
GENERAL DESIGNER: «Municipal Architectural
 Bureau», Mariupol
AUTHORS: Berdyugin A.V., Andrushkevich I.L.,
 Berdyugina O.V., Ivanova G.L. (landscaping),
 Klimovich E.L., Ovcharenko N.S., Kabluka M.
CONSTRUCTION: 2020
PHOTOS: Avdienko I., «Municipal
 Architectural Bureau», Mariupol
 Freedom Square in Mariupol is the main
 public space of the city. During the
 reconstruction the functional significance of
 the area was radically changed. There are
 opportunities for the implementation of
 various scenarios: concerts, theatrical
 performances, exhibitions, fairs, winter
 skating rinks, rollerdromes, fan zones.

ВІЙНА/WAR

Кадри після 24.02.22
Footage after 24.02.22

Photo: Alexander Ermochenko, Reuters ©

Photo: Alexander Ermochenko, Reuters ©

Фото Олена Шакурова, Олексій Ключеві Photo by Elena Shakurova, Alexey Klyuyev

Харків до прильоту крилатих ракет так званих «освободителів». Це був будинок Політпросвіти /
Kharkiv before the arrival of the so-called «liberators» cruise missiles. It was the building of the Political Enlightenment

УКРАЇНА РОЗУЧИЛАСЯ БОЯТИСЯ

Текст: L&A

UKRAINE HAS FORGOTTEN TO BE AFRAID

Харків. Те, що лишилось від заводу «Протон»/ Kharkiv. What is left of the plant «Proton»
Фото Олена Шакурова, Олексій Ключеві Photo by Elena Shakurova, Alexey Klyuyev

Фото Ольга Клейтман.
Харків після атак російськими ракетами
Photo by Olga Kleitman
Kharkiv after the attacks by Russian missiles

Мабуть, ніколи не зрозуміти весь жах війни, поки війна не торкнулася тебе особисто або близьких тобі людей. Війна не з кінохроніки, не зі шпальт історичних підручників; війна — це страшне щодення, що діється у твоїй країні, у твоєму місті, під твоїм вікном. Ось вже четвертий місяць кожен з нас стикається зі смертельною небезпекою, біллю та страхом.

Психологи радять записувати свої страхи словами, немов би то легшає... Не знаю, чи то є страх, коли ти вже вивчив «правило двох стін» при обстрілах, але в твоїй квартирі просто нема такого місця, де б воно працювало. Або коли чи чатуєш вночі біля картонних дверей імпровізованого укриття у шкільному підвалі, чуєш близькі автоматні постріли і хтось намагається відкрити ці двері зовні?

Чи страшно тим харківським волонтерам, що на велосипедах під обстрілами розвозять продукти, воду та ліки тим, хто сам не може вийти з квартири — інвалідам-візочникам, самотнім дідусям та бабусям. Страшно, коли ти їдеш містом, бахає то з одного боку, то з іншого. Страшно, і ти вже не шепчеш, а в голос співаєш захисну мантру, благаєш, щоб ланцюг не зіскочив та автівка, що мчить більше 100 км на годину, не зачепила. Світлофорів немає, як немає назв вулиць та відключені ліфти, а будинки на Салтівці бувають і шістнадцятиповерхові.

Нам і досі страшно, коли лунає сирена повітряної тривоги, нам страшно й болісно за тих, хто загинув від дій проклятої орди, за тих, хто перебуває у полоні та в окупації. Нелюди, які не мають моральних принципів та емпатії, продовжують знищувати цвіт нашої нації. Ця війна — не за території, не за ресурси, ця війна — екзистенціальна, війна сенсів та цінностей, війна минулого з майбутнім. Але попереду один результат — перемога України та справедливий міжнародний трибунал над тими, хто розв'язав ці варварську війну!

Наш страх та розгубленість вже змінилися на шалену лютість, бо об'єднавшись, нам вдалося вистояти і ми продовжимо боротися та продовжимо жити, а надія яскравим світлом хай осяє важкий шлях до Перемоги! Зараз Україна творить новий світ, бо як сказав наш «залізний» генерал Залужний: «Україна розучилася боятися»!

You will probably never understand the horrors of war until the war has affected you personally or people close to you. The war is not from newsreels, not from the columns of historical textbooks; war is a terrible daily life that takes place in your country, in your city, under your window. For the fourth month in a row, each of us is facing mortal danger, pain and fear. Psychologists advise to write down your fears in words, as if it is easier... I do not know if it is fear, when you have already learned the «rule of two walls» in shelling, but in your apartment, there is simply no place where it works. Or when you chat at night near the cardboard door of an improvised shelter in the school basement, you hear close machine-gun fire and someone tries to open the door from the outside? Was it scary for those Kharkiv volunteers who were delivering food, water and medicine on bicycles to those who could not leave the apartment on their own — disabled wheelchair users, single grandparents? It's scary when you go around the city, it swells on one side or the other. It's scary, and you don't whisper anymore, you sing a protective mantra in your voice, you beg that the chain doesn't jump and that the car, which is racing more than 100 km per hour, doesn't touch you. There are no traffic lights, as there are no street names and elevators are disabled, and there are sixteen-stories houses on Saltivka.

We are still scared when the siren of the air alarm sounds, we are scared and hurt for those who died from the actions of the cursed horde, for those who are in captivity and occupation. Inhumans who lack moral principles and empathy continue to destroy the color of our nation. This war is not for territory, not for resources, this war is existential, a war of meanings and values, a war of the past and the future. But one result is ahead — the victory of Ukraine and a fair international tribunal over those who started this barbaric war!

Our fear and confusion have already turned into mad rage, because together we have managed to survive and we will continue to fight and continue to live, and may the hope of a bright world illuminate the difficult path to Victory! Now Ukraine is creating a new world, because as our «iron» General Zaluzhny said: «Ukraine has forgotten to be afraid»!

УКРАЇНА У ВОГНІ ВІЙНИ/UKRAINE IN THE FIRE OF WAR

По дорозі в Бучу – ось такі розбиті будинки/
Broken houses on the way to Bucha

Фото Юлія Баїш/ photo by Yulia Baish

...І постраждали від бомб та ракет загарбника багатопверхівки/
...And victims of bombs and missiles of the invader of the high-rise

Фото Ольга Угнівенко/ photo by Olga Ugnivenko

Місто Буча після окупації/
The city of Bucha after the occupation

*Фото Віктор Галушчак/ Bucha city,
photo by Victor Galushchak*

Фото від «Добропарк»/ Photo by Dobropark

«Добропарк» — приватний дендропарк для сімейного відпочинку. Він розташований в 30 км від столиці України. Це унікальний проект, створений Ігорем та Оленою Добруцькими, натхненний кращими парками світу, мрією та любов'ю до своєї справи.

Територія понад 300 га рукотворних ландшафтів вперше була відкрита для відвідувачів у 2020 році. Перший сезон роботи парку подарував відвідувачам 1 270 000 тюльпанів, лавандову галявину, самшитову долину,

сад петуній та поля ліатрису. У 2021 були нові локації, алеї «сімейних» дерев, до висадки яких долучилося багато українців з усіх куточків країни.

...На жаль, ворог нещадно завдав удару і по Добропарку. Повністю знищений головний будинок, постраждали й усі інші будівлі. Вцент знищений весь транспорт та техніка. Навіть садові інструмент вороги забрали з собою. Постраждали й рослини. Стан інших втрат поки оцінити важко. На щастя, весь персонал, живий та в безпеці.

«Dobropark» is a private arboretum for family recreation. It is located 30 km from the capital of Ukraine. This is a unique project created by Igor and Olena Dobrutsky, inspired by the best parks in the world, dreams and love for their work.

The territory of more than 300 hectares of man-made landscapes was first opened to visitors in 2020. The first season of the park presented visitors with 1,270,000 tulips, a lavender lawn, a boxwood valley, a petunia garden and liatris fields. In 2021 there were new locations, alleys of «family» trees, which many Ukrainians from all over the country joined in planting.

... Unfortunately, the enemy mercilessly struck at Dobropark. The main building was completely destroyed and all other buildings were damaged. All vehicles and equipment were completely destroyed. Even garden tools were taken away by the enemy. Plants also suffered. The state of other losses is still difficult to assess. Fortunately, all staff are alive and well.

Було/ was

Стало/ became

ДИРЕКТОР КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «БУЧАЗЕЛЕНБУД» ВІКТОР ГАЛУЩАК ПРО ДВА ТИЖНІ В ОКУПОВАНІЙ БУЧІ

DIRECTOR OF THE MUNICIPAL ENTERPRISE «BUCHAZELENBUD» VIKTOR GALUSHCHAK ABOUT TWO WEEKS IN THE OCCUPIED BUCHA

Записали Ольга КАМОЛІКОВА та Валерій КОТЕЛЬНИКОВ
Переклад: Валерій КОТЕЛЬНИКОВ

Невелике місто Буча зараз відомо у всьому світі як місце страшної трагедії, де рашистськими окупантами було закатовано та знищено сотні мирних мешканців. Директор Комунального підприємства «Бучазеленбуд» Віктор Галушчак розповів про найважчі два тижні у своєму житті, які він прожив в окупації.

«Ми жили в селищі Гостомель неподалік від аеродрому Антонова, тож прокинувся о 6 годині ранку від вибухів – саме туди цілили в перші години нападу рашистські ракети. Я зв'язався зі своїми підлеглими і закликав усіх зібрати тривожні валізки, документи, самі необхідні речі і разом із сім'ями їхати на підприємство: там було хоч і необладнане, але біль-менш підходяще підвальне приміщення. Разом ми почали його облаштовувати, привезли бочку для води, спорудили спальні місця.

Я не вірив до останнього, що росія нападе, навіть коли лунали вибухи, ми не розуміли, що це затягнеться надовго. В той день відбулося засідання Бучанської міської ради, я відзвітував про готовність підприємства до весняних робіт. Ми усі сподівалися, що скоро почнемо працювати. Але в той день ми вже всі залишилися в сховищі, також до нас приєдналися люди, що жили в сусідніх будинках, усього приблизно 30-40 осіб.

На ранок я вирішив з'їздити додому, але доїхав до перехрестя, побачив розбиті машини, деякі горіли... Повернув до свого будинку, там стояла територіальна оборона і мені не рекомендували їхати далі, бо вже було небезпечно...

Я повернувся на підприємство і ми почали облаштовувати укриття. Занесли буржуйки, організували санвузли, польову кухню. Ми чули потужні вибухи – то обстрілювали аеродром, бачили рашистські чорні гвинтокрили, з яких стріляли по місту. Вибухи були все ближче й ближче... літали міни, земля здригалася і, звичайно, було дуже страшно. Цей жах продовжувався два тижні. Згодом до нас приєднувалися люди – у нашому укритті вже було близько 140 людей. Звичайно, всі плекали надію, що все це ненадовго, що вони відступлять.

В якийсь із днів до нас навіть доїхали волонтери, привезли нам гуманітарну допомогу, запропонували когось забрати, і одна сім'я поїхала з ними, хоча було незрозуміло як виїдуть. Виїхали.

Зброї ми не мали, бо це була одна з умов перебування в сховищі. Ми – мирні люди й серед нас жінки, діти, тож моя задача була зберегти всіх людей живими й здоровими.

Коли приходили нові люди, ми теж їх перевіряли. На ніч двері сховища ми закривали на ломик - захист такий собі... Ночами ми інколи чули, як смикали за ручку, було жахливо, бо ми ж не знали, хто це. По Бучі їздили танки, переміщалися військові рф.

Восьмого березня на територію нашого підприємства приїхали вороги на танках та рашистські військові люди з автоматами. Військові заходили в наше сховище, побачили, як в нас там все облаштовано. Потім приходили ще раз, стало ясно, що схованку

Now the small town of Bucha is known around the world as the site of a terrible tragedy where hundreds of civilians were tortured and killed by russian occupiers. Viktor Galushchak, director of the Buchazelenbud utility company, spoke about the most difficult two weeks of his life during the occupation.

«We lived in the village of Gostomel near the Antonov airfield, so I woke up at 6 am from the explosions – that's where the racist missiles aimed in the first hours of the attack. I contacted my subordinates and urged everyone to pack their bags, documents, essentials, and go to the business with their families: there was an unequipped but less suitable basement. Together we began to equip it, brought a barrel of water, built beds.

I did not believe until the last moment that Russia would attack, even when there were explosions, we did not understand that it would take a long time. On that day, a meeting of the Bucha City Council took place, and I reported on the company's readiness for spring work. We all hoped that we would start working soon. But that day we all stayed in the shelter, we were joined by people who lived in neighboring houses, only about 30-40 people.

In the morning I decided to go home, but I drove to the crossroads, saw broken cars, some were on fire... I returned to my house, there was a territorial defense and I was not recommended to go further, because it was already dangerous ...

I returned to the enterprise and we started to arrange shelters. They brought potbelly stoves, organized bathrooms, and a field kitchen. We heard powerful explosions – they fired on the airfield, we saw racist black helicopters, from which they fired on the city. The explosions were getting closer and closer – mines were flying, the ground was shaking and, of course, it was very scary. This horror lasted for two weeks. Later, people joined us – there were already about 140 people in our shelter. Of course, everyone hoped that all this would be short-lived, that they would retreat.

One day, volunteers even came to us, brought us humanitarian aid, offered to pick someone up, and one family went with them, although it was unclear how they would leave. We left.

We did not have weapons, because it was one of the conditions in the shelter. We are peaceful people and women and children are among us, so my task was to keep all people alive and well.

When new people came, we also checked them. At night we closed the doors of the shelter with a crowbar – a kind of protection... At night we sometimes heard them pull the handle, it was horrible, because we did not know who it was. Tanks traveled along the Bucha; the Russian military moved.

On March 8-th, enemies on tanks and racist military men with machine guns arrived on the territory of our enterprise. The military

Фото Віктор Галушчак/ Bucha city, photo by Victor Galushchak

викрито, і залишатися нам там далі небезпечно.

В цей же час до мене прийшла інформація, що з Бучі готується «зелений» коридор, і я запропонував усім підготуватися до евакуації. 11 березня людей пішим ходом з білими простирадлами я відправив до міської ради. Таким чином я відправив і свою сім'ю. Ми розділились, і я, якщо чесно, вже думав, що не зустрінемось.

В укритті ще залишались моя бабуся, мама та дядько-інвалід та декілька людей, тож і я з ними. Була більшість чоловіків, тож ми всі наражались на небезпеку. Це були люди, які не хотіли або не могли виїхати. Декого я вмовив повернутися по домівкам, або долучитися до евакуації. Продукти, які залишались, роздали людям.

Понад два тижні ми перебували в укритті, і я далеко від нього не відходив, бо на мені була відповідальність за людей. А коли сіли в машину й поїхали, перед нами відкрилася страшна картина: розбиті будинки, інфраструктурні об'єкти, розтрощена військова техніка та автівки, повалені дерева... Центр міста був зайнятий рашистами - люди з автоматами, танки та інша військова техніка...

В цей день нам не дали виїхати, але в своє укриття ми вже не повернулися, залишились ночувати у найближчій школі, без світла і тепла. Наступного дня ми знову спробували евакуюватися, але автобуса не було... Мама, бабуся та дядько вирішили залишитися і пішли додому. Я прощався з рідними назавжди вдруге. Примусити їх не міг, а вони залишались в будинку без опалення, майже без води й з обмеженою кількістю їжі...

Ми вирішили спробувати їхати якось самі. Я ж з дружиною, двома своїми дітьми та колежанкою поїхав в бік Ворзеля. Ми бачили розтрощені автомобілі, багато було з написом «Діти», розбиті житлові будинки, військова техніка... Ми поїхали через Ворзель до Михайлівської Рубежівки, там стояв російський блок-пост, який нас завернув, сказавши, що сьогодні евакуації не буде. Зовнішній вигляд їх, м'яко кажучи здивував: в білих!!! кросівках, в фуфайках наче якісь бомжі... але зі зброєю!

Ми повернули назад, але позаду нас з'явилися евакуаційні автобуси — ми нарахували їх 27... Тож почекали, поки вони з людьми будуть їхати назад, приєдналися й поїхали. Біля Стоянки ми почули й побачили вибухи... Це був шок... Ми таки виїхали на Житомирську трасу, що робити ніхто не знав. Спочатку було оголошено що розвертаємось, але куди? Рух зупинився. Назустріч нам їхали два рашистські танки — вони повільно демонстративно проїхали повз нас, а дула гармат були націлені на нашу колону. Що ми відчували в цей момент не передати словами.

Все ж якимось дивом вдалося доїхати до Білогородки, було вже десь після шостої вечора. Я спитав у нашого військового про ситуацію, і що нам робити далі, на що він мені відповів, що ми маємо 38 хвилин до початку комендантської години; і за все життя я так швидко не мчав по трасі у центр Києва, де на нас чекали родичі. Там вперше за два тижні прийняли гарячу ванну, виспались, а вже наступного дня я повіз сім'ю на Закарпаття. Дорогою ми зустріли багато добрих людей — ми виїхали майже без нічого, і вони допомагали нам...

Як тільки Бучу звільнили від рашистів, я залишив сім'ю у Тячеві, а сам повернувся — приводити наше місто в порядок. Працюємо!»

came to our shelter, saw how everything was arranged there. Then they came again; it became clear that the hiding place had been exposed, and it was dangerous for us to stay there.

At the same time, I received information that a «green» corridor was being prepared from Bucha, and I invited everyone to prepare for the evacuation. On March 11-th, I sent people on foot with white sheets to the city council. So, I sent my family away. We broke up, and I honestly thought we wouldn't meet.

My grandmother, mother and uncle with disabilities and several people were still in the shelter, so I was with them. There were most men, so we were all in danger. These were people who did not want to or could not leave. I persuaded some to return home or join the evacuation. The remaining products were distributed to people.

We were in the shelter for more than two weeks, and I did not go far from him, because I was responsible for the people. And when we got in the car and left, we saw a terrible picture: broken houses, infrastructure, smashed military equipment and cars, fallen trees...

The city center was occupied by racists — people with machine guns, tanks and other military equipment...

We were not allowed to leave that day, but we did not return to our shelter, we stayed overnight at the nearest school, without light and heat. The next day we tried to evacuate again, but there was no bus... Mom, grandma and uncle decided to stay and went home. I said goodbye to my family forever for the second time. I couldn't force them, and they stayed in the house without heating, almost without water and with a limited amount of food...

We decided to try to go somehow alone. My wife, two children, and a colleague went to Vorzel. We saw smashed cars, many with the words «Children», broken houses, military equipment... We drove through Vorzel to Mykhailivska Rubezhivka, there was a Russian checkpoint, which turned us around, saying that today there will be no evacuation. Their appearance, to put it mildly, surprised: in white !!! sneakers, in sweatshirts like some bums... but with weapons!

We turned back, but there were evacuation buses behind us — we counted 27... So, we waited for her to go back with the people, joined them and left. We heard and saw explosions near the parking lot... It was a shock... We went to the Zhytomyr highway, which no one knew what to do. It was initially announced that we were turning, but where? The movement stopped. Two racist tanks were driving towards us — they were slowly passing us demonstratively, and the barrels of our guns were aimed at our column. What we felt at that moment cannot be expressed in words.

Still, by some miracle I managed to get to Belogorodka, it was somewhere after six in the evening. I asked our serviceman about the situation and what we should do next, to which he replied that we had 38 minutes before the curfew; and all my life I did not run so fast on the track to the center of Kiev, where our relatives were waiting for us. For the first time in two weeks, we took a hot bath there, slept, and the next day I took my family to Transcarpathia. Along the way we met a lot of good people — we left with almost nothing, and they helped us...

As soon as Bucha was liberated from the racists, I left my family in Tyachiv and returned to put our city in order. We have a lot of job!»

ДО ПЕРЕМОГИ/TO VICTORY

КОЖЕН ЗНАЙШОВ СВІЙ ШЛЯХ БУТИ КОРИСНИМ СВОЇЙ КРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ EVERYONE FOUND THEIR WAY TO SERVE THEIR COUNTRY DURING THE WAR

Інтерв'ю та репортажі підготувала: Ольга КАМОЛІКОВА
Переклад: Валерій КОТЄЛЬНИКОВ, Helena GUTMANE,
Erika GUTMANE, Linda EIDUSE

Люди, історії яких ви прочитаете далі, — професійні ландшафтні архітектори та дизайнери, садівники та виробники рослин, яким доручено вирощувати, проектувати та створювати сади та парки. Вони не вчилися воювати чи руйнувати, вони вчилися створювати прекрасне сьогодні та стабільне майбутнє. Але в Україну прийшла війна, і вона все змінила. Таким чином кожен із них став на захист незалежності своєї улюбленої країни. Пропонуємо кілька історій, а насправді їх тисячі. В цьому, і в подальших випусках ми будемо розказувати як жила ландшафтна Україна в ці страшні часи. Бажаєте розповісти про себе? Напишіть нам landscape_kiev@ukr.net

These people are professional landscape architects, gardeners and landscape constructors, tasked with creating green plants, designed and created gardens and parks. But the war came to Ukraine, and it changed everything. Thus, each and single of them came to the defense of the independence of their beloved country. They made efforts to protect their home, family and other ordinary people who lived in the country, by any means they could. We offer a few stories, but in fact there are thousands of them. The heroes of our stories did not learn to fight or destroy, they did learn to create. Create a beautiful present and sustainable future. In this, and in the future issues we will tell how the landscape lived. Ukraine in these terrible times.

ЮЛІЯ ГОЛОВАНОВА, ЛАНДШАФТНА
ДИЗАЙНЕРКА, ЗАСНОВНИЦЯ КОМПАНІЇ
«САДОВИЙ СЕРВІС» (БІЛОГОРОДКА)
ПРО ТЕ, ЧИМ ЖИВЕ ЇЇ КОМПАНІЯ З
ПОЧАТКУ ВІЙНИ

З початку року їхній «Садовий сервіс» готувався до розширення. Життя водночас змінилось 24.02.2022. «В цей день наші садівники мали їхати на обрізку великого саду. — розповідає Юлія — але... о 6.50 ранку написала клієнту: мабуть, не сьогодні... Мій чоловік та співвласник компанії Сергій Голованов записався в територіальну оборону та був мобілізований до Збройних Сил України. Працівники, хто з дітьми, поїхали в безпечніші місця подалі від Києва. В перші дні ми організовувалися як могли. Мій батько надав якісний одяг і захисне обладнання, дехто з замовників привіз необхідні девайси та навіть зброю, завдяки чому наші хлопці почали тренуватися, щоб більш впевнено відчували себе на посту... Коли ж ворог атакував Гостомельський аеродром, довелося поїхати і мені з сином, батьками та ще двома жінками з дітьми у безпечне місце. Відразу там ми організували допомогу: комплектували аптечки, збирали ліки, координували доставку через колег та наших партнерів з компанії «Клуб Рослин». Наш робочий інструмент був задіяний у будівництві укріплень, а автівку ми передали ЗСУ. Під час бою за Дмитрівку, в якому мій чоловік Сергій приймав участь, транспорт був пошкоджений. Ми почали збір коштів на авто з Польщі, але один підприємець з сусідньої громади закрив питання, віддавши авто зі свого підприємства. На початку квітня з'явилися замовники по догляду за садом, і ми вирішили відновити роботи. В штаті з'явилися переселенці, ми вчимо їх професійному догляду за садом. Більшість замовників, що раніше відгукнулися на клич про допомогу з авто, внесли навіть оплату по сервісу на місяці вперед. Тож ми відновили транспорт, пошкоджений інструмент та почали надавати послуги, бо весна чекати не буде».

TO PLANT GARDEN IN THE WAR

YULIA GOLOVANOVA, LANDSCAPE DESIGNER,
FOUNDER OF SADOVYI SERVIS (BELOGORODKA)

From the very beginning of the year, our «Garden Service» was preparing for its expansion — we had planned to open a garden center, build a new office. Life changed on February 24. On that day, our gardeners were expected to go pruning a large garden, but at 6.50 am I wrote to the customer: probably not today. My husband and co-owner Serhiy Golovanov enlisted in the territorial defense and was mobilized into the Armed Forces of Ukraine. Our employees, who have children, went to safer places away from Kyiv. Some drove away and returned, some stayed and enrolled in the local territorial defense. In the first days, we organized ourselves as well as we could: my father provided quality clothing and protective equipment, while some of our customers brought the necessary devices and even weapons. When the enemy attacked Gostomel, had to go to a safer place together with my son, parents and two other women and children. As soon as we got there, we organized help for our people: we collected first aid kits, collected medicines for citizens, coordinated their delivery with the help of our colleagues and partners from the company «Plant Club». Our equipment was used in the construction of fortifications in our community, and we handed our car to the Armed Forces. During the battle for Dmytrivka, in which my husband took part, the vehicle was damaged. We then started raising money for a car from Poland, but an entrepreneur from a neighboring community solved the issue by donating his company's car. At the beginning of April, we were receiving more and more phone calls with orders and questions about the start of our work, so we decided to resume our services. Most customers reacted to my call for help securing a car by paying for our services even a month in advance. We repaired the vehicle, the damaged equipment and started providing our services. After all, spring does not wait we need to plant trees and shrubs, cultivate gardens and protect them from diseases and pests."

Всі фото надані інтерв'юєрами. All photos are provided by interviewers

ОЛЕКСІЙ ЮРЧЕНКО, ЛАНДШАФТНИЙ ДИЗАЙНЕР,
ВЛАСНИК КОМПАНІЇ «ЕКОДИЗАЙН ПЛЮС» (ХАРКІВ):
ГОЛОВНЕ НАШЕ БАГАТСТВО – ЛЮДИ!

Олексій до вторгнення на нашу землю рашистів – успішний професіонал, який разом зі своєю командою творив приватні сади та громадські простори. Війна, що розпочалася 24 лютого, шокувала його, як і усіх наших співвітчизників. Але з того дня сотні разів його місто снарядами, бомбами та ракетами обстрілює росія. Олексій, як і більшість російськомовних харків'ян – ніколи не потребував ніякого «визволення», спокійно займався мирною справою... Тепер стало не до садів...

Із самого початку війни Олексій залишається в місті та допомагає тим, хто потребує цієї допомоги. «Наші колеги, які евакуювалися до інших регіонів, організували гуманітарні вантажі, – розповідає він, – ми у Харкові приймаємо їх, розподіляємо по районах і розвозимо нужденним. Така завантаженість не щоденна, у вільний час займаюся своєю ділянкою та розплідником, адже коли закінчиться війна – а я вірю в нашу швидку перемогу над рашистами – потрібні будуть знання та рослини для відновлення міських та приватних просторів». Олексій також відповів на короткі запитання редакції.

I&A Яка обстановка у місті-фортеці?

Все дуже напружено. Той район, де ми живемо, відносно віддалений від лінії фронту, а райони, які ближче до Росії, зазнають постійних обстрілів. Найважчі втрати – це люди! Військові та цивільні, які гинуть щодня від обстрілу. Безліч харків'ян отримало багато поранень, то ж найважливіше зараз – їм допомогти. І допомогти тим, хто залишився без даху над головою. На сьогодні зруйновано або пошкоджено тисячі житлових будинків, тож тисячі містян залишилися не тільки без житла, а й взагалі без усього – хто з чим встиг вибігти до сховища під час нальоту. Хотів би звернутися до міжнародної спільноти: допомога нам потрібна постійно, і це не лише їжа та медикаменти. Харків'янам, які втратили житло, а з ним і все своє майно, краще потрібен одяг та взуття. Вже більше двох місяців, як більшість людей втратили роботу і незрозуміло, коли вони зможуть її знайти.

I&A Харків був відомий своєю унікальною архітектурою, парками. Зараз місто зазнає постійних обстрілів. Як працюють міські комунальні служби в таких жорстких умовах?

Комунальні служби займаються прибиранням, вивезенням сміття, щоб у місті, попри все, було чисто. Адже Харків завжди був взірцем чистоти, і зараз, під час війни, особливо важливо, щоб люди відчували турботу міської влади про себе. Так, у місті постраждало безліч архітектурних об'єктів, частково зруйновані будівлі мерії та обласної Держадміністрації; ракети від рашистів прилітали на нашу площу Свободи, найбільшу в Європі, по житловим масивам Салтівки та Олексіївки, П'ятихаток та Рогані... Наші прекрасні парки також обстріляні: парк Горького, Саржин Яр, зоопарк... Але я не маю ані краплі сумніву, що харків'яни відбудують нові будинки, відновлять зруйновані пам'ятки архітектури та парки. Головне багатство будь-якого міста – то не архітектурні об'єкти, а його люди!

*Олексій Юрченко та
Володимир Крячко
розвозять допомогу/
Oleksiy Yurchenko and
Volodymyr Kryachko
deliver aid*

OUR BIGGEST WORTH IS PEOPLE OLEKSIY YURCHENKO, LANDSCAPE DESIGNER, OWNER OF ECODESIGN PLUS (KHARKIV)

Before the before the invasion of our land rascals, Oleksiy was a successful professional who, together with his team, created private gardens and public spaces. The beginning of the war stunned him, just like all our compatriots. But since then, russia has shelled his city with shells, bombs and missiles. From the very beginning of the war, Oleksiy remained in the city. «Our colleagues, who were evacuated to other regions, organized humanitarian aid. We in Kharkiv received it, distributed

among the districts and delivered to the people in need. This workload is not daily, I spend my free time working on my plot and nursery, because when the war is over – and I believe in our quick victory – knowledge and plants will be needed to restore public spaces and private gardens.» Oleksiy answered short questions from the editors.

I&A What is the situation in the besieged city?

“Everything is very tense. The area where we live is relatively far from the front line, and areas closer to Russia are under constant shelling. The heaviest losses are people. Every day from shelling die military and civilians. Many Kharkiv residents were injured, so the most important thing for us now is to help them. And help those who are left homeless. Today, when thousands of houses have been destroyed or damaged, thousands of citizens have been left not only homeless, but also without anything at all – who managed to escape to the shelter during the raid. I would like to appeal to the international community: we need help all the time, and it is not just food and medicine. Kharkiv residents who have lost their homes, and with them all their property, desperately need clothes and shoes. It has been more than two months since most people lost their jobs and it is unclear when they will be able to find them.

I&A Kharkiv was known for its unique architecture and parks. Now the city is under constant shelling. How do municipal utilities work in such harsh conditions?

“Public utilities are engaged in cleaning, garbage removal, so that the city, despite everything, remain clean. Kharkiv has always been a model of purity, and now, during the war, it is especially important that people feel the care of the city authorities for themselves.

There were many architectural objects damaged in the city, the buildings of the City Hall and the Regional State Administration were partially destroyed; rockets landed on our Freedom Square, the largest in Europe, in the residential areas of Saltivka and Oleksiyivka, Pyatihatky and Rohan. Our beautiful parks are also shelled: Gorky Park, Sarzhin Yar, Zoo. But I have no doubt that Kharkiv will rebuild houses, restore destroyed architectural monuments and parks. The biggest worth of any city is not the architectural objects, but its people!

ДО ПЕРЕМОГИ/ТО VICTORY

ОЛЕНА ВОЙТКО, ВЛАСНИЦЯ РОЗСАДНИКА «SONCECVIT» (КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ): ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ БУДЕМО ОЗЕЛЕНЮВАТИ НАШУ УКРАЇНУ!

«Друзі та колеги, в нас ви можете абсолютно безкоштовно перепочити, поїсти, випити кави-чаю, залишитись на день чи кілька днів. Ви можете зупинитись у нас з дітками та домашніми тваринками. Наш розсадник знаходиться в селі у відносно безпечній місцевості. Телефонуйте мені або моєму чоловікові. Це не готель і в нас не номера люкс. Але ми вам обіцяємо тепло, їжу, щирю гостинність. Можемо прийняти до 15 чоловік в нашому будинку, ще близько 20 спальних місць в теплому будинку для робочих і в теплій альтанці. Перемога буде за нами! Слава Україні!»
Такий пост розмістили на сторінці у Фейсбук та на своїх особистих сторінках власника розплідника декоративних багаторічних рослин «Сонцецвіт» і в перший дні війни. Це оголошення, в якому пропонували притулок та підтримку тих, хто тікав від війни, стало ледь не першим подібним від працівників зеленої галузі.
«Хтось їхав на Волинь, хтось на Закарпаття, а хтось — й ще далі, але ж до комендантської години не завжди можливо було виїхати з Київської області — такі були тягучки на дорогах. Багато ж хто їхав з дітьми. Люди були налякані, — розповідає власниця розсадника Олена Войтко, — а у нас є багато приміщень, де можна відпочити, то ми всією сім'єю запропонували таку допомогу хто день у нас був, хто два, і їхали далі. А кілька сімей з маленькими дітьми вже три тижні в нас живуть, бо їм поки нікуди їхати. У нас зупинялися люди з різних міст, деякі вже були під обстрілами декілька разів. Було дуже шкода людей, та і як не допомогти тим, хто в цьому мав потребу? Зараз ми допомагаємо нашій територіальній обороні: доставляємо харчі та питну воду, тощо. А вже після Перемоги будемо разом озеленювати нашу Україну!»

AND AFTER THE VICTORY WE WILL REPLANT NATURE THAT WAS TAKEN FROM OUR UKRAINE!

OLENA VOITKO, OWNER OF THE «SONCECVIT» NURSERY (KIEV REGION)

«Friends and colleagues, with us you can rest, eat, drink coffee and tea, stay for a day or a few days absolutely free of charge. You can stay with us with children and pets. Our nursery is located in the village in a relatively safe area. Call me or my husband. This is not a hotel and we do not have deluxe rooms. But we promise you warmth, shelter, food, sincere hospitality. We can accommodate up to 15 people in our house, about 20 more beds in a warm house for workers and a warm gazebo. Victory will be ours! Glory to Ukraine!»

This post appeared on the Facebook page and on the website of the nursery of ornamental perennials «Sunflower» not on the first day of the war. This announcement, which offered refuge and support to those fleeing the war, was almost the first of its kind among landscapers.

«Some went to Volyn, some to Transcarpathia, and some even further, but it was not always possible to leave the Kyiv region before the curfew — the traffic jams were tremendous. Many went together with their children. People were scared but we have a lot of places where to rest, the whole of our family offered this help, be it for a day, two or more. Several families with small children have been living with us for three weeks by now, because they have nowhere to go. People from various cities stopped here, some of them had already come

under fire several times. We felt very sorry for these people. How not to help those in need? Now we are helping our territorial defense: delivering food and drinking water, and otherwise. And after the victory we will replant nature that was taken from our Ukraine!

АНДРІАНА НЕДОЛУЖЕНКО, СПІВВЛАСНИЦЯ РОЗСАДНИКА ДЕКОРАТИВНИХ РОСЛИН «ЗЕЛЕНІ ЯНГОЛИ» (УЖГОРОД): МИ МРІЄМО ПРО ВІЛЬНУ ТА КВІТУЧУ УКРАЇНУ!

«Якби це страшно не звучало — це наша війна! Кожного українця: чоловіка чи жінки, дитини чи літньої людини...Кожен, хто вболіває за долю нації, своєї землі, своєї сім'ї, — кожен робить щось для Перемоги в цій визвольній війні проти російських агресорів. Якщо наш бізнес хоч якось функціонує, то нашим обов'язком є допомагати військовим фінансово. Розсадник «Зелені Янголи» перераховує на потреби військових не менше 10% від продаж. Також, на початку війни, ми займались збором допомоги та організували певні відправлення на Київ та Миколаїв. Зараз закупаємо необхідні речі для конкретних знайомих військових груп, передаємо з рук в руки. Щодо допомоги вимушеним переселенцям — взяли двох на тимчасову роботу, та допомагаємо іншим колегам знайти підріботок в Закарпатській області. Ми всі мріємо про вільну та квітучу Україну!»

WE ARE DREAMING OF FREE AND PROSPEROUS UKRAINE! ANDRIANA NEDOLUZHENKO, CO-OWNER OF THE NURSERY OF ORNAMENTAL PLANTS «GREEN ANGELS» (UZHGOROD)

«As scary as it sounds, this is our war! Every Ukrainian — man or woman, child or old man who cares about the fate of the nation, their land, their family — everyone is doing something to win this liberation war against Russian aggressors. — says Andriana. — If our business is functioning in any way, it is our duty to help the military financially. Nursery «Green Angels» transfers for the needs of the military at least 10% of its sales. Also, at the beginning of the war, we collected aid and organized certain trips to Kyiv and Mykolaiv. Now we buy the necessary things for the needs of specific military groups, the packages pass from hand to hand. As for helping IDPs, we have hired two temporary workers, and we are helping other colleagues to find part-time work in the Transcarpathian region. We are all dreaming of free and prosperous Ukraine!»

ЮЛІЯ РАШКОВСЬКА, ЛАНДШАФТНА ДИЗАЙНЕРКА (БОЯРКА): **ВОЖУ В УКРАЇНУ ГУМАНІТАРНУ ДОПОМОГУ**

24 лютого Юлія прокинулася близько четвертої ранку, і як тільки почула по радіо повідомлення про початок війни, швидко збрала дітей і автівкою повезла їх спочатку на Захід, а потім — за кордон. Сталося так, що в Польщі у неї зламалась автівка, але власники автосервісу абсолютно безкоштовно її відремонтували. В знак подяки дизайнерка пообрізала їм дерева і створила у них в саду красиві ландшафтні куточки. «Відверто кажучи, такий збіг обставин дуже допоміг мені з соціологічної точки зору, — розповідає Юлія, — я зробила цей сад, а потім пішла працювати в місцеву теплицю. В мої обов'язки входив контроль за підживленням овочів, внесенням добрив тощо. Ця робота дозволила мені трохи заспокоїтись та зосередитись на тому, що можу корисного зробити для країни. Я розповідала полякам про події в Україні, показувала їм інформацію з соціальних мереж, фейсбуку — як виглядала наша місцевість до війни та що ці нелюди наробили там. Я сама з Боярки, а мої батьки мешкали біля Бородянки; обидва населених пункти неподалік від Бучі. Поляки почали збирати та приносити одяг, ліки, їжу — для киян та воїнів ЗСУ. Ми з іншими біженцями організували тут волонтерський пункт і зараз я тією самою автівкою вожу в Україну гуманітарну допомогу».

Юлія Рашковська з жахом дивиться на те, що лишилось від рідного міста, розбомбленого російськими загарбниками/ Yulia Rashkovskaya looks with horror at what is left of her hometown bombed by Russian invaders

AND NOW I AM DRIVING HUMANITARIAN AID TO UKRAINE IN THE SAME CAR
JULIA RASHKOVSKAYA,
LANDSCAPE DESIGNER (BOYARKA)

On February 24, Julia woke up around four in the morning, and as soon as she heard on the radio about the beginning of the war, she quickly gathered the children and drove them first to the West and then abroad. It so happened that her car broke down in Poland, but the owners of the car service repaired it absolutely free of charge. As a token of gratitude, the designer cut down their trees and created beautiful patches of landscape in their garden. «Frankly, this coincidence helped me a lot from a psychological point of view,» says Julia, «I made this garden, and then went to work in a local greenhouse. My responsibilities included controlling the feeding of vegetables, providing fertilizers, and so on. This work allowed me to calm down a bit and focus on what I can do for the country. I told the Poles about the events in Ukraine, showed them what our area had looked like before the war and what was being done there. Photos and videos were from the Internet, as well as from my acquaintances, who were forced to stay there. I am from Boyarka, my parents lived in Borodyanka; both settlements are close to Bucha. The Poles began to collect and bring clothes, medicines, and food for Kyivites and soldiers of the Armed Forces. We and other refugees organised a volunteer center here, and now I am driving humanitarian aid to Ukraine in the same car.»

АНДРІЙ ПОГРІБНИЙ, ВЛАСНИК РОЗСАДНИКА ДЕКОРАТИВНИХ РОСЛИН «ГАРДІ»:
МИ ОБОВ'ЯЗКОВО ВІДБУДУЄМО УКРАЇНУ ПІСЛЯ ВІЙНИ!

Розсадник «Гарді» розташований у місті Кременчук Полтавської області, у центральній частині України. Коли розпочалися бойові дії, Андрій вирішив залишитись у місті та допомагати людям саме тут, бо вдома, як відомо, й рідні стіни допомагають. «З перших днів війни наш будинок та прилегла територія стали місцем, де могли зупинитися на ночівлю та короткий відпочинок біженці з Харкова та Харківщини. Спочатку це були друзі, — розповідає власник розплідника Андрій Погрібний, — потім друзі друзів, а потім і зовсім незнайомі люди. Бували дні, коли в нашому будинку ночувало до 30 осіб. Добре, що в нашому розпорядженні також було ще декілька квартир у Кременчуку, що належать нашим друзям. Тож з їхнього дозволу ми селили біженців й туди. З перших тижнів війни ми також активно допомагаємо нашій територіальній обороні: і продуктами харчування, і питною водою, і пальним. Волонтеримо. Що стосується нашого зеленого бізнесу, то звичайно з цим зараз важко, впевнений, не лише нам. Ми зменшили загальні витрати, але не скоротили персонал. Ми віримо у скору Перемогу, і в те, що наші рослини теж прикрасять сади та парки України, яку ми обов'язково відбудуємо після війни!»

OUR THE GARDENS AND PARKS, WHICH WE WILL DEFINITELY REBUILD AFTER THE WAR!
ANDRIY POHRIBNY, OWNER OF THE GARDI
ORNAMENTAL PLANT NURSERY (KREMENCHUK)

The nursery «Hardy» is located in Kremenchuk, Poltava region, in the central part of Ukraine. When the fighting began, Andriy decided to stay in the city and help people there, because at home, as our saying goes “even walls of own house are helping”. “From the very first days of the war, our house and the surrounding area became a place where refugees from Kharkiv and Kharkiv region could stay for the night and have a short rest. At first these were friends, then friends of friends, and then complete strangers. There were days when up to 30 people spent the night in our house. It is good that we also had a few more apartments in Kremenchuk, which belong to our friends. So, with their permission, we settled the refugees there as well. From the first weeks of the war, we have also been actively helping our territorial defense: with food, drinking water and fuel. We are volunteering. As for our green business, it is certainly difficult now, I am sure, not only for us. We reduced overall costs, but did not reduce staff. We believe in the imminent victory, and in the fact that our plants will decorate our the gardens and parks, which we will definitely rebuild after the war!”

ДО ПЕРЕМОГИ/TO VICTORY

ЛЮДМИЛА ТА МИКОЛА ПОПОВИЧ, ВЛАСНИКИ РОЗСАДНИКА ДЕКОРАТИВНИХ РОСЛИН «EUROPLANTS», ПРО ПОЧАТОК ВІЙНИ ТА ПЕРШИХ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

Розсадник декоративних рослин «Europlants», розташований в Чернівцях, з початком війни став тимчасовим пунктом притулку для біженців з усієї країни. «Коли почалася війна, то ми побачили, що саме на Буковину та на Західну Україну прийшла перша хвиля біженців, — розказують власники розплідника Людмила та Микола Попович, часу якось особливо готуватись не було. Людей приймали в себе в будинку, та паралельно домовлялися з сусідами. В перші дні, в перші тижні було дуже багато, і всі потрібно було заспокоїти, накормити, дати можливість відпочити. А хіба ж ми могли інакше? Зараз продовжуємо працювати та фінансово допомагаємо нашим збройним силам».

BUT COULD WE HAVE ACTED OTHERWISE?

LYUDMILA AND MYKOLA POPOVYCH, OWNERS OF THE EUROPLANTS ORNAMENTAL PLANT NURSERY (CHERNIVTSI)

The Europlants nursery, became a temporary refuge in Chernivtsi for refugees from all over the country at the beginning of the war. «When the war started, we saw that the first wave of refugees came to Bukovyna and Western Ukraine. We accommodated people in our house before agreeing with neighbors. In the first days and weeks there were many people, and everyone needed to be calmed down, fed, given the opportunity to rest. Could we have done otherwise? Now we are continuing to work and financially help our armed forces.»

ВОЛОДИМИР КРЯЧКО, ВЛАСНИК РОЗСАДНИКА РОСЛИН «ARTGEO»: ХАРКІВ НЕ ПРОСТО ТРИМАЄТЬСЯ, ВІН СТРИМУЄ ВОРОГА»

Володимира Крячко війна застала вдома, у Харкові. Він вирішив для себе, що нікуди не поїде, а буде допомагати обороняти рідне місто, як зможе. Один його приятель — власник ресторану, евакуйовуючись з сім'єю та дітьми, залишив Володимиру ключі від свого закладу. А оскільки Володимир не тільки справне керує розсадником, а ще вмів й любить готувати, то він, не гаючи часу, вирішив організувати гаряче харчування для захисників міста.

Кожен день він та його команда готують сотні порцій смачних обідів та доставляють воїнам територіальної оборони та Збройних сил України. Що ж стосується розсадника, то територія, де він знаходиться зараз, під окупацією. Але Володимир впевнений, що Збройні Сили України незабаром поженуть ворога, і він знову почне займатися улюбленою справою. Дуже порадувало одне sms від клієнта, — розповідає Володимир:

Клієнт: Потрібні 10 туй та 10 ялівці. Ви вже копаєте? Хочу під'їхати подивитись.

Я: Наше село в окупації, зайняте фашистами.

Клієнт: І що ніяк не проїхати?

Я: Можна, якщо маєте танк, то з'їздимо накопаємо!

Непоганий початок нового сезону, настрої клієнтів надихає! А наш Харків не просто тримається, він стримує! І буде стримувати ворога! Тож Перемога буде за Україною!»

Володимир з командою готує порції смачної їжі та доставляє їх захисникам/Vladimir and his team prepare portions of delicious food and deliver them to the defenders

THE CITY OF KHARKIV NOT JUST STAYING STRONG AND HOLDING UP, BUT ALSO KEEPING THE ENEMY AT BAY VOLODYMYR KRYACHKO, OWNER OF THE ARTGEO NURSERY (KHARKIV)

Vladimir was caught in the war at home in Kharkiv. «To leave Kharkiv was not the option for me, I decided to help defending my hometown as well as I could. A friend of mine, who owns a restaurant, was evacuating with his family and children, and left me the keys to his establishment. As I not only manage the nursery, but also know how to cook and love doing that. Therefore I decided to organise hot meals for the defenders of the city.

Every day our team prepare hundreds of portions of delicious lunches and deliver them to the soldiers of the Territorial Defense and the Armed Forces of Ukraine. As for the nursery, the area where it is located is now under occupation. But I am convinced that the Armed

Forces of Ukraine will soon defeat the enemy, and we will continue doing our favorite job again. There was an inspirational exchange of the SMS with one of our customers. He wanted to order 10 thujas and 10 junipers and asked: «Are you already digging? I want to come and see.»

«Our village is under occupation, occupied by the Nazis;» I reminded him. «And why not to cross their lines?», was his suggestion.

«Sure, if you have a tank, let's us go to dig!»

The mood of customers inspires a good start to the new season! City of Kharkiv not just staying strong and holding up, but also keeping the enemy at bay! The victory is bound to be with Ukraine!»

ОЛЕНА АРОВА, ЛАНДШАФТНА ДИЗАЙНЕРКА, ФІЗІОЛОГ РОСЛИН, ВЛАСНИЦЯ РОЗПЛІДНИКА «ЩАВЕЛЬ», ПСИХОТЕРАПЕВТ (ХАРКІВ): **ПРО АВТІВКИ ДЛЯ ЗАХИСНИКІВ, ПСИХОТЕРАПІЮ ТА ЧАРІВНИЙ ФІКУС**

«В перший день війни я прокинулася в своєму будинку за 40 км від Харкова. — розповідає Олена. — Десятки викликів та смс: «Живі?». Вдих-видих, і починаємо швидко діяти. Їдемо до Харкова, забираємо доньку з бойфрендом, подругу зі стареньким, онкохворим батьком, пропонуємо близьким свій будинок як притулок. На третій день починають гуркотіти вибухи, які не припиняються ні вдень, ні вночі. Головним органом почуттів стають вуха. Читаємо новини, обмінюємося інформацією, підтримуємо одне одного. Я веду онлайн психотерапевтичні сесії, активно навчаюся кризової психотерапії — справа дає сенс життєві та тримає у тонусі. За два тижні вирішуємо їхати: треба вивезти хворого з фронтової зони, відправити його далі за кордон.

Зростає ризик окупації, а нам в ній жити абсолютно неможливо. Три рази намагаємося поїхати, виврати свої коріння з дому та саду. Все наше нутро чинить опір. Наш сад, вирощений нами з нуля на покинутому полі. Будинок вирощений нами, створений нашою фантазією та руками. На четвертий раз я відчуваю, як мій будинок обіймає мене і шепоче заспокійливі слова, відпускаючи мене.

Тепер я знаю, що біженці — це люди без коріння. В останній момент я заштовхую в машину горщик із *Ficus pumila*, мені важливо взяти із собою щось живе та знакове. Цей фікус двічі був на межі смерті і двічі відростає; його воля до життя мені потрібна. Невеличкі, але дорожці дизайнерські речі, привезені з подорожей, ІКЕА та секонд хенд, картини

Irma Cerese, пристрасність у створенні простору — і ось квартира, яку ми зняли після трьох тижнів поневірянь, перетворена; вона вже наша. Я переконуюсь, що можу творити у тривозі, при повній невизначеності майбутнього та вкрай обмежених фінансах. Щодня я тчу простір навколо себе, ретельно перевіряючи, чи живить він мене, чи дає спокій, чи допомагає дихати і розширюватися? Звільняють Бучу, і ми дізнаємося, що там відбувалося: знищення, насильство, потворність, жорстокість. Я впускаю в себе цю правду, і ще гарячіше продовжую створювати навколо себе простір прийняття, слухання, краси. Мені потрібно врівноважити в собі зло, нагадати собі, що в усвідомленості, виборі, в людській цінності та краси життя є сила і своє місце. Зараз я не створюю сади іншим. Не можу. Не обираю. Мої друзі у Харкові під обстрілами. Незнайомі мені харків'яни досі живуть у підвалах та гинуть у чергах до аптеки. Мій будинок, мої тварини та рослини залишилися там. Я вибираю зберігати живими — фізично та психологічно — себе та своїх близьких, підтримувати людей як психотерапевт та переганяти автівку через кордон для захисників Харкова. Я водій в команді, яку складає наша сім'я. А в нашому будинку зараз мешкають біженці з Харкова. Повернемося — познайомимося!»

ELENA AROVA, LANDSCAPE DESIGNER, PLANT PHYSIOLOGIST, OWNER OF THE SHCHAVEL' (SORREL) NURSERY, PSYCHOTHERAPIST (KHARKIV): **AND REFUGEES FROM THE NORTHERN SALTOVKA LIVE IN OUR HOUSE. WHEN WE ARE BACK WE WILL GET ACQUAINTED!**

«Our house is 40 km from Kharkiv. the first day of the war, morning. Dozens of unanswered calls and SMS: "How are you? War". Inhale-exhale, and start to act quickly. We go to Kharkiv, pick up our daughter with her boyfriend, another friend with an old, sick father, offer our house as a refuge to our relatives. On the third day, explosions begin to rumble. They do not stop either during the day or during the night. The ears become the main sensory organ. We read news, exchange information, support each other. I conduct online psychotherapy sessions, actively study crisis psychotherapy — it is useful and allows me to keep my professional expertise relevant. In two weeks, we decide to leave: we need to take the patient out of the front zone, send him further abroad. The risk of occupation is growing, and it is impossible for us to live in occupation. Three times we try to leave, to tear out "our roots" from the house and garden. It is completely against our gut feeling. Our garden was grown by us from scratch in an abandoned field. Our house was invented by us, created by our imagination and hands. For the fourth time we leave, and finally I feel that my house hugs me and whispers soothing words, and then lets me go. Now I know who refugees are — people without roots. At the last moment, I push a flowerpot with *Ficus pumila* into the car: it is important for me to take something alive and iconic with me. The *Ficus* was twice on the verge of death and twice grew anew, and I really need the same will to live. Dear to the heart brought from travels and taken with us now gizmos and paintings, as well as passion for creating space — and the apartment that we rented after three weeks of wandering has been transformed (with the permission of the owners) in our new home. Now I know that I am able to create in this state too — in a state of anxiety, of uncertainty for the future, of extremely limited finances.

Every day I weave the space around me, carefully checking — does it nourish me, does it give me peace, does it help me breathe and expand? Bucha freed and we find out what happened there. Ugliness, cruelty, inhumanity, destruction, violence. I let this truth in, and start to create around the space of acceptance, listening and creating beauty even more feverishly. I need to balance the evil within myself, remind myself that awareness, choice, the value of each person, the beauty of life has power and a place. For now, I am not creating gardens for others. I cannot. My friends in Kharkiv are under fire. Kharkiv residents unknown to me live in basements and die in queues at the pharmacy. My house, my animals and plants have stayed there. I choose to keep alive — inside and in general — myself and my loved ones, support people as a psychotherapist and drive cars across the border for the defenders of Kharkiv. Our whole family is the team that is involved in this transfer. I am a driver! And refugees from the Northern Saltovka live in our house. When we are back, we will get acquainted!

ДО ПЕРЕМОГИ/ТО VICTORY

КАЙЛ ГАЛЛАХЕР, ЛАНДШАФТНИЙ АРХІТЕКТОР (ЛЬВІВ):
ЗАРАЗ УКРАЇНА Є ЦЕНТРОМ СВІТУ!

Кайл Галлахер, ландшафтний архітектор з Північної Ірландії, вже кілька років живе і працює в Україні. Війна застала його в Львові. І він вирішив залишитися і допомагати українцям.

L&A Як Ви дізналися, що почалася війна?

Увечері 23 лютого я працював над пропозицією для нового клієнта, тож планував завершити свою презентацію та надіслати клієнту протягом ночі. Я закінчив роботу о 04:30 і ліг у ліжко, але, не зміг заснути, бо мій мозок все ще був «на роботі». Тож, я відкрив телефон, щоб пошукати щось, що відволікло б мене і допомогло заснути. Натомість я прочитав новину, що почалося вторгнення.

L&A Що Ви відчували на початку війни і як почуваете зараз?

З початку я просто заціпенів, я був у стані тотального шоку — я виріс у Белфасті (Північна Ірландія), пережив 25 років тероризму, вибухів і руйнувань, але в цей раз все було зовсім інакше. Більше за все, я не знав, чи готовий я повернутися до життя в страху. Перші чотири-п'ять днів я відчував себе постійно на межі. Згодом по всьому Львову, а також на багато кілометрів на північ, південь і схід з'явилися блокпости. З одного боку, мені стало сумно, наче повернувся в дитинство. Мені було прикро, що з'явилися ці потворні споруди та знищили красу у нашому приміському селі, я ненавидів затримки, які вони спричиняли, і я ненавидів, що як іноземця мене постійно зупиняли і допитували, хоча я знав, що поліція і солдати повинні допитувати будь-якого іноземця. Втім, вони завжди були ввічливі зі мною, тим більше, коли бачили, що я британець.

Але, з іншого боку, наявність блокпостів дала мені змогу почуватися набагато безпечніше. Новини дедалі ставали більш позитивними, а ще пізніше стало зрозумілим, що «велика російська армія» насправді не така вже й велика, а російські танки ніколи не дійдуть до Львова. Повітряна атака — це дуже страшно, але попередження про повітряні нальоти працювали чітко, а наша будівля має надійне сховище, тож наприкінці першого тижня війни я почав відчувати себе більш спокійним. За місяць до початку війни я мав проблеми зі сном, хвилювався про те, що чекає на нас попереду. Мені снилися кошмари про те, як винищувачі врзалися в мою будівлю, кулі влітали через моє вікно, танки котилися до мого дому; а російські солдати стукали в мої двері. Як не дивно, коли почалася війна, я знову став добре спати. Я думаю, що це сталося тому, що попри максимальну завантаженість, я повинен залишатися у найкращій формі. До того ж, будь-яка невизначеність зникла.

Я дуже ціную, що на сьогоднішній день Львів уникає найгіршого сценарію війни, тому моє повсякденне життя не є таким важким. Так, я маю бігати до сховища у випадку повітряної тривоги, стояти у чергах за пальним, але все це — дрібниці у порівнянні з тим, що пережили мої друзі та колеги у Харкові, Києві та інших містах. Хочу сказати, що я у повному захваті від їхньої хоробрості та стійкості. Якщо підбити підсумок мого психологічного стану, можна сказати, що я злий, засмучений і мені дуже-дуже сумно. Найсильніша емо-

KYLE GALLAGHER, LANDSCAPE ARCHITECT (LVIV):
NOW UKRAINE IS THE CENTRE OF THE WORLD!

Kyle Gallagher, a landscape architect from Northern Ireland, has been living and working in Ukraine for several years.

The war caught him in Lviv. And he decided to stay and help Ukrainians.

L&A How did you find out that the war started?

On the evening of February 23rd, I was under pressure to finish a proposal for a new client, and decided that I should work as late as necessary to complete it and send it to the client overnight. I finished at 04.30, and got into bed, but unable to sleep with my mind still on work, I opened my phone to look for something that would distract me and help me sleep. Instead, I read that news that the invasion had started.

L&A How did you feel at the beginning of the war and how do you feel now?

On February 24th I just felt numb, I was in a state of total shock. I grew up in Belfast through 25 years of terrorism, of explosions and destruction, but this felt totally different. More than anything, I didn't know if I was ready to go back to living in fear.

For the first four or five days I felt constantly on edge. Then roadblocks appeared all around Lviv, and for many kilometres north, south and east. On one hand, it made me feel sad, like returning to my childhood. I hated that these ugly constructions had appeared and destroyed the beauty in my village, I hated the delays they caused, and I hated that as a foreigner I was constantly stopped and interrogated, even though I knew that the police and soldiers were right to question any foreigner. They were always polite to me, even more so when they realised, I was British.

But the roadblocks also made me feel much safer, and coupled with the developing news that the "great Russian army" weren't really so great, it became clear after one week that Russian tanks were never coming anywhere near Lviv. My only fear then was air attack — a very really fear — but the air raid warnings were working and our building has a good shelter, so after the first week I started to feel more relaxed.

I appreciate that Lviv has — to date — escaped the worst of the war, so my experience has not been so difficult. I run up and down to the shelter, I queue for petrol, but these are not hardships. I see what my friends and colleagues have lived through in Kharkiv, Kyiv and other places, and I am totally in awe of their bravery and resilience.

In the month before the war started, I had problems with sleeping, worrying about what was ahead. I had nightmares about fighter jets crashing into my building, bullets coming in through my window, tanks rolling up the hill towards my home, and Russian soldiers banging on my door. Strangely, once the war started, I began to sleep well again. I think it was because my days are so exhausting, and also because I knew I had to stay in a sharp frame of mind. And the uncertainty has disappeared. If I could sum up my psychological state now, I would say that I am angry, I am upset, and I am very, very sad. Mostly angry. I am emotionally fragile, but I appreciate that for many people, things are much worse.

ція сьогодні – злість. Я – дуже емоційна особа, тож відчуваю, що для багатьох людей сьогодні все набагато гірше.

L&A Чи важко було вирішити залишитися в Україні?

Перед війною, коли російські війська ще тільки скупчувалися вздовж кордонів, я мав кілька розмов з британськими друзями в Україні про те, що ми можемо чи повинні робити в разі ескалації. У нас були різні практичні ідеї, але внутрішнє я відчував, що не хочу нікуди їхати, а моя родина цілком зі мною погодилася. Звичайно, було важко передбачити, що станеться, тому питання, що саме робити лишалося відкритим.

Під час обіду в четвер, 24-го, я отримав повідомлення від британського друга з Києва з проханням допомогти йому разом з партнером перетнути українсько-польський кордон. Вони приїхали до мене вночі, і ми вирушили в дорогу о 4 ранку. Через шість годин, після багатьох затримок і об'їздів, ми дісталися кордону. Повертаючись додому, після безсонних двох діб, я намагався не заснути за кермом, мав бути особливо обережним та пильним. Назустріч мені рухалися тисячі людей, переважно жінки та діти, які йшли до кордону з маленькими валізами, сумками та домашніми тваринами. Саме в цей момент я зрозумів, що маю залишитися в Україні, я повинен допомогти всім, чим можу.

За вісім років, що я живу тут, Україна стала моєю домівкою, саме тут я відчуваю себе як вдома, і, насправді в мене не було жодного наміру втекти. Кілька разів друзі та родина у Великій Британії запитували, коли я планую виїхати, але ніхто на мене не тиснув. Я впевнений, що прийняв правильне рішення, ні про що не шкодую.

L&A Розкажіть, будь ласка, чим Ви живете зараз, як допомагаєте українцям здобути Перемогу?

Спочатку я займався зв'язком людей та організацій у Великій Британії, які збирали гуманітарну допомогу, з відповідними організаціями в Україні. У цій роботі було багато злетів та падінь – захоплення від того, що поставка успішно прибула, часто пригнічувалося розчаруванням від того, що люди підвели, а ти в свою чергу – теж підвів інших людей. У своєму домі ми приймали різних людей – сім'ї, які тікали від війни у безпечне місце. Серед біженців був 90-річний чоловік із Запоріжжя, який пережив Голодомор і Другу світову війну!

Зараз я працюю з кількома українськими компаніями, щоб допомогти їм вийти на ринок Великої Британії. Щотижня я проводжу англійський клуб для українських ландшафтних дизайнерів, багатьох з яких війна змусила переїхати в різні куточки Європи. Мета цих занять полягає не тільки в тому, щоб допомогти дизайнерам з англійською, але й у тому, щоби розлучені друзі та колеги змогли відновити зв'язок один з одним. Також мене запросили до співпраці над великими проектами, пов'язаними з післявоєнними відбудовами у країні, то ж я сподіваюся, що мій досвід допоможе колегам з цим величезним, але життєво важливим завданням.

Що б я не робив сьогодні, я завжди відчуваю, що можу зробити більше, і мене надихають зусилля деяких моїх друзів і колег по галузі. Я відчуваю надзвичайну гордість за людей моєї прийомної країни. Радію, що нарешті світ змінив свій погляд на Україну: зараз Україна є центром Світу!

L&A Is it difficult to decide to stay in Ukraine?

Prior to the war, when the Russian troops were massing on the border, I had several conversations with British friends in Ukraine about what we could or should do in the event of escalation. We had various practical ideas, but underneath everything, I felt that I didn't want to leave. My family here were also resolute that they wouldn't be leaving. I was keeping an open mind, as it was difficult to predict what was going to happen.

At lunchtime on Thursday 24th, I got a message from a British friend in Kyiv, asking if I could help him and his Ukrainian partner to cross the border. They arrived with me during the night, and we set off at 4am. Six hours later, after many delays and detours, we made it to the border. Driving home, I hadn't slept for two days, and it was a struggle to stay awake to drive safely, but all around me were thousands of people, mainly women and children, walking towards the border with small suitcases, bags and pets. It was at this point that I knew I had to stay, I had to help in any small way I could.

Ukraine has been my home for eight years, it feels like home, and really there was no decision to make. Several times friends and family in the UK asked when I planned to leave, but nobody put any pressure on me. Again, I know that we have been mostly unaffected in Lviv, but I know I made the right decision, and I have absolutely no regrets.

L&A Please tell us what you live for now, how you help Ukrainians to win?

The ways in which I have been able to help have evolved as the war has progressed.

Initially I was involved in connecting people and organisations in the UK who were collecting humanitarian aid with the relevant organisations in Ukraine. This work had many highs and lows – the elation at seeing a successful delivery arrive was often tempered by the frustration of being let down by people, and letting down other people in turn.

At the same time, I opened my home to temporarily host various people and families escaping westward towards safety, including a 90-year-old man from Zaporizhzhia who survived Holodomor and WWII.

Currently I am working with several Ukrainian businesses to help them to expand into the UK market. And I am holding a weekly English-Speaking Club for Ukrainian landscape designers, many of whom have been forced by war to relocate to different parts of Europe. The purpose is not only to help with English, but to create the opportunity for separated friends and colleagues to reconnect with one another.

I have engaged with several organisations who are working towards the great rebuild, and I hope that my experience can help with what will be a mammoth, but vitally important task. Whatever I do, I always feel like I could do more, and I am inspired by the efforts of some of my friends and industry colleagues. I feel extreme pride for the people of my adopted country. The world has changed its view of Ukraine: right now, Ukraine is the centre of the world.

ВИКЛАДАЧІ ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА ДИЗАЙНУ – ПРО ОСОБИСТУ МОБІЛІЗАЦІЮ

МОЯ ЛАНДШАФТНА МОБІЛІЗАЦІЯ

ОКСАНА ОЛЕЙНЮК-ПУХНЯК,
ДОЦЕНТКА КАТЕДРИ ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ,
САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА УРБООКОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЛІСОТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
УКРАЇНИ, КАНДИДАТКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
НАУК, ЛАНДШАФТНА АРХІТЕКТОР

«Воєнні дії перевернули уявлення про життя у просторі в моїй Україні. Спочатку невіра і нерозуміння, що таке може трапитись у 21 сторіччі, потім усвідомлення, що це не сон, і потрібно щось робити аби зупинити цей жах і «прокинутись» від цього кошмару. Помалу з'явилось чітке розуміння, що так, як раніше вже ніколи не буде. Мобілізувати усі свої сили, привести до ладу думки – процес зовсім не легкий. Мучило нерозуміння, що попереду? Як не дати загинути моїй Україні, як моїй нації не впасти у зневіру...

Хоча для себе вирішила відразу, що з своєї України я нікуди не поїду і я потрібна тут як духовно, так і фізично. А побачивши звірства і руйнацію, яку заподіяли рашисти, я вже ніяк не могла лишатися в стороні. Так, я не на фронті, так, я навіть не волонтер, але ж я – науковець у галузі ландшафтної архітектури і ландшафтний архітектор, тому мій фронт буде на цій ниві. Ландшафтну мобілізацію оголошено!

Ми всі віримо у Перемогу: це питання часу, наших сил і, нажаль, кількості жертв, яких забере кривавий Молох. Але вже сьогодні маємо чітко розуміти, як ми будемо відновлювати і відбудовувати нашу Україну. Архітектори також думають над цим питанням, і вже мають перші начерки програм. Тож ми, з моєю колежанкою Вікторією Оліферчук та іншими науковцями заснували Наукову платформу Природничого відновлення України під гаслом «Дерево життя: відновлення, озеленення, розвиток». Ми плануємо зібрати максимум людей зі знаннями науково-практичними навичками для створення програми дій у відновленні, збереженні та відбудові наших природних просторів.

Ми, науковці Національного Лісотехнічного університету України, формуємо цю платформу, аби всіма силами швидко почати працювати над відновленням всього найкращого, що є в нашій країні, ми маємо очистити нашу землю від рашистської навали та жити вільно й щасливо у квітучих садах Батьківщини. Вже зараз постає питання повоєнного відновлення лісів, збереженні старовинних парків, реновації національних заповідників, які попали під ворожу руйнацію. З цим процесом тісно пов'язані відновлення ландшафтної канви зруйнованих міст та малих населених пунктів, відновлення акваландшафтів, утилізація руйнацій та техніки та оздоровлення довкілля від отрутохімікатів різного характеру, створення умов для відновлення флори і фауни за межами населених пунктів».

TEACHERS OF LANDSCAPE ARCHITECTURE AND DESIGN – ABOUT PERSONAL MOBILIZATION

OXSANA OLEINIUK-PUHNYAK,
ASSOCIATE PROFESSOR, DEPARTMENT OF LANDSCAPE
ARCHITECTURE, HORTICULTURE AND URBAN ECOLOGY,
NATIONAL FORESTRY UNIVERSITY OF UKRAINE,
CANDIDATE OF AGRICULTURAL SCIENCES,
LANDSCAPE ARCHITECT (LVIV):

MY LANDSCAPE MOBILIZATION

«The war changed the perception of life in my Ukraine. First, there was disbelief that something like this could happen in the 21st century. Then came the realization that this was not a bad dream, and something needed to be done to stop this horror and «wake up» from this nightmare. We began to understand more and more clearly that it would never be the same again. Mobilizing all your forces, putting your thoughts in order is not an easy process.

Tormented by a misunderstanding of what lies ahead? How not to let my Ukraine perish, how not to let my nation despair.

We all believe in victory: it is a matter of time, our strength and, unfortunately, the number of victims that the bloody Moloch will take. But today we must clearly understand how we will restore and rebuild our Ukraine. Architects are also thinking about this, and already have the first sketches of programs. Thus, my colleague Victoria Olinerchuk and I with other scientists founded the Scientific Platform for Natural Restoration of Ukraine under the slogan «Tree of Life: Restoration, Landscaping, Development.» We plan to gather as many people with knowledge, scientific and practical skills as we can to create a program of action for the restoration, preservation and reconstruction of our natural spaces. We, scientists of the National Forestry University of Ukraine, are forming this platform, so that we can quickly work to restore all that is good in our country. We must clean our land from this barbaric invasion and live freely and happily in the flowering gardens of the Motherland. Already now people are thinking of post-war restoration of forests, preservation of ancient parks, and renovation of national reserves that have fallen under enemy destruction. Closely related to this process are the restoration of the landscape canvas of destroyed cities and small settlements, restoration of water landscapes, disposal of debris created by the destruction and equipment and rehabilitation of the environment from pesticides of various kinds, creating conditions for restoration of flora and fauna outside settlements».

ПРО РОСЛИНИ ТА СТУДЕНТІВ

ТЕТЯНА БОЙКО, ДОЦЕНКА КАТЕДРИ ЛІСОВОГО ТА ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ, КЕРІВНИЦЯ ДЕНДРОПАРКУ

Дендропарк, яким керує пані Тетяна, є пам'яткою садово-паркового мистецтва. Тож навіть в умовах окупації колектив дендропарку прийняв рішення продовжувати працювати у парку. «Природа не може чекати: треба й газони підживлювати, і чагарники підстригати, і дерева висаджувати, й за рослинами доглядати. – розповідає Тетяна, – особливої уваги потребують квітники, а їх в нашому дендропарку дуже багато. Рослини треба висаджувати, поливати, полоти. Раніше ця частка робіт покладалась на студентів – у нас навчалися хлопці й дівчатка з різних куточків України, але ж через окупацію багато з них поїхали по своїх домівках. То ж тепер вся ця робота лежить на робітниках дендропарку.

Сьогодні навчальний процес в університеті продовжується дистанційно. Ще за часів карантину ми добре освоїли технології он-лайн навчання, тож так поки що й навчаємо студентів. Як буде далі – не знаємо...»

TETYANA BOYKO, ASSOCIATE PROFESSOR OF THE DEPARTMENT OF FORESTRY AND PARK MANAGEMENT OF KHERSON STATE AGRARIAN AND ECONOMIC UNIVERSITY, HEAD OF THE ARBORETUM: ABOUT PLANTS AND STUDENTS

The arboretum, which is managed by Ms. Boyko, is a monument of landscape art. Therefore, even in the conditions of occupation, the staff of the arboretum decided to continue working in the park. «Nature can't wait: we need to fertilize lawns, prune shrubs, plant trees and take care of plants», says Tatiana. «Flowerbeds need special attention, and there are a lot of them in our arboretum. Plants should be planted and watered. Previously, this part of the work was entrusted to students – we taught boys and girls from different parts of Ukraine, but because of the occupation, many of them returned to their homes. So now all this work lies with the workers of the arboretum.

Today the educational process at the university continues at a distance. Even during the quarantine period, we have mastered the technologies of online learning, so we are still teaching students. We don't know what will happen next...»

Текст: L&A. Фото: надані Тетяною БОЙКО

НАЙВАЖЛИВІША УМОВА ЗДОРОВОГО СНУ – ЦЕ МИР!

КСЕНІЯ ЛАТІЙ, ДИЗАЙНЕР ІНТЕР'ЄРІВ (КИЇВ)

До війни Ксенія зі своєю командою розробляла дизайн інтер'єрів, викладала у столичному університеті «Крок» та у в Європейській школі дизайну, а ще працювала у представництві італійського виробника матраців. В те, що буде війна, вона не вірила, тож була в Одесі на архітектурному заході. Почувши страшну звістку, сіла в авто і полетіла до столиці. Душа боліла за сина, адже він – офіцер, який мав першим стати на захист Батьківщини. Ксенія місця не знаходила, ночами не спала, і від хвилювань за сина, і від атак ворога на Київ, і від страшних новин. В перших числах березня вона побачила оголошення про пошук швачки з пошиття амуніції для військових. Тож дизайнерка запропонувала свої послуги, бо з дитинства непогано шила.

«З початку весни я шию кожного дня, – розповідає Ксенія, – виключеннями стали свята Благовіщення та Пасха. Ми шиємо професійне обладнання, плитоноски, високотехнологічні девайси для зручності наших військових. І для мене ця робота з одного боку, є справою, якою я допомагаю нашим військовим. А з другого, – я свідомо себе виснажувала, щоб не збожеволіти від переживань та безсоння, бо мій син не виходив на зв'язок два тижні! Я зосередилась на цій роботі, віддалась їй на 200% і ...почала спати ночами».

За іронією долі до війни Ксенія проводила у представництві виробників матрасів, де працювала «Школу здорового сну», коли щочетверга там збиралися дизайнери, яким вона читала лекцію про матраци та здоровий сон, вони пили каву, лежачи на тих матрацах...

«Зараз маю сказати всім, чого не говорила на своїх лекціях, – наполягає дизайнерка: найважливіша умова здорового сну – це мир!»

КСЕНІЯ ЛАТІЙ, ІНТЕР'ЄРНИЙ ДИЗАЙНЕР (КИЇВ):
THE MOST IMPORTANT CONDITION FOR HEALTHY SLEEPING IS PEACE!

Before the war, Ksenia and her team developed interior design. She taught at the capital's Krok University and at the European School of Design, as well as worked in the representative office of an Italian mattress manufacturer.

«I did not believe that there would be a war. The day before the war I was in Odessa at an architectural event. As soon as I heard the terrible news, I got in the car and rushed to the capital – my soul ached for my son, because he was an officer who was the first to defend the Motherland.» It was impossible to fall asleep – thoughts about my son, the enemy's attacks on Kyiv. One day in early March, I noticed an ad for a seamstress to sew ammunition for the military. As I had been sewing well since my childhood, I offered my services.

So I have been sewing every day since the beginning of spring, with the exception of the Annunciation and Easter. We sew professional equipment, and plate holders for the convenience of our military. For me, this work on the one hand, was a matter of helping our military, on the other hand, I consciously exhausted myself so as not to go mad with anxiety and insomnia, because my son had not got in touch with me for two weeks! I focused on this work and devoted myself more than fully to it and then ... started sleeping again.

Coincidentally, before the war, I held a «School of Healthy Sleep». Every Thursday designers gathered in the school's office, lecturing about healthy sleep. Now I have to tell everyone what I didn't say in my lectures – the most important condition for healthy sleep is peace!»

Текст: L&A. Фото: надані Ксенією ЛАТІЙ

ДО ПЕРЕМОГИ/ТО VICTORY

«Як ти?» і «Бережи себе!» — слова, які зараз звучать найчастіше. І в них все — турбота, страх, любов, надія і віра. Війна, що прийшла в Україну 24 лютого 2022 року, посунула на другий план інші переживання, загострила відчуття насправді цінних речей. Після першого шоку, білю та відчаю прийшло розуміння, що потрібно жити далі і намагатися відбудувати своє майбутнє вже зараз. Українці об'єднали зусилля, кожен знайшов свій шлях бути корисним своїй країні в умовах війни: хтось взяв до рук зброю, комусь вдалося організувати волонтерську діяльність, одні збирають гроші, щоб допомогти воїнам, інші готують та годують їх, а хтось продовжує працювати, щоб підтримувати країну, берегти міста й села, бути надійним тилом. Не стала винятком й команда комунального об'єднання «Київзеленбуд».

Матеріал підготувала: **Тетяна ФАЛЬЧУК**
Фото надані прес-службою «Київзеленбуд»

«How are you?» and «Take care of yourself» — these are the words that now are heard most often. And they have everything — care, fear, love, hope and faith. The war that came to Ukraine on February 24, pushed to the background all other experiences and sharpened the sense of the truly valuable. After the first shock and despair came the realization that we need to live on and try to rebuild our future now. Ukrainians have joined forces. Everyone has found their way to be useful to their country during the war: some took up arms, some managed to organize volunteer activities, some raise money to help soldiers, others prepare and feed them, and some continue to work to support the country, to protect cities and villages, to be reliable. The team of Kyiv Green Infrastructure Maintenance and Management Company (Kyivzelenbud) is no exception.

Prepared by: **Tatiana FALCHUK**
Photos provided by the press service

КОМАНДА «КИЇВЗЕЛЕНБУД»: ЖИТИ Й ВІДБУДОВУВАТИ СВОЄ МАЙБУТНЄ ВЖЕ ЗАРАЗ KYIVZELENBUD TEAM: LIVE AND REBUILD YOUR FUTURE NOW

ОЛЕКСІЙ КОРОЛЬ,
ГЕНЕРАЛЬНИЙ
ДИРЕКТОР КО
«КИЇВЗЕЛЕНБУД»:
«СВОЇМИ
ІСТОРІЯМИ МИ ЩЕ
ДОВГО БУДЕМО
ДІЛИТИСЯ ПІСЛЯ
ПЕРЕМОГИ!»

Як зазначає генеральний директор КО «Київзеленбуд» Олексій Король, об'єднання не є підприємством критичної інфраструктури, проте важливо було налагодити його роботу в умовах війни і разом з тим, підтримати колектив. Частина персоналу евакуювалася з дітьми за кордон чи західні області України. Чимало працівників пішли обороняти державу у лави ЗСУ, в територіальну оборону, добровольчі батальйони. Щоб забезпечити роботу підприємства, деякого перевели на дистанційну роботу. Проте

OLEKSIY KOROL, GENERAL DIRECTOR OF KYIVZELENBUD, SAID: «WE WILL SHARE OUR STORIES FOR A LONG TIME AFTER THE VICTORY!»

According to Oleksiy Korol, Kyivzelenbud is not a critical infrastructure company, but it was important to adjust it to the conditions of war and at the same time support its team. Some of the staff were evacuated with their children abroad or to the western regions of Ukraine. Many employees joined the Ukrainian Armed Forces, the territorial defense, or volunteer battalions. To ensure the continued operation of the company, some were transferred to remote work. However, many gardeners and foresters

багато озеленювачів, лісівників лишилися у місті, щоб дбати про нього. Не зупиняли свою роботу міська станція захисту зелених насаджень та міський декоративний розсадник «Теремки». 10 районних комунальних підприємств по утриманню зелених насаджень і 3 київські лісопаркові господарства також продовжують повноцінно працювати.

«Війна внесла свої корективи у наше життя. Вислів ніби банальний, проте від цього нікуди не дінешся. Нам потрібно було налагодити роботу КО «Київзеленбуд» і наших підприємств. Вважаю, що на даний момент нам це вдалося: ми прибираємо, дбаємо про наші дерева, озеленюємо парки й сквери, садимо ліси й вирощуємо квіти до перемоги», – розповідає Олексій Король.

Він додає, що спрацьовує професійна деформація, адже перше, що він помічає у місті – це дерева, які потрібно буде полікувати після влучення уламків ракет чи куль, це газони, які вже зараз озеленювачі почали поступово відновлювати, це ліси, понівечені технікою та вибухами, які потрібно буде досадити.

І хоча це все видається важливим, на перший план виходить підтримка захисників. Так, для потреб тероборони столиці, «Київзеленбуд» передав важку техніку: трактори, бульдозери, вантажівки. Самі ж працівники підприємства організують збори коштів, йдуть волонтерити, допомагають мирним мешканцями, котрі тікали з-під обстрілів.

Олексій Король впевнений: «Після нашої перемоги, висаджуючи нові алеї з цієї нагоди, ми будемо ділитися радістю і нашими історіями, адже кожному з нас буде, що розповісти: як працювали, воювали, під сиренами саджали дерева, бо їх не кинеш просто дороги, як допомагали та волонтерили, укріплювали місто. Ми обов'язково переможемо, адже наша сила – в нашій єдності!»

ЛЮДМИЛА ФІЛІНСЬКА, ДИРЕКТОРКА КП УЗН ДАРНИЦЬКОГО РАЙОНУ: «ВІЙНА ЗМІНИЛА НАШІ ПРІОРИТЕТИ»

Що таке війна, Людмила Філінська зрозуміла одразу. Часу на роздуми не було – на базі підприємства, яким вона керує, Районна Державна Адміністрація створила перший гуманітарний штаб у районі. І одразу закипіла робота. 25 лютого в будинок на вул. Кошиця, 7 потрапив уламок збитого ворожого літального апарату. Ті працівники, які лишилися на підприємстві, разом із рятувальниками та іншими комунальниками, розбирали завали, допомагали мешканцям, організували транспорт для евакуації. Далі пішли щоденні турботи: гуманітарна допомога, для зберігання якої було переобладнано всі вільні приміщення, допомога Збройним силам України, пошук обладнання, підтримка воїнів. А паралельно – звична робота озеленювачів, прибиральників та майстрів, щоб район лишався чистим, ставав все зеленішим і неодмінно квітучим. Поступово на підприємство почали повертатися працівники, які вже вивезли свої сім'ї у спокійніші місця, хто відчув себе безпечніше. «Війна змінила наші пріоритети – людські цінності стали найголовнішими! Я надзвичайно вдячна своїм працівникам, тим, хто поруч зі мною 24 години на добу. Продовжуючи і далі повноцінно працювати, вони забезпечують роботу нашого гуманітарного штабу. Тут ми відновлюємо газон, а за годину вже допомагаємо спорудити фортифікаційну споруду, вирощуємо квіти у теплиці і паралельно розкладаємо підгузки та одяг. Війна нас зблизила ще більше. Я не просто вірю, а точно знаю, що моя Україна переможе! І одягну я найкращу сукню на нашу перемогу! А поки в черевиках і робочій куртці наближаю цей час всією своєю силою!»

stayed in the city to take care of it. The City Station of greenery protection and the City Decorative Plant Nursery «Towers» did not stop their work. 10 district communal enterprises for the maintenance of greenery also continue to operate fully.

«The war has changed our lives. The saying seems banal, and but you can't avoid it. We had to establish the work of Kyivzelenbud, its enterprises and I think we have succeeded: we clean, take care of our trees, we plant in parks, squares and forests, we grow flowers for victory,» says Oleksiy Korol. He adds that the refinement of priorities is going on, as first are the trees that will need to be healed after being hit by missiles or bullets, the lawns that gardeners have already begun to gradually restore, the forests damaged by machinery and explosions that will need additional planting. Even though all this seems important, the support of defenders remains the main priority. Thus, for the needs of the capital's defense, Kyivzelenbud transferred heavy equipment: tractors, bulldozers, trucks. The employees of the enterprise organize fundraising, volunteer, and help civilians flee the shelling.

Oleksiy Korol is sure: "After our victory, planting new alleys on this occasion, we will share our joy and stories, because each of us will have something to tell: how we worked, fought, planted trees under sirens, because you can't just leave them on the road, how they helped and volunteered, strengthened the city. We will definitely win, because our strength is in our unity!"

LUDMILA FILINSKA, DIRECTOR OF THE MUNICIPAL ENTERPRISE OF THE DEPARTMENT OF GREENERY OF DARNYTSKYI DISTRICT: «WAR HAS CHANGED OUR PRIORITIES»

Ludmila Filinska immediately understood what war was – there was no time to think. On the basis of the company she manages, the District State Administration created the first humanitarian headquarters in the district. On February 25, a wreckage of an enemy aircraft that was shot down, landed on the house on Koshice street. Those employees who remained at the enterprise, together with rescuers and other communal workers, dismantled the blockages, helped the residents, and organized transport for evacuation. Then came the daily worries: humanitarian aid, for the storage of which all vacant premises were repurposed, assistance to the Armed Forces of Ukraine, search for equipment, support for soldiers. And at the same time – the usual work of gardeners, cleaners and craftsmen to keep the area clean, greener and more prosperous. Gradually, employees who had already moved their families to safer places began to return to the company.

«The war has changed our priorities – human values have become paramount! I am extremely grateful to my employees, to those who are with me 24 hours a day. Continuing to work fully, they ensure the work of our humanitarian headquarters. Here we are restoring the lawn, and in an hour, we are helping to build a fortification, grow flowers in a greenhouse and at the same time lay out diapers and clothes. The war brought us even closer. I do not just believe, but I know for sure that my Ukraine will win! And I will wear the best dress for our victory! In the meantime, in my work clothes, I am doing everything I can to bring this time closer.»

ДО ПЕРЕМОГИ/ТО VICTORY

ЄВГЕН ЛУПИЧ, НАЧАЛЬНИК МІСЬКОГО ДЕКОРАТИВНОГО РОЗСАДНИКА «ТЕРЕМКИ»: «КИЄВУ НЕОДМІННО БУТИ ЗЕЛЕНИМ ТА МИРНИМ»

У лютому в міському декоративному розсаднику «Теремки» вже планували роботи на весну. В одну мить все змінилося і стало зрозуміло, що готуватися слід і до особливого режиму роботи — посиленого. Але не через те, що обсяги будуть більшими, а тому що є реальний фронт, який слід підтримати. Євген Лупич у перші ж дні пішов у добровільний підрозділ імені Євгена Коновальця при 208 батальйоні у Боярці, який охороняє підступи до Києва. Каже, що тут навіть вибір не стояв, що робити.

Коли є час, він волонтерить разом зі своїми друзями: плетуть маскувальні сітки, роблять буржуйки, шукають фінансову допомогу. Крім того, вся команда «Теремків» допомагає бійцям Збройних сил України та об'єднаній територіальній громаді у Фастівському районі — іноді технікою, часом власною працею, а ще готують їжу для бійців територіальної оборони.

Рішення про те, що міський розсадник працюватиме і далі без зупинки було однозначним, адже попереду перемога, і висадження дерев ніхто не відміняв. Тож тут робочі будні тривають: вирощують дерева для столичних парків та скверів, у теплицях дбають про «зелений дитсадок», пікірують, розсаджують, дорощують куці, готують техніку. Тому що Києву неодмінно бути зеленим! І обов'язково мирним!

YEVHEN LUPYCH, HEAD OF THE TEREMKY CITY DECORATIVE NURSERY:

«KYIV MUST BE GREEN AND PEACEFUL»

In February, the city's decorative nursery «Towers» was already planning work for the spring. In an instant, everything changed and it became clear that we should prepare for a special, enhanced mode of operation. But not because the volumes will be large, but because there is a real front that should be supported.

In the first days, Yevhen Lupych joined the Yevhen Konovalets Volunteer Unit at the 208th Battalion in Boyarka, which guards the approaches to Kyiv. He says that there was no choice but to do something. When he has time, he volunteers with his friends: weaving camouflage nets, making potbelly stoves, seeking financial help.

In addition, the entire Teremky's team helps the soldiers of the Armed Forces of Ukraine and the united territorial community in the Fastiv district — sometimes with equipment, sometimes with their own work, and also prepares food for the territorial defense fighters.

The decision that the city nursery will continue to operate without stopping was unequivocal, because victory is ahead, and no one has canceled the planting of trees. So here the working days continue: they grow trees for the capital's parks and squares, take care of the «green kindergarten» in greenhouses, pitch, plant, grow bushes, prepare equipment. Because Kyiv must be green, and definitely peaceful!

ДЕНИС СКВОРЦОВ, ДИРЕКТОР КП УЗН ГОЛОСІІВСЬКОГО РАЙОНУ: «РАЗОМ ВІДБУДУЄМО НАШУ УКРАЇНУ, ЗРОБИМО ЇЇ ЩЕ КРАЩОЮ»

24 лютого Денис Скворцов записався в Збройні сили України і пішов захищати стратегічно важливі об'єкти Києва, пошкодження яких може загрожувати довіллю та населенню столиці. Поруч з ним його колеги — екологи та профільні фахівці. Спочатку була підготовка, навчання, а далі — чергування на об'єктах, моніторинг екологічної ситуації у місті. Разом з тим, підприємство, яким керує Денис Скворцов, продовжує повноцінно працювати. Як і кожне районне підприємство по утриманню зелених насаджень у Києві.

«Війна — це не причина зупиняти роботу. — вважає Денис. — Поки у нас не ведуться відкриті бої — ми працюємо. Бо хто ж буде дбати про наше місто? Всі, хто не евакуювався із дітьми, на роботі. Життя у місті сповільнилося, та не припинилося. Парки та сквери щодня прибираються, дерева й куці прокидаються після зими, а значить потрібно відкрити лунки, дати їм такого бажаного весняного повітря. Ми висаджуємо дерева! Неофіційно наречемо їх провісниками перемоги.

На площах Голосіївського району вже висаджені нові куці й злакові. А коли переможемо — обов'язково висадимо ще більше дерев. І, звісно, разом відбудуємо нашу Україну, зробимо її ще кращою».

DENIS SKVORTSOV, DIRECTOR OF THE MUNICIPAL ENTERPRISE OF THE DEPARTMENT OF GREEN PLANTATIONS OF HOLOSIIVSKYI DISTRICT: «WE PLANT TREES! AMONG OURSELVES WE CALL THEM HARBINGERS OF VICTORY»

On February 24, Denis Skvortsov enlisted in the 207th Battalion of the Armed Forces of Ukraine and went to defend strategically important facilities in Kyiv, the damage to which could threaten the environment and the population of the capital. He was joined by his colleagues — environment specialists. After a short period of training, Mr Skvortsov's work on duty was at the sites, monitoring the environmental situation in the city.

At the same time, the company, which is managed by Denis Skvortsov, continues to operate fully, along with all other regional enterprises on the maintenance of greenery in Kiev. «War is not a reason to stop work. — Denis thinks. — Until we have open battles, we are working. Who will take care of our city otherwise? Everyone who was not evacuated with children is at work. Life in the city slowed down, but did not stop. Parks and squares are cleaned every day, trees and

bushes wake up after winter, so you need to take care of them. We plant trees! Unofficially, we will call them harbingers of victory. New bushes and grasses have already been planted on the squares of the Holosiivskiy district. And when we win, we will definitely plant more trees. And, of course, together we will rebuild our Ukraine, make it even better.»

«ВІЙНА — ЦЕ НЕ ПРИЧИНА ЗУПИНЯТИ РОБОТУ.
ПОКИ У НАС НЕ ВЕДУТЬСЯ ВІДКРИТІ БОЇ —
МИ ПРАЦЮЄМО.»

«WAR IS NOT A REASON TO STOP WORK.
UNTIL WE HAVE OPEN BATTLES,
WE ARE WORKING.»

МАРІЯ ВОЛЬСЬКА, ЛАНДШАФТНИЙ ДИЗАЙНЕР КО
«КИЇВЗЕЛЕНБУД»: **«ВІДБУДУВАТИ УКРАЇНУ —
МОЯ НАЙВАЖЛИВІША МЕТА»**

Марію Вольську війна застала у Києві. І в перший же день вона вирішила, що з міста слід виїжджати. За тиждень прийшло розуміння, що це все відбувається насправді, що війна — не сон! Проте вона не зупиняє життя. Тому Марія, наскільки це можливо, працює віддалено, планує майбутнє озеленення міста і займається волонтерською діяльністю.

«Я зрозуміла, що потрібно щось робити, потрібно допомагати Україні перемогти. — каже Марія. — Тому організувала збір коштів та необхідних речей для 95-ої окремої десантно-штурмової бригади міста Житомир. Ще хочу допомогти людям з Ірпеня, Бучі та Гостомеля розібрати завали. Сьогодні в нас все єдине і спільне, і кожне окреме місто — це просто частинка моєї рідної країни.

По завершенню війни, після перемоги, звісно, все не буде, як раніше, зазначає Марія. Проте каже, що буде працювати і далі, але вже з розумінням, що найважливіша мета — заново відбудувати Україну.

MARIA VOLSKA, LANDSCAPE DESIGNER
OF KYIVZELENBUD: **«REBUILDING UKRAINE IS MY
MOST IMPORTANT GOAL»**

On the first day of the war Maria decided that she should leave the city. Within a week, it became clear that this was all really happening, that war was not just a nightmare. However, it does not stop life. Therefore, Maria, as far as possible, works remotely, plans future landscaping of the city and is involved in volunteering.

«I understand that something needs to be done, we need to help Ukraine win». That was why she organized a fundraiser and all the necessary things for the 95th Separate Assault Brigade of Zhytomyr. «I also want to help people from Irpen, Bucha and Gostomel to dismantle the blockages. Today we have everything united and common, and every single city is just a part of my country.» — Maria says.

«After the war, after the victory, of course, nothing will be as it was before», says Maria. She will continue to work with the understanding that the most important goal is to rebuild Ukraine.

ВАСИЛЬ КОЛОС, ГОЛОВНИЙ АГРОНОМ
КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА УЗН
ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ: **«Я ВЖЕ
ПЛАНУЮ, ЯК БУДУ САДИТИ ДЕРЕВА В
КИЄВІ. ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА!»**

Як тільки стало відомо, що в Україну прийшов ворог, Василь Колос евакуював сім'ю на Тернопільщину, а сам з 25 лютого став у лави Збройних сил України, щоб захищати державу. Про жорстокі бої у рідному селі Богданівка у Київській області дізнавався з новин, а себе ж заспокоював тим, що його рідні живі й здорові, а вже з загарбниками українські захисники впоруються.

Зараз Василь жартує, що працює на два фронти: «Я був призначений командиром взводу, тому відповідаю ще за 28 воїнів, яким потрібно зберегти життя. Як дитина каже — в тата тепер інша робота. Звісно, перемога — це найбільша мрія, навіть не мрія, а мета. І переконаний, що вона не за горами. Ми її наближаємо, як можемо.

Адже весна почалася, а значить, пора озеленювати країну. Я вже планую, як буду садити дерева в Києві. Впевнений, що вже скоро висадимо першу сотню крупномірів на Подолі. Все буде Україна!»

VASYL KOLOS, CHIEF AGRONOMIST OF THE
MUNICIPAL ENTERPRISE OF THE DEPARTMENT
OF GREEN PLANTATIONS OF PODILSKYI
DISTRICT: **«I AM ALREADY PLANNING HOW TO
PLANT TREES IN KYIV. EVERYTHING WILL BE,
UKRAINE!»**

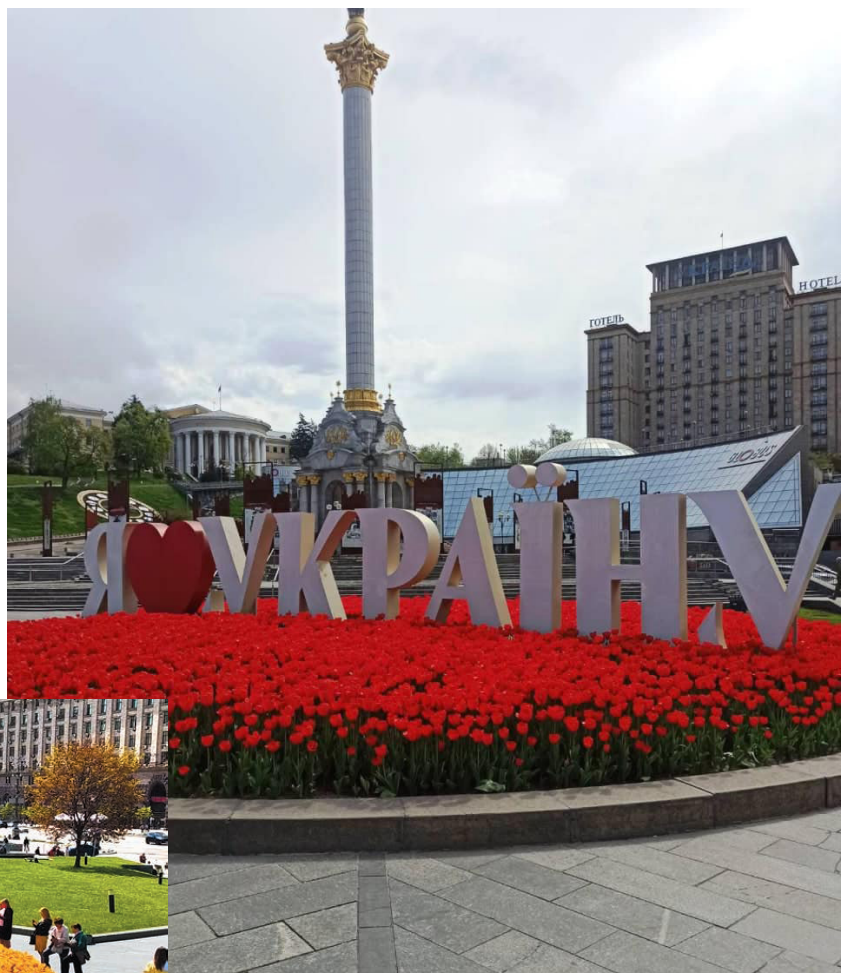
As soon as it became known that the enemy had come to Ukraine, Vasyl Kolos evacuated his family to the Ternopil region, and on February 25 he joined Armed Forces of Ukraine to defend the state. He learned about the brutal fighting in his native village of Bohdanivka in the Kyiv region from the news, and reassured himself that his family was alive and well, and that the Ukrainian defenders would be able to defeat the invaders.

Now Vasyl jokes that he works on two fronts: «I was appointed platoon commander, so I am responsible for 28 other soldiers who need to stay alive. As my child says, dad has a different job now. Of course, victory is the greatest dream, not even a dream, but a goal. And I am convinced that it is not far off. We are doing everything we can to bring it closer. After all, spring has begun, so it's time to plant greenery in the country. I am already planning how to plant trees in Kyiv. I am sure that we will soon land the first hundred large-scale trees in Podil. Everything will be, Ukraine!»

МИР ПІД ЧАС ВІЙНИ/PEACE DURING THE WAR

Україна, Київ, Майдан Незалежності,
весна 2022. Фото КО «Київзеленбуд»
Ukraine, Kyiv, Independence Square,
spring 2022. Photo by KO «Kyivzelenbud»

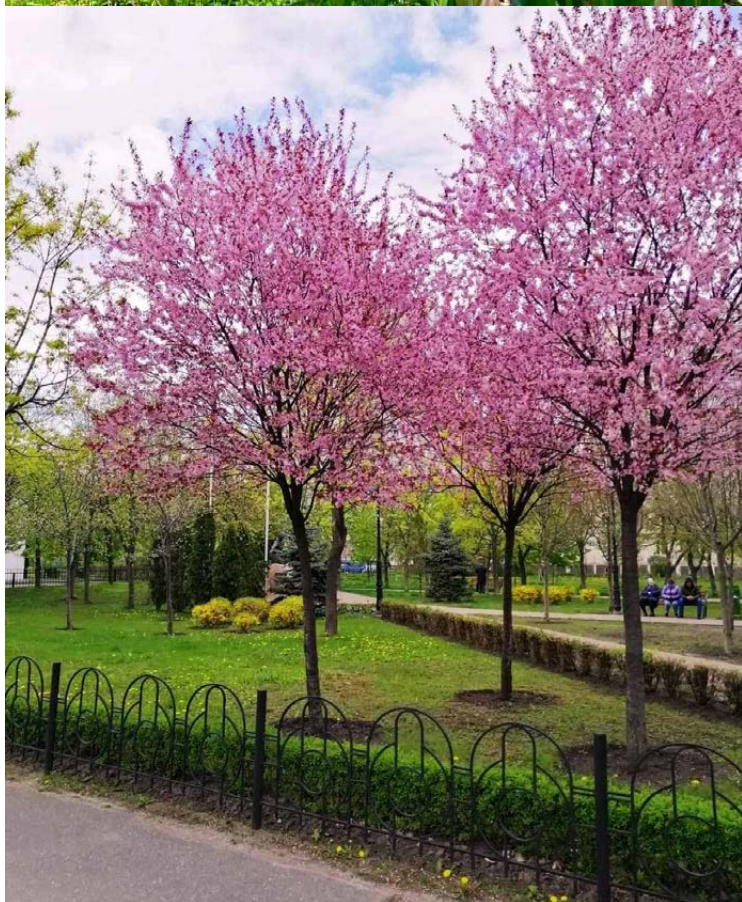
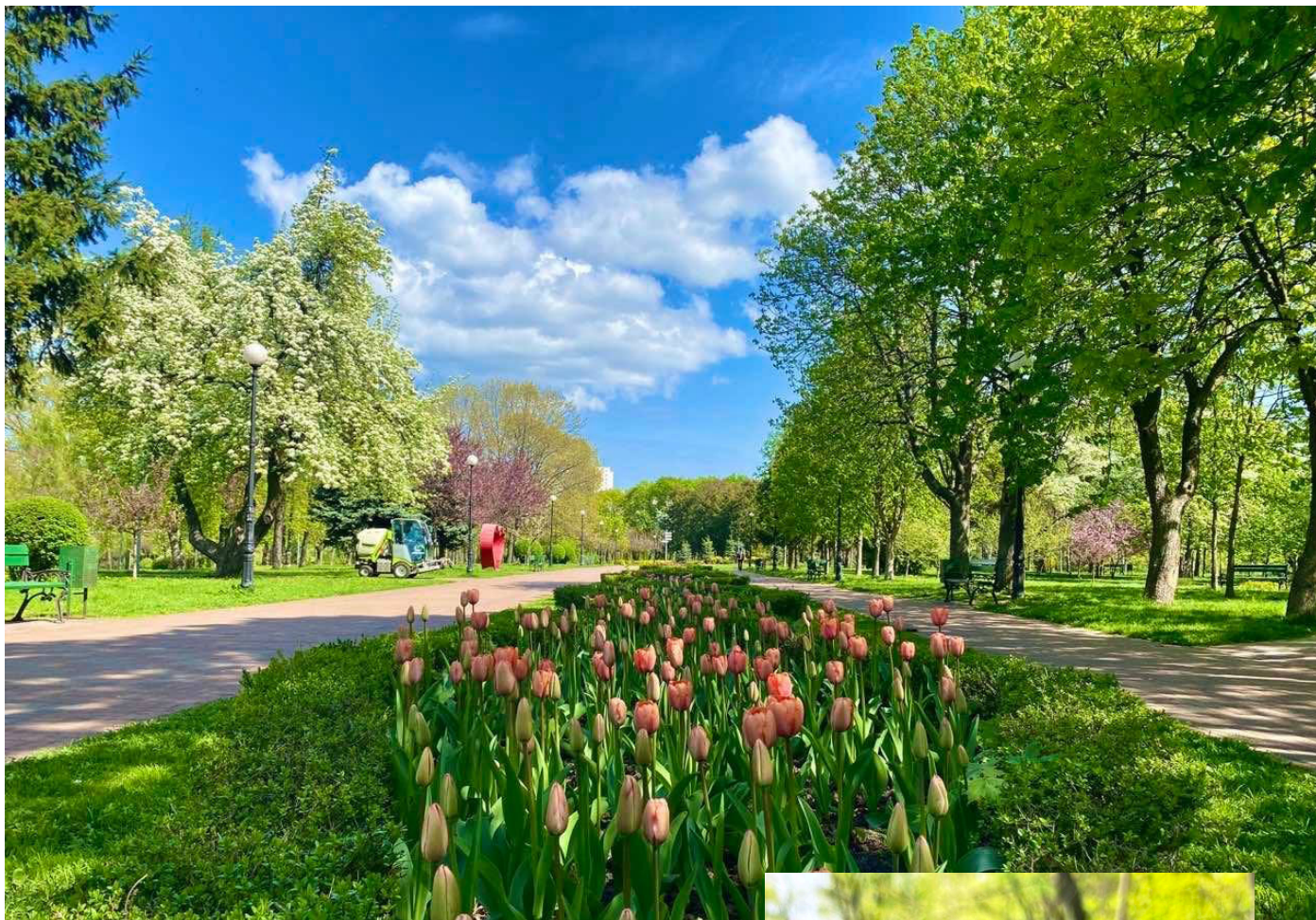

Україна, Київ, Майдан Незалежності, весна 2022. Фото КО «Київзеленбуд»
Ці тисячі тюльпанів були висаджені ще минулого року. Хай вони надихають вас на Перемогу!

Ukraine, Kyiv, Independence Square, spring 2022. Photo by KO «Kyivzelenbud».
These thousands of tulips were planted last year. Let them inspire you to Victory!

МИР ПІД ЧАС ВІЙНИ/PEACE DURING THE WAR

Парк біля кінотеатру Братислава

Парк «Перемога»

Хай ця краса надихає вас на Перемогу!/
May this beauty inspire you to Victory!

Фото надані КП «Київзеленбуд»

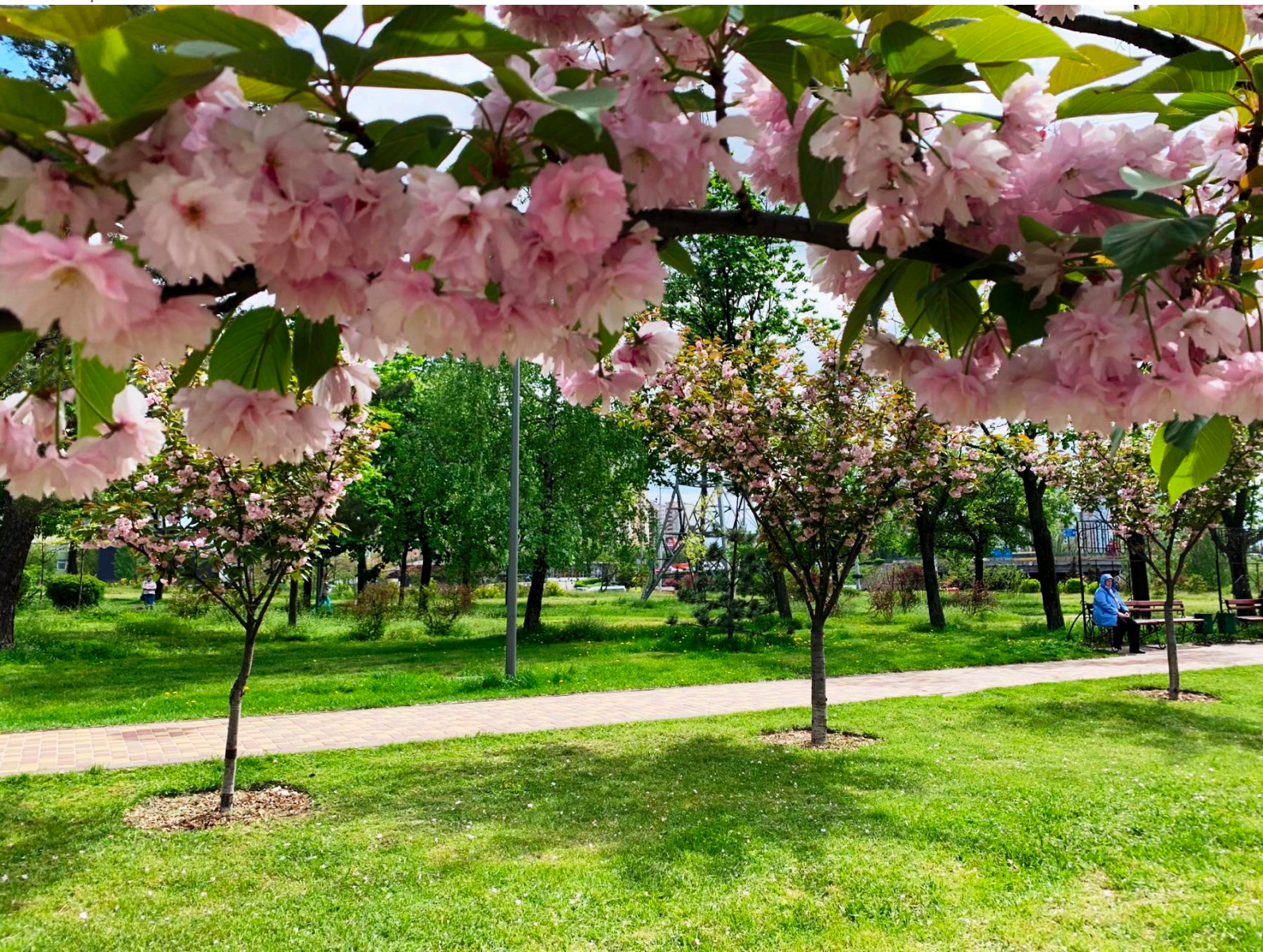
Парк «Фестивальний»

Парки Києва весной 2022. Фото КО «Київзеленбуд»
Parks of Kyiv in the spring of 2022. Photo by КО «Kyivzelenbud»

Парк «Фестивальний»

Парк «Киото»

ДО ПЕРЕМОГИ/TO VICTORY

МІЙ САД – МІЙ ПОРЯТУНОК, АБО САМШИТОВА ВОГНІВКА ЯК АНТИДЕПРЕСАНТ
МАЙЯ ДАВИДОВА, ЛАНДШАФТНА ДИЗАЙНЕРКА,
ЖУРНАЛІСТКА

«Нашому поколінню довелося пережити «соціалізм для обраних», катастрофу на ЧАЕС, перебування, революцію гідності, анексію Криму та частини Донбасу. До випробувань на міцність додався ковід-19. Ми долали перешкоди, загартувалися та продовжували жити – із шрамами на серці, з невірним оптимізмом та вірою в краще майбутнє. Але навіть у страшному сні я не могла уявити, що прийде війни. І хоч вона ще не скінчилася, та передчуття перемоги нічигає, і починаєш згадувати, що рятувало у ці часи. Мене – насамперед, віра в наші Збройні Сили, незламний дух української нації і поведінка нашого Президента, який у критичний момент став взірцем для політиків. А ще... самшитова вогнівка... Війна застала мене з чоловіком в нашому замиському будинку на Лівому березі Києва, виїхати не змогли. Ліворуч від нас палали Бровари, праворуч – чули вибухи з Вишгорода. Попереду – під обстрілом ворога ТЕЦ 6. Бачили ракети в небі і пожежі на обрії, дихали гаром і цілодобово стежили на новинами. Психічна напруга була критичною. Кажуть, коли тобі погано, почни піклуватись про когось. Згадала, що восени не обробила самшити від вогнівки. Тож кинулась рятувати їх та сад від шкідників, – як мені тоді здалося. Насправді, це сад мене рятував. Спочатку обробила самшити від вогнівки, а потім взяла до рук секатор – і таке на мене напало натхнення, що з туй я вистригла тризуб. Є ще дещо, що набуло для мене нового значення і сенсу: друковані видання, і зокрема, мій улюблений «Ландшафт і архітектура». Раніше, сидючи у затишку під соснами за ранковою кавою, любила гортати його сторінки... Але справжню цінність усвідомила, коли внаслідок бомбардувань наша місцевість на дві доби лишилася без електрики. Рятували вночі ліхтарик на сонячній батареї та багаторічна підписка журналу «Ландшафт і архітектура» – з красивими картинками садів і парків, розповідями про гарне, мирне життя. Інша література чомусь не «заходила».

MY GARDEN IS MY SALVATION, OR BOXWOOD FIREWOOD AS AN ANTIDEPRESSANT
MAYA DAVYDOVA, LANDSCAPE DESIGNER, JOURNALIST

«Our generation had to go through «socialism for the elect», the Chernobyl disaster, perestroika, the revolution of dignity, the annexation of Crimea and parts of Donbass. Covid-19 was added to the strength tests. We overcame obstacles, hardened and continued to live – with scars on our hearts, with incorrigible optimism and faith in a better future. But even in a nightmare, I could not imagine that war would come. And although it is not over yet, the premonition of victory grows stronger, and you begin to remember what saved you in those times. For me, first of all, it was my belief in our Armed Forces, the indomitable spirit of the Ukrainian nation, the behavior of our President, who at a critical moment became a model for politicians and... the Box Tree Moth. The war caught me and my husband in our country house on the Left Bank of Kyiv, that we could not leave. Brovary was burning to our left, and explosions from Vyshgorod were heard to our right. We saw rockets in the sky and fires on the horizon, breathed fumes and watched the news around the clock. Mental stress was at a critical level. They say when you feel bad, start taking care of someone. I remembered that in the fall I did not treat boxwood against the pests. So, I rushed to save the boxwood and the garden from pests. As it seemed to me then, in fact, that is the garden that saved me. First, I processed boxwood from the Box Tree Moth, then I picked up secateurs and I was so inspired that I cut a trident out of white cedar. There is something else that has gained new meaning and significance for me: printed publications, and in particular, my favorite «Landscape and Architecture». Previously, sitting in the comfort under the pines for morning coffee, I loved flipping through its pages... But I realized the real value when, as a result of the bombing, our area was left without electricity for two days. I was rescued by flashlights at night and «Landscape and Architecture» magazine with beautiful pictures of gardens and parks, stories of good, peaceful life. I could not accept other literature.»

«ЛЮБОВ ДО ЗЕМЛІ ДАЄ НАМ СИЛУ ЖИТИ»
НАТАЛКА ФІЦІЧ, ТЕЛЕВІЗІЙНА ЖУРНАЛІСТКА

«Знаєте, що найбільше вразило мене у поїзді до Ірпеня та Бучі після звільнення цих міст? Не знищені будинки, не розбиті дороги і понівечені машини. Ні. Вразила одна маленька деталь. Ми вже передали ліки і рухались дорогою з міста, а назустріч стояв багатокілометровий затор з тих містян, які їхали прибирати і лагодити свої домівки. Люди нервували, курили, слухали музику. І раптом серед цього моря машин, я помітила одну з відкритим багажником, вщент заповненим саджанцями. Причому, вона була звичайною приватною – власник їхав садити сад! Уявляєте собі? Навколо – понищені будинки, розбиті дороги, понівечені машини, а цей господар їде садити сад. І в цьому стільки любові до землі і віри в майбутнє, що на серці стало тепліше. Можливо, саме завдяки цій любові до своєї землі українці століттями виживають під натиском орди. Що б не сталося, але приходять весна, і треба скопати, засіяти, посадити і виростити врожай. Оця тяга до землі і дає нам силу жити попри все. Просто треба садити сад».

«LOVE FOR THE EARTH GIVES US THE STRENGTH TO LIVE»
NATALKA FITSYCH, TV JOURNALIST

«Do you know what impressed me the most on the trip to Irpen and Bucha after the liberation of these cities? Not the destroyed houses, nor the broken roads, nor the damaged cars. No. One small detail stuck. We had already handed over the medicine and were on our way out of the city, and there was a multi-kilometer traffic jam caused by those citizens who were going to clean and repair their homes. People were nervous, smoked, listened to music. And suddenly in the middle of this sea of cars, I noticed one with an open trunk, completely filled with seedlings. And the usual private owner went to plant a garden! Can you imagine? Around – destroyed houses, broken roads, damaged cars, and this owner goes to plant a garden. And this demonstration of love for the earth and faith in the future warmed my heart. Perhaps it is thanks to this love for their land that Ukrainians have survived for centuries under the pressure of the horde.

Whatever happens, spring is there and summer is coming, we need to dig, sow, plant and grow crops. This longing for the earth gives us the strength to live in spite of everything. You just have to plant a garden».

Текст, фото: Майя Давидова, ландшафтна дизайнерка, журналістка
Text, photo: Maya Davydova, landscape designer, journalist

Текст, фото: Наталка Фіціч, телевізійна журналістка
Text, photo: Natalka Fitych, TV journalist

Текст: L&A та Сади Перемоги

САДИ ПЕРЕМОГИ. VICTORY GARDENS

Росія хоче нас винищити не лише зброєю, а й штучним голодом. Загарбники крадуть зерно, овочі; вивозять або знищують сільськогосподарську техніку. У Харкові вони повністю знищили єдиний в Україні Національний центр генетичних ресурсів рослин, де зберігалося понад 160 тисяч сортів і гібридів з усього світу. Селекціонери з усіх країн одержували зразки з цього генофонду, щоб створювати свої сорти. Банк насіння зберігся навіть за часів німецької окупації, але не пережив «асвабдителей».

ООН попереджає, що війна в Україні призведе до глобальної продовольчої кризи, спричинить підвищення цін на продукти харчування, а бідні країни Африки та Азії, будуть вимушені голодувати.

Загроза голоду існує й для українців. Внаслідок війни майже 30% населення потребуватиме життєво необхідної гуманітарної допомоги, тому що третина с/г угідь не буде засіяна, а потенційні втрати с/г продукції за різними групами складатимуть від 32 до 71%.

Від ворожої навали нас захищають ЗСУ, а наше завдання – забезпечити себе і тих, хто на передовій, достатньою кількістю якісних продуктів, які ми самі виростимо у Victory Gardens, Садах Перемоги!

ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Сади Перемоги <https://sadyperemohy.org/> – всеукраїнська ініціатива, спрямована на ефективне використання доступних земельних ділянок і спрямування ресурсів для вирощування продуктів харчування. Цей проект фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International. Ще під час Першої світової війни влада Канади організувала акцію «Сад в кожен дім»: домовласників заохочували до садівництва та утримання курей. За часи Другої світової війни у Великій Британії для Victory Gardens використовувалися пусити, парки й галявини, спортивні поля, задні двори та дахи багатоквартирних будинків. А майже третина всіх овочів, вирощених у США протягом Другої світової війни походила само з Садів Перемоги.

У воєнний час уряди заохочували людей садити ці сади як для поповнення свого раціону, так і для підвищення морального духу, оскільки садівники мали змогу пишати своєю працею та отримувати винагороду у вигляді врожаю. Сади Перемоги стали частиною повсякденного життя у тилу, «домашнім фронтом» у цих країнах.

«Ми запустили цю програму, бо передбачаємо проблеми з продовольчою безпекою навіть після закінчення війни, – розповідає Тетяна Лебукорська, керівниця ініціативи в Україні, – орієнтувались в першу чергу на територіальні громади та людей, що постійно проживають у селі. Там є зовсім не задіяні під сільське господарство землі, є ділянки біля шкіл, дитячих садків, сільських рад, тощо. Закликаємо територіальні громади максимально задіяти ці землі. Кільком територіальним громадам ми допомогли насінним матеріалом. Крім цього, насінням овочів допомогли більш ніж 3-м тис. сімей з регіонів, які найбільше постраждали від війни, сім'ям, що виховують усиновлених дітей. Також ми закликаємо всіх висаджувати більше і так званих «борщових наборів» та інших продуктів для тих, хто не має можливості вирощувати самостійно. Важко відстежити точну кількість людей та громад, які вже долучилися до ініціативи, але по тегах в соцмережах, по зростанню активності на Фейсбук бачимо, що з кожним днем їх стає все більше. Приємно, що ті, хто раніше вирощували тільки квіточки на своїй дачі, вперше в житті посадили картоплю, моркву, буряк тощо».

Russia wants to exterminate us not only with weapons, but also with artificial starvation. Invaders steal grain, vegetables; take out or destroy agricultural machinery. In Kharkiv, they completely destroyed the only National Center for Plant Genetic Resources in Ukraine, which housed more than 160,000 varieties and hybrids from around the world. Breeders from all countries received samples from this gene pool to create their own varieties. The seed bank survived even during the German occupation, but did not survive the «liberators».

The UN warns that the war in Ukraine will lead to a global food crisis, increase food prices, and poor countries in Africa and Asia will be forced to starve.

The threat of famine also exists for Ukrainians. As a result of the war, almost 30% of the population will need vital humanitarian assistance, because a third of agricultural land will not be sown, and the potential loss of agricultural production in different groups will range from 32 to 71%. We are protected from the enemy invasion by the Armed Forces of Ukraine, and our task is to provide ourselves and those who are at the forefront with a sufficient number of quality products that we will grow in Victory Gardens!

HISTORY AND MODERNITY

Victory Gardens <https://sadyperemohy.org/> is an all-Ukrainian initiative aimed at the efficient use of available land and the allocation of resources for growing food. This project is funded by the Government of Canada and implemented by Alinea International.

Even during the WWI, the Canadian government organized a «Garden for Every Home» campaign: homeowners were encouraged to garden and keep chickens. During WWII in the UK, the Victory Gardens used wastelands, parks and lawns, sports fields, backyards and roofs of apartment buildings.

And almost a third of all vegetables grown in the United States during WWII came from the Victory Gardens.

During the war, governments encouraged people to plant these gardens both to supplement their diet and to increase morale, as gardeners were able to be proud of their work and receive a reward in the form of crops.

Victory Gardens have become part of everyday life in the rear, the «home front» in these countries.

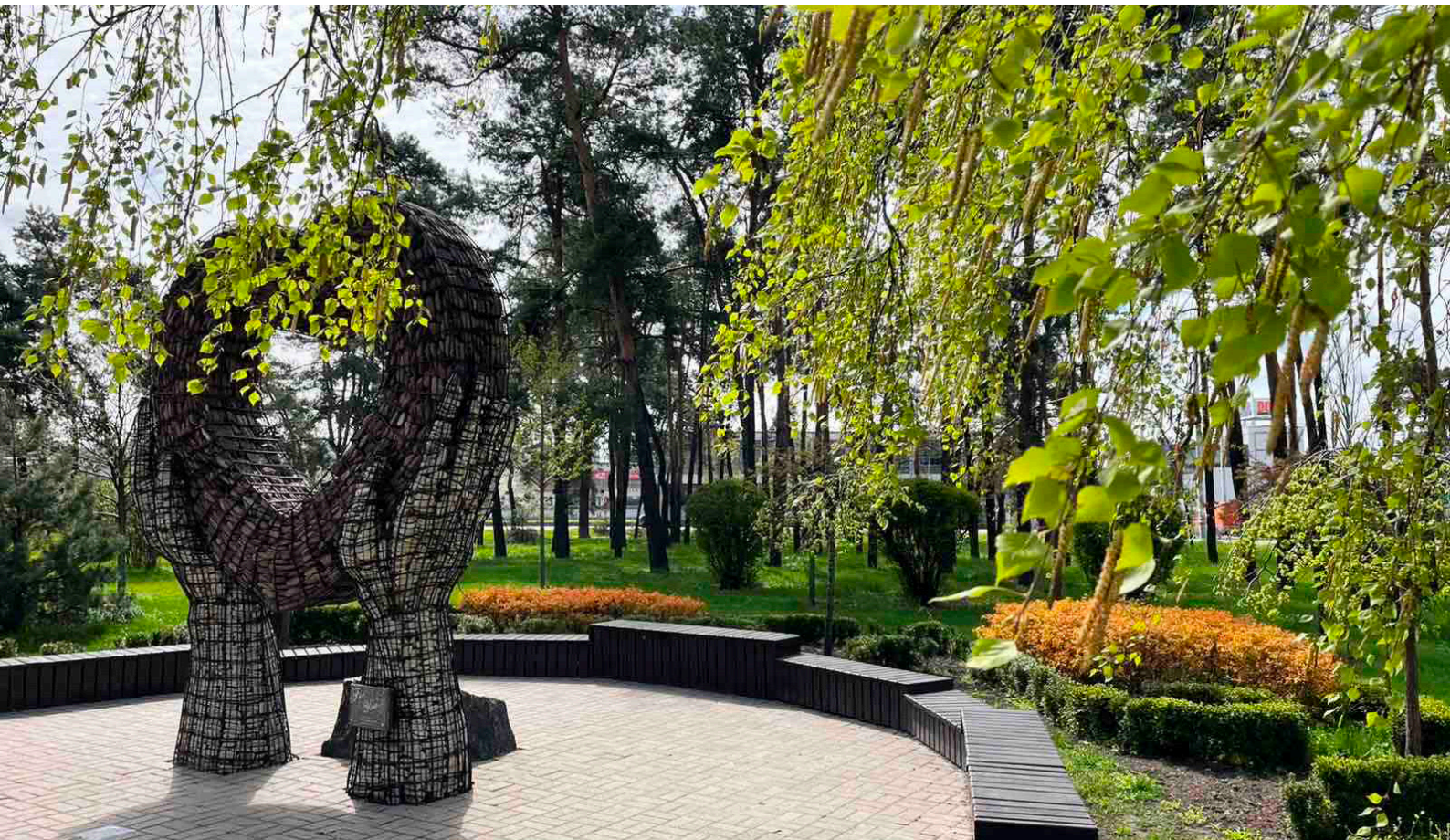
«We launched this program because we anticipate food security problems even after the end of the war,» said Tetyana Lebukhorska, Ukraine's head of the initiative. There are lands not used for agriculture at all, there are plots near schools, kindergartens, village councils, etc. We call on local communities to use these lands as much as possible. We helped seeds to several local communities. In addition, vegetable seeds have helped more than 3,000 families in the war-torn regions, families raising adopted children.

We also encourage everyone to plant more so-called «borscht sets» and other products for those who do not have the opportunity to grow on their own. It is difficult to track the exact number of people and communities who have already joined the initiative, but the tags on social networks, the growth of activity on Facebook, we see that every day they become more and more. It is nice that those who used to grow only flowers in their country house planted potatoes, carrots, beets, etc. for the first time in their lives.»

МИР ПІД ЧАС ВІЙНИ/PEACE DURING THE WAR

Парк Малишка

Хай ця краса надихає вас на Перемогу!/May this beauty inspire you to Victory!

Парк вздовж проспекту Р.Шухевича

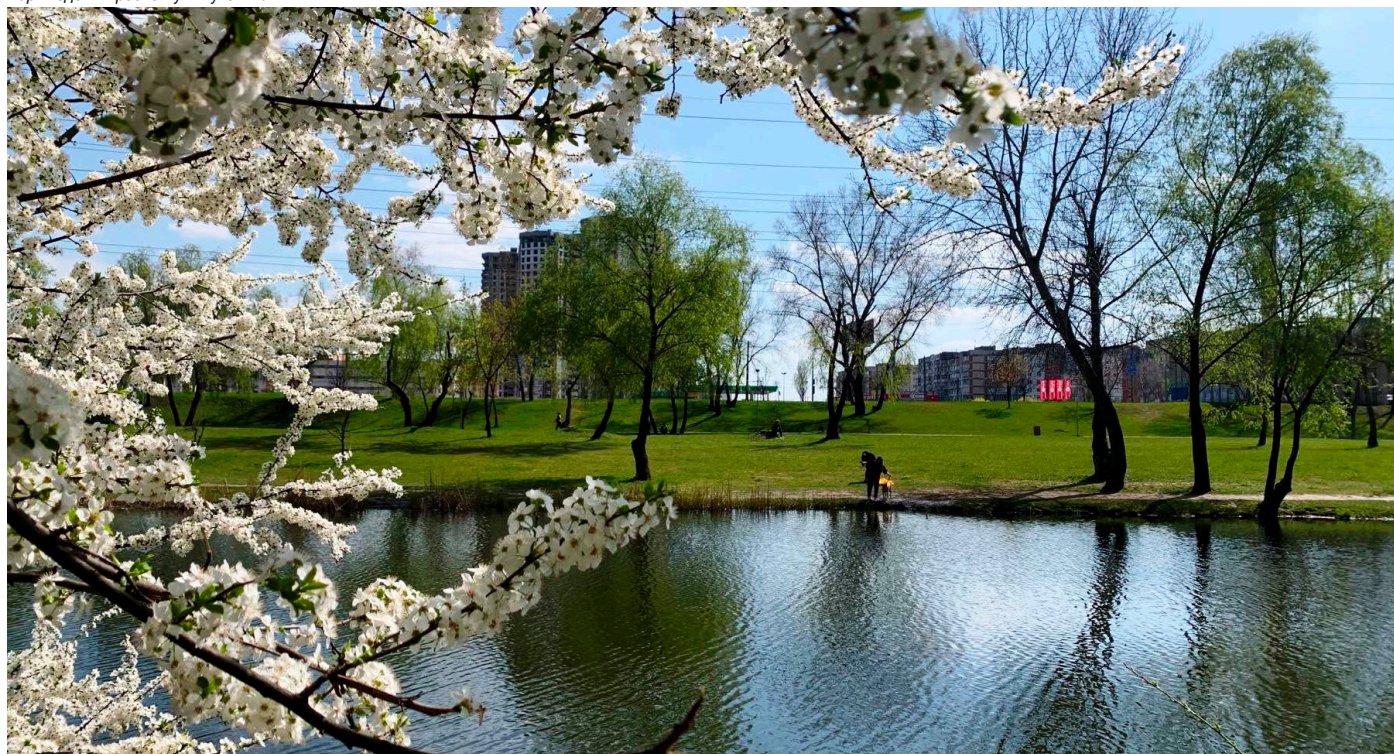

Фото надані КП «Київзеленбуд»

Парк «Відрадний»

Парки та сквери Києва весною 2022. Фото КО «Київзеленбуд»
Parks and squares of Kyiv in the spring of 2022.
Photo by КО «Kyivzelenbud»

Парк «Відрадний»

Сквер на вул. Прорізній

ДО ПЕРЕМОГИ/ТО VICTORY

УКРАЇНСЬКА АРХІТЕКТУРА БУДЕ НЕСТИ НОВІ СЕНСИ

ОЛЕКСАНДР БАРАНОВСЬКИЙ, КООРДИНАТОР
ПРОЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ АРХІТЕКТОРІВ
УКРАЇНИ

Ворог підступно нищить все на своєму шляху – наші будинки, школи, лікарні, культурну спадщину, цивільну інфраструктуру. В умовах війни архітектори України швидко об'єдналися для відбудови українських міст, громадських просторів, об'єктів інфраструктури. І вже 21 березня 2022 року був опублікований Маніфест архітекторів України. Він складений та підписаний представниками Національної спілки архітекторів України, Архітектурна Палата НСАУ, ГО Ukrainian BIM Community та провідних проектних бюро нашої країни. У ньому, зокрема, фахівці проголосили, що нова архітектура України буде сучасною, європейською, заснованою на наших традиціях, але з новими сенсами без типових російсько-радянських нарративів і форм. «Ми маємо забути про типовість, сірість, безликість і безіменність, бо там, де панують ці форми, рано чи пізно з'являється «руський мир», – читаємо у Маніфесті, – ми не такі по суті. Ніколи такими не були і не будемо. Саме тому, ми відбудуємо Україну, створюючи нове. Відбудуємо Україну, бо хочемо, можемо і знаємо як!» Українська архітектура має нести нові сенси: повагу до людини, важливість спільних просторів, енергонезалежність, доступність, безпеку, силу громад. Нові сенси з'являться на основі принципів взаємодії, спільнотворення, підтримки та оборони. Символи радянського колоніального минулого повинні зникнути з обличчя наших міст, а ідея свободи стане фундаментом нової архітектури. Архітектури нашої української незалежності.

Сьогодні ми – архітектори, об'єднані, згуртовані та готові творити нову Україну. вторгнення Росії в Україну принесло нашій землі лихо і руйнування, які рано чи пізно доведеться відбудувати, зокрема, шляхом реконструкції міст, селищ та сіл, житлових та соціальних, промислових та інфраструктурних об'єктів, бо без цього неможливе повноцінне життя українців».

Це проблеми, від яких залежить майбутнє нашої країни. У нинішній ситуації ми навіть не уявляємо масштабу цих проблем. Але починати їх вирішувати потрібно вже сьогодні. З метою консолідації зусиль спільноти Палата архітекторів України, що входить до Національної спілки архітекторів України, створила Координаційний центр для розробки стратегії оновлення наших міст та муніципалітетів. В обласних організаціях Національної спілки архітекторів України розпочалася робота над концепцією стратегічного розвитку української архітектури після перемоги над окупантом. Вже опубліковано проєкт концепції Львівської обласної організації НСАУ.

Символічно звучить перший пункт цього документу, де Україна проголошується новим bastionом свободи у Європі, архітектура якого є складовою національної культури українців. Україна готова і повинна реалізувати нову суспільно-економічну модель, стати інвестиційно привабливою платформою для розвитку науки та впровадження сучасних світових технологій. Програма реалізації цієї концепції – важливий документ у сфері архітектури та містобудування. Але для повноцінного її впровадження повинна бути прийнята загальнодержавна концепція для усіх галузей господарства, так званий «Український план Маршала».

UKRAINIAN ARCHITECTURE WILL HAVE NEW MEANINGS

OLESKANDR BARANOVSKY, PROJECT COORDINATOR
OF THE NATIONAL UNION OF ARCHITECTS OF
UKRAINE

The enemy is insidiously destroying everything in its path – our homes, schools, hospitals, cultural heritage, civilian infrastructure. During the war, Ukrainian architects quickly united to rebuild Ukrainian cities, public spaces, and infrastructure. And on March 21, 2022, the Manifesto of Architects of Ukraine was published. It was compiled and signed by representatives of the National Union of Architects of Ukraine, the Architectural Chamber of the NSAU, the NGO Ukrainian BIM Community and the leading design bureaus of our country. In it, experts proclaimed that the new architecture of Ukraine will be modern, European, based on our traditions, but with new meanings without the typical Russian-Soviet narratives and forms. «We must forget about typicality, grayness, impersonality and namelessness, because where these forms prevail, sooner or later the Russian Peace” appears, states the Manifesto. This is not our essence, it never has been and never will be. That is why we are rebuilding Ukraine, creating a new one. We will rebuild Ukraine because we want to, we can and we know how!»

Ukrainian architecture must have new meanings: respect for people, the importance of common spaces, energy independence, accessibility, security, community strength. New meanings will emerge based on the principles of interaction, collaboration, support and defense. Symbols of the Soviet colonial past must disappear from the face of our cities, and the idea of freedom will become the foundation of the new architecture. Architecture of our Ukrainian independence.

Today we are architects, united and ready to create a new Ukraine. Russia's invasion of Ukraine has brought disaster and destruction to our land, which will sooner or later have to be rebuilt, in particular through the reconstruction of cities, towns and villages, housing and social, industrial and infrastructural facilities, because without this a full life for Ukrainians is impossible. These are the problems on the solution of which the future of our country depends. In the current situation, we do not even know the scale of these problems. But we need to start solving them today. In order to consolidate the efforts of the community, the Chamber of Architects of Ukraine, a member of the National Union of Architects of Ukraine, has established a Coordination Center to develop a strategy for the renewal of our cities and municipalities. The regional organizations of the National Union of Architects of Ukraine have begun work on the concept of strategic development of Ukrainian architecture after the victory over the occupier. The draft concept of the Lviv regional organization of the NUAU has already been published. The first paragraph of this document is symbolic, where Ukraine is proclaimed a new bastion of freedom in Europe, whose architecture is part of the national culture of Ukrainians. Our state is ready and must implement a new socio-economic model, become an investment-attractive platform for the development of science and the introduction of modern world technologies. The program for the implementation of this concept is an important document in the field of architecture and urban planning. But for its full implementation, a nationwide concept for all sectors of the economy, a so-called «Ukrainian Marshall Plan», must be adopted.

ДОПОМОГА УКРАЇНЦЯМ/HELP TO UKRAINIANS

ІРИНА КУЧМА, ЛАНДШАФТНА ІНЖЕНЕРКА (БУДВА, ЧОРНОГОРІЯ) ТА УКРАЇНСЬКО-ЧОРНОГОРСЬКА АСОЦІАЦІЯ «ДОБРО ДЄЛО»

«Я хочу розказати про нашу українсько-чорногорську асоціацію «Добро Дєло», де я є одна із співзасновниць і директорів. Найкритичнішими проблемами, з якими зараз стикаються українські біженці в усіх країнах, а Чорногорія не є винятком: житло, працевлаштування, дитяче дозвілля, додатковий заробіток. Навмисне не згадую про харчування, одяг, гігієну – це досить прості позиції, які зараз закривають волонтери. Втім, їхні сили не безкінечні, тож цей ресурс скоро може вичерпатись. Думаю, більшість починає усвідомлювати, що треба будувати довгострокові плани та стратегії. Ми починаємо працювати над більш глобальними проблемами.

1 Створити базу роботодавців, які можуть написати мені в приват. Будь-які приватні замовники, готелі, офіси, фермерські господарства, я готова включитися в процес у підборі персоналу. На узбережжі через півтора місяці станеться колапс, тож ще є час допомогти людям знайти роботу у різних куточках Чорногорії.

2 Якщо у вас є нерухомість чи земля, які не використовуються належним чином, то у нас є бізнес-ідеї та вільні руки для реалізації. Хто готовий започаткувати разом реальні спільні проекти (не на словах, а на ділі), пишіть мені і будемо обговорювати.

3 Дитяче дозвілля, мовні табори, відпочинок. В країні існує багато занедбаних туристичних об'єктів, у які зараз є шанс вдихнути нове життя. Якщо у вас є данні про такі об'єкти, чи зв'язок з власниками, дайте знати.

Я проживаю в Чорногорії вже більше восьми років. Я гарно розбираюся в документах, та, на жаль – в правових моментах, маючи й негативний досвід ділових відносин. Тож для тих, хто готовий вести адекватний діалог, я відкрита. Ми не маємо на меті займатися бізнесом, у асоціації інші плани і цілі. Але ми хочемо допомогти всім, хто готовий працювати разом на результат.

Все буде Україна!»

<https://dobrodjelo.me/?fbclid=IwAR2HnRZt9VuGA7aLPriR4h9HecLFMuniiKUEkgNfbdrhEVHj2Iszl1Z3WEY#top>

IRINA KUCHMA, LANDSCAPE ENGINEER, BUDVA, MONTENEGRO

«I would like to tell about our Ukrainian-Montenegrin association «Good Deed», where I am one of the co-founders. The most critical problems Ukrainian refugees currently facing in all countries, and Montenegro is no exception, are housing, employment, children's leisure, and extra income. I intentionally do not mention food, clothing, hygiene, because these are fairly simple needs that are now covered by volunteers. However, their strength is not infinite, so this resource may soon run out. I think most are strat to realise the need for long-term plans and strategies. We are up to work on more global issues.

1 Create a database of employers who can write to me in private. Any private customers, hotels, offices, farms, I am ready to get involved in the recruitment process. The high touristic season will start in a month and a half, so there is still time to help people find work in different parts of Montenegro.

2 If you have a real estate or a plot of land that is not used properly, then we have business ideas and helping hands to put to good use. Whoever is ready to start real joint venture projects with me (not in words, but in deeds), write to me and we will discuss them.

3 Children's leisure, language camps, recreation. There are many abandoned tourist sites in the country that now have a chance to breathe new life. If you have information about this sort of facilities, or contacts of their owners, let me know.

I have been living in Montenegro for more than eight years. I am well versed in documents, and, unfortunately, in legal matters, having had a negative experience in business relations. So, for those who are ready to have a proper discussion, I am open to dialogue. We do not intend to do business; the association has other plans and goals. But we want to help everyone who is willing to work together in achieving results.

Everything will be done for Ukraine!»

<https://dobrodjelo.me/?fbclid=IwAR2HnRZt9VuGA7aLPriR4h9HecLFMuniiKUEkgNfbdrhEVHj2Iszl1Z3WEY#top>

ЛАУРА ПЛІЧА-СТАНКЕВИЧА(ЛАТВІЯ) ЗАПРОШУЄ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЕГ ДО СПІВПРАЦІ

«Україна та країни Балтії завжди були тісно пов'язані у сфері ландшафтного будівництва та матеріалів для саду. Кожен латвійський ландшафтний архітектор знає, що таке «граніт з України». Компанія «Ландшафтне будівництво», яка виконує як благоустрою, так і ландшафтні роботи, а також представляє декілька брендів ландшафтних будівельних матеріалів у Латвії, має на меті посередництво в постачанні ландшафтно-будівельних матеріалів у Балтійському регіоні. Наші амбіції ґрунтуються на нашій філософії та переконанні – якісні, доступні та екологічно відповідальні ландшафтні матеріали допомагають створювати якісні, інклюзивні та стійкі ландшафти!»

Контактна особа: Лаура Пліча-Станкевича моб.: +371 29227644
електронна пошта: laura@landscapeconstruction.lv

LAURA PLIČA-STANKEVYCH (LATVIA) INVITES UKRAINIAN COLLEAGUES TO COOPERATE

«Ukraine and Baltic countries have always been tightly connected in the field of landscape construction and materials for outdoors. Every Latvian landscape architect knows, what is "granite from Ukraine". The company "Landscape construction", executing both hardscaping and landscaping works, as well as representing several brands of landscape building materials in Latvia, aims at mediating supply of landscape construction materials within the Baltic region. Our ambition roots in our philosophy and conviction – qualitative, affordable, and ecologically responsible landscape materials help to create qualitative, inclusive, and sustainable landscapes!»

Contact person: Laura Pliča-Stankeviča mobile: +371 29227644
e-mail: laura@landscapeconstruction.lv

ДО ПЕРЕМОГИ/TO VICTORY
КАРТИНИ З ОБКЛАДИНКИ/ART

Ольга Гайдамака, миткиня, дизайнерка
Olga Gaidamaka, artist, designer

Купальські ворожіння
Bathing divination

Берегиня Чернігова
Guardian of Chernihiv

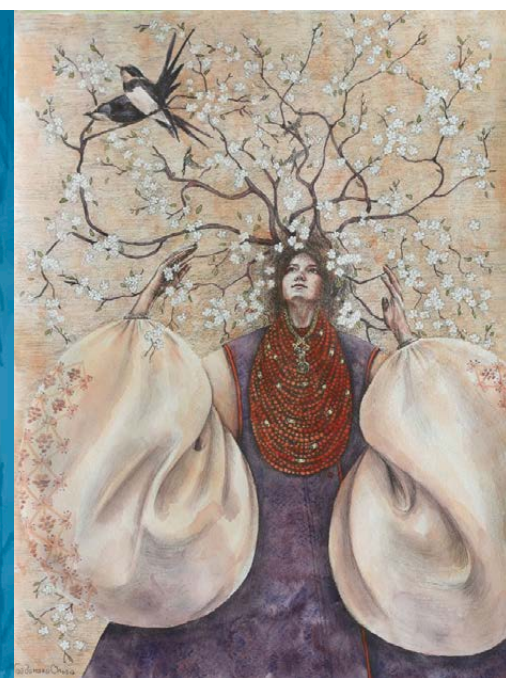
**НЕЗВИЧНИЙ ПОГЛЯД
НА УКРАЇНСЬКУ
ТРАДИЦІЙНУ КУЛЬТУРУ**
AN UNUSUAL VIEW
OF UKRAINIAN
TRADITIONAL CULTURE

Ми використали на обкладинці картини у художниці Олі Гайдамаки не тільки тому, що у автора незвичний погляд на українську культуру, а ще й тому, що коріння миткині – на Чернігівщині, яка зазнала страшних руйнувань від загарбників...

L&A used on the cover of the picture by artist Olya Haidamaki not only because they have an unusual view of Ukrainian culture, but also because the roots of the artist – in Chernihiv region, which suffered terrible damage from racist invaders...

Дім
House

Картини Ольги є в приватних колекціях України, Канади та багатьох інших країн світу. До війни вона приймала участь у групових виставках та зробила кілька персональних виставок свої картин: «Душа України», «Духовний спадок». З початку війни вона створила вже декілька характерних робіт, в яких присутній образ Великої Матері-берегині, захисниці України та всього світу. Її картини знайомлять глядачів з традиційної української культурою, особливо – з містичною обрядовістю, ворожінням, оберегами, віруваннями та забобонами. Традиції та звичаї українців, надзвичайна краса вишиваних костюмів та багатство головних уборів – саме ця частина нашого спадку надихає авторку створювати свою особливу систему образів, які демонструють захоплення культурою предків і акцентують її важливу роль у сучасному житті українців.

«Я дуже люблю свою малу батьківщину, – розповідає Ольга, – село Дроздівка, що на Чернігівщині, де народилася моя мама. Це – чарівне місце, пов'язане з дитячими спогадами, де біля хати ростуть чорнобривці, в саду – вишні та груші, багато різною ягоди та домашньої худоби. Щоразу згадую із теплом на серці, як ми з дідусем гребли сіно за городом, знаходили земляних бджіл і куштували їхній мед. Після такої праці було приємно відпочити в холодку, дихати свіжим повітрям, милуватись квітучою природою. А коли заходило сонце, небо вкривалося зорями й місяць осяював усе навкруги срібним світлом, з'являлося те особливе відчуття української містики й мимоволі згадувалися повісті Миколи Гоголя.

Сьогодні наша духовна спадщина наших предків пробуджує в українцях генетичну пам'ять, прадідівську давню віру, яка надихає створювати картини, в яких я передаю свою любов та захоплення, що спрямовані на гармонізацію душі й тіла, людини й космосу.

Краса та різноманіття українського традиційного костюма стали важливою рушійною силою моєї роботи. Хочеться зобразити якомога більше образів, у створенні яких мені допомагають архівні світлини українців та сучасні реконструкції їхніх костюмів. Основний колір моїх робіт – червоний. Обрала його, бо в український вишивці він є найбільше поширеним і саме червоний асоціюється із нашою культурою. Фон на картинах контрастний, але водночас перекликається із кольорами національного одягу. Перевагу надаю жовтим відтінкам у фоні, що додає відчуття сонця і тепла. Червоний та жовтий є найулюбленишим поєднанням для мене, це найтепліші кольори у спектрі, тому переважно в моїх роботах обличчя та руки зображені в такий спосіб».

«Азовсталь»
Azovstal

Olga's paintings are in private collections in Ukraine, Canada and other countries. Before the war she took part in group exhibitions and made several solo exhibitions of her paintings: «Soul of Ukraine», «Spiritual Heritage». Since the beginning of the war, she has created several characteristic works, in which the image of the Great Mother-Guardian, the defender of Ukraine and the world is present.

Her paintings acquaint viewers with traditional Ukrainian culture, especially with mystical rituals, divination, charms, beliefs and superstitions. Traditions and customs of Ukrainians, extraordinary beauty of embroidered costumes and richness of hats - this part of our heritage inspires the author to create her own special system of images that demonstrate admiration for ancestral culture and emphasize its important role in modern Ukrainian life.

Перед грозою
Before the storm

«I love my little homeland very much,» says Olga, «the village of Drozdivka in the Chernihiv region, where my mother was born. It is a magical place associated with childhood memories, where marigolds grow near the house, cherries and pears in the garden, many different berries and livestock. Every time I remember with warmth in my heart how my grandfather and I rowed hay outside the garden, found earth bees and tasted their honey. After such work it was pleasant to have a rest in the cold, to breathe fresh air, admiring the blossoming nature. And when the sun set, the sky was covered with stars and the moon shone all around with silver light, there was a special feeling of Ukrainian mysticism and involuntarily remembered the stories of Nikolai Gogol. Today, our spiritual heritage of our ancestors awakens

Все в руках
Everything is in
your hands

in Ukrainians genetic memory, ancestral ancient faith, which inspires to create paintings in which I convey my love and

admiration, aimed at harmonizing the soul and body, man and space.

The beauty and diversity of Ukrainian traditional costume has become an important driving force of my work. I want to depict as many images as possible, in the creation of which I am helped by archival photographs of Ukrainians and modern reconstructions of their costumes. The main color of my works is red. I chose it because it is the most common in Ukrainian embroidery and red is associated with our culture. The background in the paintings is contrasting, but at the same time resonates with the colors of national clothes. I prefer yellow shades in the background, which adds a feeling of sun and warmth. Red and yellow are my favorite combinations, they are the warmest colors in the spectrum, so mostly in my works, faces and hands are depicted in this way.

Вільна птаха
Free bird

Поради: благоустрій та рослини

ДМИТРО ДОЛГІХ: «Я ПРАГНУ, ЩОБ МОЯ КОМПАНІЯ ФОРМУВАЛА ПРЕМІАЛЬНИЙ ЗА ЯКІСТЮ, АЛЕ ПРИ ЦЬОМУ ЦІЛКОМ ДОСТУПНИЙ ПРОДУКТ»

Бесіду вела Ольга КАМОЛІКОВА

У ландшафтному бізнесі Дмитро Долгіх, власник компанії та брендів «Садові технології» та «3D-GROUND», працює з 2006 року. Починав як менеджер з розвитку, і ландшафтний дизайн був одним із напрямків, яким він тоді щільно займався. Цей сегмент, у тому числі – і дизайн приватних садів, завжди приваблювали Дмитра можливістю поєднати в рамках однієї професії творчість та інженерно-конструкторські навички. Наша розмова – про вміння вирішувати весь спектр поставлених завдань – від створення композиції саду та грамотного підбору рослин до суто інженерних та конструкторських завдань, пов'язаних з проектуванням та монтажем підірних стінок, систем поливу та водовідведення, геопластикою, будівництвом малих архітектурних форм, про професійний підхід до благоустрою території, про інженерні мережі. А ще – про професіоналізм, навчання, натхнення, мрії, Covid-19 та кліматичні зміни.

«МОЯ МІСІЯ ЯК КЕРІВНИКА КОМПАНІЇ ТА МЕНЕДЖЕРА ПРОЄКТІВ ПОЛЯГАЄ В ТОМУ, ЩОБ ОБ'ЄДНАТИ ВСЮ РОБОТУ ДИЗАЙНЕРІВ, КОНСТРУКТОРІВ ТА ІНЖЕНЕРІВ З МЕТОЮ ЗНАЙТИ ОПТИМАЛЬНЕ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗАМОВНИКА»

L&A Дмитре, Ви не вважаєте себе ландшафтним дизайнером, але Ваша компанія чи не з самого початку своєї діяльності професійно та якісно створює сади «під ключ». Як таке можливо? Завдяки чому?

Так, зараз я дійсно сам не маюю проекти, в цьому нема потреби, якщо в компанії чітко працює команда фахівців, необхідних для створення саду від «А» до «Я», включаючи «інженерку» та догляд.

З самого початку своєї діяльності на цьому ринку я вирішив створювати якісний продукт, який дозволив би замовнику досягти кінцевої мети: отримати візуально привабливий ландшафт, але при цьому безпро-

BLEMНИЙ І ПРОСТИЙ В ОБСЛУГОВУВАННІ. АЛЕ НОРМИ ТА ДОСВІД ІНЖЕНЕРІВ-КОНСТРУКТОРІВ ТИХ ЧАСІВ НЕ ДОЗВОЛЯЛИ ВИРІШУВАТИ БАГАТО ПИТАНЬ, ЯКІ СТАВИЛИ ДИЗАЙНЕРИ РАЗОМ ЗІ СВОЇМИ КЛІЄНТАМИ В РАМКАХ БАЖАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ ТРЕНДІВ. ТОЖ, СТОЯЛО ЗАВДАННЯ ОТРИМАТИ НЕ ЛИШЕ ВІЗУАЛЬНО-ГАРНИЙ ЛАНДШАФТ, А ЩЕ Й БЕЗПРОБЛЕМНИЙ, ЛЕГКИЙ В ОБСЛУГОВУВАННІ. СЬОГОДНІ ІНЖЕНЕРИ ТА КОНСТРУКТОРИ НАВЧИЛИСЯ ВИРІШУВАТИ НАЙСКЛАДНІШІ ЗАВДАННЯ, ЯКІ ЇМ СТАВИТЬ ЛАНДШАФТНИЙ АРХІТЕКТОР, А МОЯ МІСІЯ ЯК КЕРІВНИКА КОМПАНІЇ ТА МЕНЕДЖЕРА ПРОЄКТІВ ПОЛЯГАЄ В ТОМУ, ЩОБ ОБ'ЄДНАТИ ВСЮ РОБОТУ ДИЗАЙНЕРІВ, КОНСТРУКТОРІВ ТА ІНЖЕНЕРІВ З МЕТОЮ ЗНАЙТИ ОПТИМАЛЬНЕ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗАМОВНИКА.

L&A Що особисто для Вас ландшафтний дизайн?

Ландшафтний дизайн - це процес формування навколишнього простору, коли жива природа та архітектура поєднуються для комфорту людей. Мене з дитинства захоплювала природа, рослини, природні ландшафти і ще я завжди любив щось конструювати.

L&A Що насамперед Ви прагнете реалізувати у професії?

Я прагну, щоб моя компанія формувала преміальний за якістю, але при цьому цілком доступний продукт. Треба розуміти, що навіть для невеликих за площею ділянок потрібно безліч ресурсів - людських, матеріальних і тимчасових. Адже кожна ділянка – індивідуальна за геологічними, кліматичними та ґрунтовими умовами; до того ж, бажання замовника завжди впливають на кінцевий результат. Ми завжди прагнемо знайти оптимальні рішення, які дозволять створити красивий, функціональний ландшафтний дизайн, що легко обслуговується.

L&A Ваші топ-5 досягнень у професії, чим Ви особисто пишаєтесь?

Найголовніше досягнення – сьогодні ми можемо запропонувати повний комплекс робіт, пов'язаний із благоустроєм, ландшафтним дизайном та зовнішніми інженерними мережами. Замовнику чи архітектору не треба збирати різних підрядників в одній точці – ми самі вирішуємо весь комплекс питань, оскільки ми

зібрали команду спеціалістів із великим досвідом різного профілю: дизайнери, інженери, конструктори. Ми вже маємо великий досвід вирішення найскладніших завдань. Перемоги у різних ландшафтних конкурсах показують, що наші творчі рішення високо цінують як наші, так і іноземні колеги. Зрештою, наша робота приносить користь всій планеті, ми постійно висаджуємо нові дерева, займаємося очищенням води.

L&A Ваше найбільше розчарування у професії?

Ми поки що не дійшли до точки розчарування – можливо, через те, що ми для себе постійно піднімаємо планку якості та комплексності? Єдине, на що можна поскаржитися – на дефіцит спеціалістів. Сучасна освіта передбачає багато теорії, але практики та розуміння, як усе це реалізовуватиметься, у випускників немає. Сподіваюся, що це все – тимчасово.

«Я ШУКАЮ НАТХНЕННЯ У КРАЇНАХ З ОБМЕЖЕНИМИ РЕСУРСНИМИ СКЛАДОВИМИ»

L&A Де ви черпаете натхнення?

Я шукаю його у країнах з обмеженими ресурсними складовими. Гарний приклад – Об'єднані Арабські Емірати, де немає в достатку ні прісної води, ні придатної землі. Так, це дуже багата країна, але потрібно розуміти, скільки там вкладається фінансів для мінімізації витрат на обслуговування створених ландшафтів. Інший приклад – Сінгапур, де фізично не вистачає простору, і щоб розширити зелені простори, використовуються кожен квадратний дюйм поверхні: балкони, дахи, стіни... Також я вивчаю досвід приватних та державних інститутів Європи та США, які займаються розвитком новітніх технологій озеленення та благоустрою суспільних просторів. У них справді є чому повчитися!

L&A Яке місто/парк світу для Вас є взірцем для наслідування?

Думаю, що неможливо виділити один сад або місто, адже видатний результат – це завжди синтез чогось, що існувало раніше з актуальними тенденціями і новими, унікальними ідеями, які виникають при роботі з конкретним завданням. З того, що вважаю визначним у сучасному ландшафті – сад у Етрета (Нормандія, Франція), який, на мою думку, є вдалим прочитанням авангардних традицій у садово-парковому мистецтві. Гра з незвичайними формами, на непростої рельєфі при специфічному мікрокліматі із солоними морськими вітрами, і при цьому використана обмежена кількість видів рослин!

L&A Як ви вважаєте, чому українські ландшафтні дизайнери/архітектори могли б повчитися у іноземних колег, а чому можуть навчити їх?

Наш ринок молодий і ми поки що вивчаємо досвід наших європейських чи американських колег. Ми в них навчаємось як технологіям подання проектною документації, так і технологіям реалізації проектів, технологіям застосування нових матеріалів. Звичайно, технології постійно змінюються, з часом з'являються нові тенденції та матеріали. Власний досвід та постійне навчання – все це допомагає нам успішно реалізувати нові сучасні сади. Але й вітчизняні інженерно-конструктивні рішення у реалізації часто переймають іноземні колеги. Наш замовник інколи буває набагато вимогливіший, ніж іноземний, і нас часто змушують вирішувати геть неймовірні завдання!

«ТРИМАЮ «РУКУ НА ПУЛЬСІ» ТА БЕРУ НА ОЗБРОЄННЯ НОВІ ЕКО-НОВИНКИ ТА ЕКО-ПОСЛУГИ»

L&A Який вплив мала на для Вас та вашу компанію пандемія ковід-19?

Цей період став для нас періодом активного зростання. З одного боку, більше з'явилось бажаючих переїхати за місто, але й вимоги до виконавців робіт помітно зросли.

L&A Яким чином кліматичні зміни впливають на ландшафтну галузь, як ваша компанія це відчуває, наскільки ваша компанія та ваші клієнти виявилися готовими до таких змін?

Так, за останні п'ять років помітно почастишали потужні зливи, і це вплинуло на інженерні споруди. Клієнти це бачать і готові вносити зміни до розрахунків, щоб не мати проблем із відведенням великої кількості опадів. Тому будівельники стали частіше віддавати роботи з водовідведення інженерам, і нам у тому числі тому, що стандартні рішення перестали працювати. Відповідно, трохи змінився і асортимент необхідного обладнання.

Наша компанія та я особисто тримаємо «руку на пульсі» та беремо на озброєння нові еко-новинки та еко-послуги, зокрема, у сфері створення економічного споживання природних ресурсів, енергоресурсів та мінімізації відходів життєдіяльності людини. Наприклад, пропонуємо та рекомендуємо своїм замовникам установку СБО, автоматичні системи поливу, теплові насоси, накопичувальні водяні ємності та інші еко-послуги, спектр яких ми невпинно розширюємо.

НЕБАНАЛЬНИЙ САД В ТІНІ. НОВІ ІДЕЇ

Текст: Лотос-К, <https://lotosk.com.ua/>

Уявіть собі спекотний літній суботній день, обідня година, ви відпочиваєте від роботи на власній дачі чи дворі та насолоджуєтесь холодним лимонадом зі льодом. Як виглядає це місце? Більшість одразу подумає про тінисте місце, поруч озеро або басейн. Але що поряд? Ніхто ж не уявив собі бетон чи чорну землю? Більшість бачить це місце потопаючим в зелені, зверху, як зонтик смарагдові листя дерев, а крізь щілини пробиваються сонячні зайчики. Тож давайце це місце зробимо менш банальним. При словах «сад в тіні» на думку одразу приходять: хости, бадан і папороть. Але тіневитривалих рослин набагато більше!

Тож тримайте ідеї та починайте вже використовувати ці рослини для озеленення вашого саду в тіні і, запевняємо, ви будете задоволені результатом.

КУПИНА (POLYGONATUM)

красива рослина з білими квітами-дзвіночками на дугоподібних стеблах із насичено зеленим глянце-вим листям. Наростає щільними масивами. Для озеленення в наших широтах можна використовувати багато видів від високих *Polygonatum odoratum* до ґрунтопокривних *Polygonatum humile*. А ще існують сорти з різними типами варієгатності. Рослини невимогливі, можуть рости як в повній тіні так і в розсіяній та частковій тіні (опівдні).

КІРЕНГЕШОМА (KIRENGESHOMA PALMATA)

незабутня гостя з Японії, яка добре прижилась в Україні. На всіх виставках в яких ми приймали участь стала справжнім хітом! Крупні масиви з листя, схожі на кленові, прикрашають неповторні жовті воскові квіти. Закриті лимонні бутони довго висять намистом і не розкриваються, що додає казковості саду. Для рослини потрібна щільна тінь, або розсіяна.

ДІСПОРОПСІС ПЕРНА (DISPOROPSIS PERNYI)

ззовні нагадує купину, але наростає більш щільними масивами і має одну особливість: ця рослина залишається зеленою навіть взимку, а весною оновлює листя!

ДАРМЕРА (DARMEIRA PELTATA)

Незабутня рослина-велетень з округлими великими листями, що створює справжні джунглі в саду. Квітує рано навесні перед розпусканням листя рожевими суцвіттями. Ростає в тіні, і на сонці (при достатньому зволоженні).

ГЕРАНЬ(GERANIUM)

заслугує уваги та почесного місця в вашому саду. Ці красуні дуже стійкі, наростають великими масивами, довго цвітуть (деякі сорти весь сезон аж до морозів) і одні з небагатьох, які здатні рясно цвісти навіть в глухій тіні. Існує величезна кількість видів та культиварів. Осільки лише кілька з них: *Geranium phaeum* 'Raven' має надзви-

чайні темно-фіолетові квіти, *Geranium* 'Dreamland' наростає розкішними невисокими масивами, дуже довго цвіте, гарно росте як на сонці так і в тіні, *Geranium* 'Rozanne' — має найтриваліший час цвітіння (до самих морозів) та крупні синьо-фіолетові квіти, *Geranium macrorrhizum* та її культивари — утворює щільні масиви, дуже рясно та довго цвіте.

ДЕКОРАТИВНІ РОСЛИНИ ДЛЯ ОЗЕЛЕНЕННЯ СХИЛІВ

Текст та фото:
«Зелені Янголи»
www.landshaft.info

Незважаючи на те, що значна частина території нашої країни – це рівнини, на дрібнішому рівні ми знайдемо безліч місць із вираженим рельєфом. Схили ярів та балок, пагорби та косогори – всі ці нерівності рельєфу давно вже обжиті людьми, які широко використовують нерівні ділянки як для будівництва, так і для вирощування різноманітних культур. У тому випадку, якщо ваша ділянка розташовується на пологому схилі, немає необхідності зводити підпирні стіни, встановлювати об'ємні георешітки та інші конструкції. Схил невеликої крутості допоможуть зміцнити рослини. Головне – вміти їх правильно підібрати!

На таких схилах слід садити рослини, що утворюють багато нащадків і швидко розростаються. Також потрібно віддавати перевагу видам, стійким до вітрів, перепадів температури і таким, які легко відновлюються.

Посадку рослин рекомендується починати з верхньої частини схилу, завжди орієнтуючи саджанці строго вертикально, незважаючи на ухил поверхні. Рослини, більш вимогливі до родючості ґрунту та вологолюбні, потрібно садити внизу, а більш посухостійкі – у верхній частині схилу.

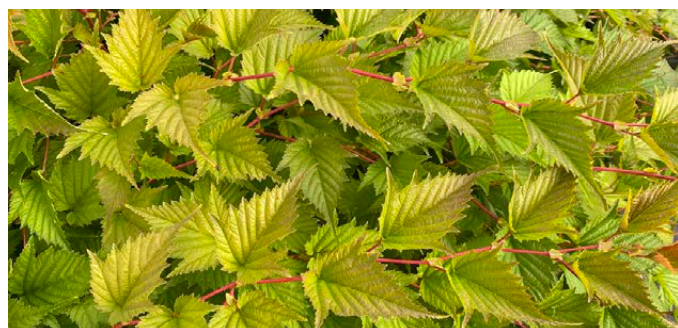

Якщо кут нахилу не перевищує 8-10 градусів, то для стабілізації ґрунтового покриву використовують дерева, чагарники, квіти та трави. За рахунок глибокого проникнення кореневої системи у ґрунт, рослини оберігають схил від вітрової та водної ерозії, захищають його від зсувів.

Не рекомендується засаджувати весь схил великими деревами незважаючи на те, що у них найпотужніші корені — набагато привабливішими будуть композиції з окремих невисоких дерев і чагарників. Для зміцнення стрімкого краю або яру ідеально пасують кизильник, стефанандра, спіреї, сніжноягідник, дерни.

При невеликих і середніх ухилах для зміцнення схилів широко використовують ґрунтопокривні рослини, що мають добре розвинену кореневу систему — ялівці, що стелиться, гірські сосни, कुщові верби, і ідеально підходять для оформлення похилої поверхні.

Хороший ефект при зміцненні схилу дають невибагливі багаторічники, декоративні злаки та пряні трави. Такий набір рослин дозволить вам милуватися результатом, майже не витрачаючи час на догляд та полив. У тінистих місцях добре почуватимуться плющі, які заплетуть землю строкатим килимом. Доглянутий схил може стати певною «фішкою» вашого саду, зробить його привабливішим та несхожим на інші.

www.landshaft.info

Рослини з душею

Величезний вибір якісних рослин для міського озеленення та приватних садів.

Ціна виробника

ДОСТАВКА по всій Україні!

«ЗЕЛЕНІ ЯНГОЛИ» - для зелених міст

2 млн

рослин ми вирощуємо протягом року

90 га+

площа господарства

15+

років на ринку декоративних рослин

≈ 1000

сортів вирощуваних рослин

www.landshaft.info

КОЛИ МАГНОЛІЇ ЦВІТУТЬ!

<https://europlants.com.ua/ua/>

Текст, фото:
Людмила
ПОПОВИЧ,
Микола
ПОПОВИЧ,
власники
компанії
Europlants

А чи знаєте ви, що магнолія належить до сімейства, у якому понад 240 видів? Що магнолія — найдавніша квіткова рослина, яка з'явилася раніше за бджіл? Що рослина пристосувалася до запилення за допомогою жуків? Що у світі знайдено екземпляри, яким понад 95 мільйонів років? Що першу магнолію завезли до Європи з Америки лише наприкінці XVII чи на початку XVIII ст. І коли з нею познайомилися європейці, їхнє захоплення було невимовним, і почалася «магнолієва лихоманка», подібна до «тюльпанової гарячки» в Голландії! Уявіть собі, що деякі садівники, на жаль, навіть стали красти квітучі дерева одне в одного і переправляти до Голландії в обмін на тюльпани? Тепер ви про все це знаєте! І у вас ще немає магнолії! Тоді ми йдемо до вас! Вибірайте!

МАГНОЛІЯ «DENUDATA»

або магнолія оголена — широколистяне дерево висотою 9-1 м і таке ж саме в ширину. Листя подовгувате 10-15 см довжини та 5-9 см ширини. Квіти поодинокі 13-15 см в діаметрі білого кольору у формі бокалу, ароматні. Добре себе почуває на сонці і в на пів затіненому місці. Період цвітіння припадає на середину квітня і цвіте протягом 15-20 днів, в залежності від погодних умов. Витримує зимові температури до -30°C.

МАГНОЛІЯ «GENIE»

сорт виведений Венсом Хупером в Новій Зеландії, шляхом схрещення *Magnolia soulangeana* та *Magnolia liliflora*. У віці 10 років дерево сягає 3 м висоти та 1,5 м ширини. Це один із самих гарних сортів магнолій невеликої пірамідальної форми. Квіти кулеподібної форми пурпурно-бордового кольору розміром 10-20 см з приємним ароматом. Період цвітіння припадає на квітень-травень. Сорт досить морозостійкий і виносить до -30°C. Добре себе почуває в сонячному або на пів затіненому місці.

МАГНОЛІЯ «CAERHAYS BELLE»

виведена у 1951 році в знаменитому маєтку Caerhays в Англії, головним садівником Чарльзом Майклом, від чого й походить її назва. Це швидко-ростучий сорт з гарними квітами від блідо-рожевого до лососевого кольору. Квіти крупні 25-30 см шириною, кожна має по 12 пелюсток, після опадання яких залишаються декоративні шишки. Висота дорослої рослини сягає 9-12 м. Як і всі інші сорти магнолії, не любить протягів. Досить гарно себе почуває у на пів затіненій місцевості. Рослина морозостійка. Характеризується пізнім цвітінням, що досить добре для нашої місцевості.

МАГНОЛІЯ «ROYAL SPLENDOR»

виведена Деннісом Ледвіном із Нової Зеландії, шляхом схрещування магнолій «pink Royalty» та «Daybreak». Разом з розпусканням листя з'являються перші квіти у формі свічки. Квіти мають яскравий червоно-рожевий колір пелюсток з зовнішнього боку та світло-рожевий з середини.

МАГНОЛІЯ «ROSE MARIE»

сорт виведений Деннісо Ледвіном з «Rose Surprise» та «Daybreak». Цей фантастичний гібрид цінується за своє рясне та довге цвітіння, протягом 6 тижнів. Квіти рожевого кольору 20-30 см в діаметрі у вигляді тюльпану. Період цвітіння припадає на пізню весну, тим самим вони менш сприятливі до пізніх заморозків, які можуть пошкодити бутони, що розвиваються. Листя темно-зеленого кольору. Яке слідує за квітами. Висота дорослого дерева сягає 5-8 м пірамідальної форми. Сорт досить стійкий до морозів і гарно росте у 5-8 кліматичних зонах. Рослина добре себе почуває в сонячній і на пів затіненій місцевості. Потребує доброго поливу у сильну спеку.

Рясно квітуче дерево, період цвітіння якого припадає на березень-квітень. В залежності від погодних умов, цвіте протягом одного місяця. Магнолія краще всього росте в помірно вологому та кислому ґрунті. Як і більшість магнолій не любить протягів, натомість добре себе почуває на сонячному або на пів затіненому місці. Доросла рослина сягає 5-6 м висоти. В період вегетації рекомендується використовувати добриво для кислюбивих рослин. Підтримуючу обрізку здійснюється тільки молодих пагонів після цвітіння магнолії.

МАГНОЛІЯ «TROPICANA»

це своєрідний зелено-жовто-рожевий гібрид американської магнолії *Magnolia acuminata* «Fertile Myrtle» та китайської магнолії *Magnolia sprengeri* «Divi». Сорт виведений Філом Свіджем в Блумфілд Хіллз, Мічіган, США. Листопадне швидкоростуче дерево розкидистої форми, яке у дорослому віці досягає 10 м висоти. Це ідеальний фокус для великих садів. Росте у вологому, але добре дренованому ґрунті (від нейтрального до кислого). Полюбляє сонце та на пів тінь. Пізні заморозки можуть пошкодити квіткові бутони. Листя має яскраво-зелений колір протягом усього літа, восени опадає. Квіти мають приємний аромат. Сорт досить морозостійкий і витримує до -26°C.

МАГНОЛІЯ «CLEOPATRA»

має досить велику кількість аметистово-фіолетових квітів навесні. Квіти мають тверду текстуру та стійкі до атмосферних коливань. Це гарний гібридний сорт з яскравим кольором квітів, який рідко

МАГНОЛІЯ «YELLOW FEVER»

сорт виведений шляхом схрещування магнолій: *Magnolia acuminata* та *Magnolia denudata*. Являє собою прямостоячий гібрид магнолії з жовтими квітами, який з часом досягає 5-8 м висоти. Жовті квіти у формі тюльпану до 10 см в діаметрі з приємним ароматом. Квіти кремово-жовті з світло-рожевим відтінком при основі. Листя продовгуваті яйцевидної форми темно-зеленого кольору з цільними краями. Квіти з'являються раніше листя, досить пізно. Пізні заморозки можуть пошкодити бутони. Краще вирощувати на багатих органічними добривами нейтральних або легко підкислених ґрунтах середньої вологи. Добре себе почуває в захищеному від протягів місці на сонці або на пів тіні.

МАГНОЛІЯ СУЛАНЖА «LENNEI ALBA»

старий добрий сорт магнолії, виведений Карлом Отто Фрьобелем в Цюріху в 1905 році. Це листопадний, широкий, вертикальний, рівномірний кущ. Повільно росте і в дорослому віці сягає 3-4 м, що дозволяє висадку в маленьких садах та на терасах. Перед появою листя розпускаються крупні чисто білі у формі бокалу квіти. Кожна квітка має пелюстки довжиною 9 см та шириною 5 см. Квіти мають 20 см в діаметрі. Період цвітіння припадає на кінець квітня – середину травня. Полюбляє висадку на сонці або у на пів тіні. Потребує дренований слабо кислий, багатий органічними добривами, рівномірно зволожений ґрунт. Витримує до -25°C морозу.

МАГНОЛІЯ СУЛАНЖА «RUSTICA RUBRA»

це Голландський клон, вирощений з насіння магнолії Суланжі «Lennei» в кінці дев'ятнадцятого століття в розсаднику Boskoop. Це крупний розкидистий листопадний кущ з яйцеподібним смарагдово-зеленим листям. Рожеві зверху та рожево-білі з крєднини квіти мають форму бокалу з приємним ароматом. Період цвітіння припадає на квітень – травень. Бутони можуть пошкоджуватися холодним вітром та пізніми заморозками. Добре росте на відкритому сонці або на пів тіні в захищеному від вітрів місці. Потребує вологий, помірно кислий та добре дренований ґрунт. Висота дорослого дерева сягає 4 м та ширина 3 м. Форму та розмір можна контролювати за допомогою обрізки молодих гілок після цвітіння або в кінці літа.

МАГНОЛІЯ «PINK PYRAMID»

це рожева пірамідальної форми магнолія, яка являє собою вузьке дерево. Сорт виведений у 2007 році, а вперше зацвів у 2011 році. У віці 10 років сягає 5 м висоти та 1,5 м ширини. Підходить для маленьких

зустрічається серед магнолій. *Cleopatra* рясно цвіте з раннього віку і виростає в вертикальне пірамідальне дерево, яке з часом повільно гілкується убік. Доросла рослина у віці 10-15 років сягає 5 м висоти. Період цвітіння припадає на квітень і продовжується чотири тижні. Другий раз цвіте всередині літа з добре сформованими і темними квітами. Даний сорт морозостійкий і виносить температури до -25°C.

садів та вирощуванню в контейнерах на терасах та балконах. Дерево листопадне темно-зеленого кольору з вузьким листям. Квіти діаметром 15-20 см від фіолетового до темно-рожевого кольору. Цвіте два рази на рік: навесні та влітку. Добре себе почуває під прямим сонячним промінням. Виділяє цю магнолію з поміж інших: рясне цвітіння влітку протягом 4-6 тижнів.

ЩО МОЖЕ БУТИ КРАЩИМ ВІД ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ?

Поговоримо про екологічний, або пермакультурний ландшафтний дизайн. Щоб він став екологічним, потрібно знати основні закони екології; розуміти, як можна боротись зі змінами клімату на локальному рівні (щоб отримати перемогу на глобальному); знати, як обійтись без пестицидів та хімічних добрив, які убивають ґрунт. Та ще вміти відновлювати, підтримувати і нарощувати родючість ґрунту; створювати декоративні композиції із лікарських рослин, які будуть підтримувати одна одну замість того, щоб конкурувати.

Текст:
**Валентина
МОВЧАН**,
директор Інституту
біомедичних
технологій
Університету
«Україна», кандидат
біологічних наук,
пермакультурний
дизайнер

В умовах сьогодення нас усіх дедалі більше хвилюють питання безпеки і захисту; зростає запит на рослинництво без хімії, на екологічно чисті умови проживання та продукти. І саме завдяки згадкам про давні технології та розробці нових передовими колективами науковців і практиків ми можемо сьогодні забезпечити поєднання краси ландшафту, екологічної чистоти продуктів, вирощених у ньому, рекреаційної функції та усіх інших екологічних послуг, які нам можуть надавати екосистеми.

Усе виростає з ґрунту, а це — найбільш щільно заселена частина біосфери, шкіра Землі, яка забезпечує наше середовище існування усім необхідним. Тут проживає сила-силенна різноманітних істот, кожна з яких відіграє свою роль у загальній симфонії життя. І щоб зуміти правильно турбуватись про ґрунт, про фізико-хімічні процеси, які відбуваються ньому, про істот, що тут живуть, про закономірності взаємодії між різними компонентами, про вплив екологічних факторів та антропогенного тиску і багато-багато іншого. Ці знання нам може дати лише природа, тому ми вчимось у неї.

Давайте розглянемо приклад. Найбільш стала система у світі — це ліс. Він забезпечує себе вологою — утримуючи дощ, конденсуючи росу і підтягуючи воду з глибини корінням. Сам створює для себе ґрунт. Опале листя, гілочки і т.ін. — усе це поїдається мешканцями лісової підстилки і ґрунту, розкладається грибами і бактеріями, тобто мінералізується і стає доступним для рослин, які знову вирощують своє тіло, знову скидають листя — і цей кругообіг нескінченний... А ще — як побічні наслідки життєдіяльності — ліс створює

для нас безліч екологічних «послуг» — свіже повітря, джерела, гриби, ягоди, рекреаційне середовище, біорізноманіття. Ліси у процесі фотосинтезу поглинають двоокис вуглецю з атмосфери і консервують його у своїх тілах і — найголовніше — у гумусі ґрунтів, що стабілізувало вміст цього парникового газу в атмосфері у попередні епохи і створило для нас м'який клімат.

Отже, щоб наше господарство було стабільним, воно має бути організоване за принципами лісу. Якщо по-чесному — яке право ми взагалі маємо тепер, у стані екологічної кризи, якось по-іншому влаштувати наші поля, городи, прибудинкові території? Адже скопіювати принципи побудови лісу не так уже й складно! І цим давно вже займається пермакультура — наука про стале природозгідне господарювання, про облаштування усіх сфер життєдіяльності людини у відповідності із законами екології.

ДІЛЯНКА «ЗА ПРИНЦИПОМ ЛІСУ»: КОРИСНІ ПОРАДИ ПО СТВОРЕННЮ

Наприклад, ми хочемо створити у себе на ділянці лісосад. Якщо у нас уже є ліс — чудово: ми маємо поступово замінити деякі рослини в ньому на продуктивні для нас, при цьому не порушивши структуру лісу. Насамперед необхідно провести інвентаризацію: на плані ділянки відмітити, які рослини мають залишитись, а які ми заміним. Для цього бажано спостерігати за ділянкою протягом року і вести щоденник спостережень. Якщо є дички плодових дерев — на них можна прищепити культурні сорти, навіть кілька сортів на одне дерево, тільки потрібно, щоб строки

дозрівання у них співпадали. Можливо, для кращого розвитку і дозрівання плодів потрібно обрізати деякі гілки сусідніх дерев і кинути їх біля плодів як добриво. Серед рідкого деревостану — посадити саджанці бажаних сортів відповідної високорослості. Кущі смородини, малини і т.ін. висадити на галявинах і по периферії лісової частини, створюючи або доповнюючи узлісся, яке сприятиме збереженню мікроклімату. Нижній ярус вдосконалити полуницею, листовими овочами, пряними культурами, коренеплодами і т.ін., і все це робити малими кроками, враховуючи розміри та розміщення кореневих систем рослин, їх алелопатичні відносини, дружбу чи ворожнечу. Якнайширше використовувати рослини-няньки, які стимулюють ріст інших: це, наприклад, ехінацея пурпурова — вона турбується про материнку, базилік, звіробій, мелісу, змієголовник, чорнобривці. Карагана деревовидна підготовує азотом сусідні рослини і дає їстівні квіти та зелену масу, яку використаєм на мульчу. Якнайбільше мульчі — цим ми підтримаєм та підвищимо родючість ґрунту, а для компенсації речовин, які ми забираємо з урожаєм, маємо принести кухонні відходи, папір, картон. Ходити бажано певними стежками, щоб уникнути ущільнення ґрунту, а краще — викласти ці стежки каменями на відстані кроку, тоді вони ще й конденсуватимуть вологу в ґрунті. І не забувати про хатки для комах-запилювачів і птахів. Найголовніше — не порушити мікроклімат лісу, не зруйнувати структуру, а вписати у неї необхідні нам елементи.

Якщо ж у нас порожня ділянка, на якій нічого не хоче рости — потрібно насамперед створити на ній такий ґрунт, на якому зможе рости лісосад. Якщо ґрунт глинистий — додати піску, якщо піщаний — додати глини і укрити його суцільним шаром мульчі (найкраще — солома, сіно, органічні відходи) товщиною 10-15 см. Після дощу або поливу по мульчі рівномірно розсипати ЕМ-бокаші (препарат ефективних мікроорганізмів для ферментизації рослинних залишків) і знову замульчувати зверху тонким шаром для захисту мікроорганізмів від сонячного ультрафіолету. Через тиждень поверх мульчі розсипати ґрунт із верміферми або компост, де багато дощових черв'яків та інших складових біоти ґрунту і знову прикрити мульчею. Мульчі багато не буває, але коли додавати її значним шаром (10-15 см), потрібно знову пересипати ЕМ-бокаші. Можна чекати, поки організми-ґрунтостворювачі перетворять поклади мульчі у пухкий родючий чорнозем і тоді висаджувати лісосад, можна висадити усе одразу (якщо дозволяють ресурси), а можна діяти методом опорних ділянок.

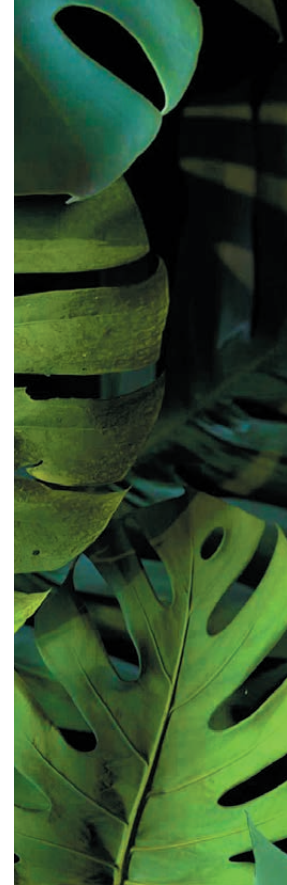
Ви уже продумали, які дерева, кущі, трави вам потрібні, щоб створити багатоярусну структуру лісу, і визначили місця для них. Насамперед створюємо периметр для захисту внутрішнього середовища ділянки: висаджуємо саджанці найвищих дерев — з північної сторони, найнижчих — із схід-

ної, і одразу ж смугу узлісся із зовнішньої сторони периметру. Найкраще — з карагани деревовидної, шипшини, спіреї.

Далі потрібно вибрати кілька ділянок у шаховому порядку, де заплановано висадити комплекси взаємопідтримуючих невибагливих рослин (наприклад, серед кущів карагани — ехінацея, оточена куртинами материнки, звіробію, чорнобривців) — і втілити задум.

Перед посадкою усіх рослин необхідно додати на дно посадкових ям біочар, попередньо замочений на кілька годин у розчині коров'яка, та бентоніт. Вони будуть утримувати вологу та поживні речовини, не допустять їх вимивання зливовими водами. Усі рослини мають бути мікоризовані, пристовбурові круги — замульчовані, лише біля кореневої шийки залишити проміжок близько 5 см — не має бути жодного клаптика голого ґрунту.

Такі опорні ділянки будуть оживляти ґрунт під собою та навколо себе, об'єднуються і підтримувати одна одну мікоризною сіткою і, поступово у міру можливостей, ви заповните прогалини між ними, рослини підростуть, лісосад зімкне верхній ярус і зможе самостійно жити, укриваючи свій ґрунт опалим листям і травами.

**Інститут біомедичних технологій
Університету «Україна»**

**Усі знання та вміння, необхідні для втілення
ідей екологічного ландшафтного дизайну
на основі пермакультури.**

Спеціальності: «Мікробіологія, імунологія», «Біотехнологія та біоінженерія», «Фармація, промислова фармація», «Конструктивна екологія та пермакультура».

Основні дисципліни викладають учені, кандидати та доктори наук ведучих наукових установ України, де студенти також проходять практику: в Інституті мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України, Національного ботанічного саду імені М. М. Гришка НАН України, Національний природний парк «Голосіївський» та ін.

Останньої суботи кожного місяця — день відкритих дверей (11.00 – 13.00)
за адресою: Київ, вул. Львівська, 23, корп. 3, ауд. 3ЛЗ

<https://uu.edu.ua/> • greendragoness16@ukr.net • 067 507 26 01

ЛІКУВАЛЬНІ ТА ТЕРАПЕВТИЧНІ ЛАНДШАФТИ

HEALING AND THERAPEUTIC LANDSCAPES